

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
București

Proletari din toate țările
uniți-vă!

1

Anul XV nr. 1 (553)
1 Ianuarie 1966

00735L

la
mulți
ani!

„Ce v-a plăcut mai mult sau ce vi s-a părut mai interesant în revista noastră în anul ce se încheie ?

Ce nu v-a plăcut ?

Ce ați dori să citiți în paginile «Flacării» în noul an ?

Ce rubrici noi v-ar interesa ?

cititorul — prietenul nostru

La aceste întrebări ale revistei noastre ne-au răspuns în răstimp de câteva zile, un număr mare de cititori. Redăm în această pagină câteva dintre răspunsurile primite la redacție, mulțumind în același timp tuturor celor care ne-au scris.

„Îmi place în general conținutul revistei. Apreciez în mod deosebit rubricile *Cadran internațional*, *Curier* (variat și foarte interesant), *Film*, *Sport*. De asemenea mi-a plăcut suita de reportaje intitulată *Călătorie nouă*, care — nu știu de ce — în ultimele numere ale anului n-a mai apărut. Oare ați epuizat... orașele țării ? Pentru 1966 ? Tot lucruri interesante ca pînă acum !”

Ilie VULPESCU
Craiova, str. I. Creangă 29

„Eu aș dori ca revista să prezinte în 1966, în fiecare număr, cite una din marile capitale ale lumii. De asemenea, propun să publicați despre arhitectura de azi pe toate meridianele globului și perspectivele ei de dezvoltare pînă în 1980”.

George BISCĂ
Sibiu, str. Berărelor 9

„Mie mi-au plăcut: *Anchetele Flăcării* (în care am găsit multe lucruri interesante și utile), *Dialogul cu cititorii*, rubrica de film și fotografiile de actori de pe copertă. Continuați ! Cu un lucru nu mă împac: transmiteți vești agricole pe care de obicei le citesc în ziare. Ce aș dori ? O rubrică permanentă pentru muzica ușoară; un concurs pe teme literare, muzicale și de film”.

Doru TUDOR
elev, Craiova

„Iată punctul meu de vedere: mi-au plăcut: *Anchetele Flăcării*, notele de călătorie, *Dialogul*, *Cadran internațional*, rubrica de film. Nu mi-a plăcut prezentarea reclamelor. Doresc să apară în *Flacăra* reproducerea a celor mai reușite tablouri, sculpturi și fotografii realizate de artiști români și străini. Publicați vă rog în 1966 teme legate de electronică; despre istoria vechiului Egipt; despre Grecia antică. Mai doresc: pagini colorate în interiorul revistei”.

D.-tru DRĂGHICI
Lupeni, str. Sohdel 27

„Am apreciat: *Prin cetățile vii și moarte ale Mexicului*, *Interludiu argentinian*, *La Hanoi și la Haiphong*, 6 671 km pe Nil, *Corrida*. Pagini din istoria spionașului, *Cum vom trăi în anul 2000*. De asemenea, *Anchetele Flăcării*: *Ce faceți după ora 3 ?*, *Cum ne informăm ?*, *Cum stăm cu specialitatea casei ?*, *La cumpărături prin țară*. Pentru viitor ? Aș dori să continuați ancheta *Ce faceți după ora 3 ?* oprindu-vă și la Tg. Jiu. Apoi, aș vrea să văd *Flacăra* tipărită pe o hîrtie mai bună și, dacă se poate, cît mai multe pagini în culori”.

Const. DORIN
Tg. Jiu

„Mie mi-au plăcut: *Western — istorie și legendă pe ecran*, *Pagini din istoria spionașului*, *Dialogul cu cititorii*, notele de călătorie. Ce doresc pentru 1966 ? În locul schițelor, un roman cu urmare. Să apară în continuare *Memento*, *Povestea vorbet*, *Microfotonul*.

Paraschiv PĂSLARU
tractorist, G.A.S. - Rm. Sărat

„Îmi exprim satisfacția pentru materialele interesante și instructive publicate în ultimul timp. Consider că interesul cititorilor față de *Flacăra* ar crește dacă ați publica mai des materiale despre marile descoperiri științifice. De asemenea, propun abordarea unor dezbateri pe teme de morală.

Rubrici noi ? *Umor*, *Calendar la zi* cu date legate de mari evenimente sau personalități. În încheiere aș mai dori: *Flacăra* să fie tipărită în întregime pe aceeași calitate de hîrtie (bună); să aibă mai multe pagini”.

Ionel CHIȚULESCU
mecanic, Urlicani

„În 1965, revista a fost mai atrăgătoare. La aceasta a contribuit și publicarea pe coperte a portretelor de actori (exceptînd-o pe cea a Magdei Popovici din nr. 48, fotografiată dintr-un unghi nepotrivit). Anchetele — binevenite. Unele microfioletoane — mai ales acelea care nu se referă la cazuri concrete — nu au, cred, eficiență. Pentru viitor: vă doresc succes, tiraj crescut și aprecierea publicului cititor !”

Sever GEORGESCU
Turnu-Măgurele

„Mi-au plăcut *Anchetele Flăcării*: *La cumpărături prin țară*, *Muzica ușoară o problemă grea ?* și *Ce faceți după ora 3 ?* Aș dori să apară în revistă și moda pentru bărbați. Nu avem oare și noi dreptul la un colț din rubrica respectivă ?”

Ionel GRIVEI
Tîrgu-Jiu

„Revista *Flacăra* s-a îmbunătățit substanțial în ultimul an în comparație cu anii trecuți, atât în prezentare grafică cît și ca text. Nu mi-au plăcut însă unele articole care tratează pe pagini întregi subiecte cunoscute din ziare. Idem, articolele care revin de fapt revistelor de specialitate. Exemplu: articolul «Pădurea la noi acasă» din nr. 48. E încărcat cu cifre și procente ce-l transformă într-o expunere monotona și puțin interesantă. Asemenea articole nu se pot citi.

În altă ordine de idei: să se sporească numărul fotografiilor: *Flacăra* este în primul rînd o revistă ilustrată !”

J.D. TIB
Brașov

„Aș avea de făcut o obiecție care se referă la publicitatea de pe ultima copertă; uneori se face reclama unui produs care în acel moment nu se găsește suficient pe piață. Este cazul produselor chimice prezentate în nr. 10 și 18. În general înțeleg necesitatea reclamei (sînt economist), dar nouă cititorilor reclama ne răpește din spațiul revistei.

Aș dori să citesc în *Flacăra* lucruri pe care nu le găsim în alte publicații și materiale cu caracter variat, accesibile tuturor așa cum au fost: *Prin cetățile vii și moarte ale Mexicului*, *Dante*, *Corrida*, *Străbunicii rachetelor balistice* etc.”

Nana ILIESCU
str. Răscala din 1907
Constanța

„...Unele reclame de pe ultima pagină sînt binevenite. Ce nu mi-a plăcut în 1965 ? Faptul că v-am cerut să publicați un istoric al Arcului de Triumf și nu mi-ați satisfăcut această dorință nici pînă acum”.

Renscal IOSIF
Cluj

„Revista are un conținut foarte bun și fiecare număr care ne sosește duminică în comună este căutat și prețuit. În mod special

a fost apreciată peste tot ancheta *Ce faceți după ora 3 ?* În unele locuri, timpul liber nu e folosit cum trebuie așa încît publicarea anchetei a dat mult de gîndit celor care se ocupă de acest lucru. Propun să continuați cu asemenea anchete. Publicați și o anchetă cu tema: „Cum ne purtăm, noi, tinerii, în societate ?”

Franyo PAVEL
Nădlac 1141, rn. Arad

„Mi-a plăcut în general tot ce a apărut în 1965. Propun să reapară în viitor, rubrica *Un punct pe hartă*. În plus, în fiecare număr, prezentarea unui oraș din țara noastră”.

Nic. A. CIOBOTARU
Lugoj, str. Oloșegului 6

„Sînt un vechi cititor al *Flăcării*. Mă atrag rubricile *Memento*, *Film*, *Cadran internațional*, precum și notele de călătorie. Să apară în continuare. Nu mă atrage *Curierul* — seamănă cu *Cadranul*. Unele reportaje mai lungi sînt necomestibile (cite o dată le sar), iar rubrica *Sport* nu m-a atras (cu excepția articolelor despre Pele și Iașin). Nu uitați un lucru: vă citim totuși cu plăcere !”

Marius EXARHU
Brăila, bd. Cuza 86

„Printre materialele publicate în 1965 mi-a plăcut în mod deosebit articolul despre Nicolae Iorga. Ce dorim ? Articole bune și în viitor. În plus, adăugați la *Memento* un extras din Programul radio (cu lucrurile mai interesante); totodată doresc o rubrică permanentă de satiră și umor.

Negrea FILIMON
funcționar, Toplița

„Prețuiesc cel mai mult rubricile *Memento*, *Cadran internațional*, *Film*, note de călătorie, *Sport*. Aș dori să se publice în viitor aspecte din arena circului: mari dresori, comici, acrobați — români și străini”.

Redica DUMITRESCU
com. Țintea, rn. Cîmplina

„Printre materialele publicate, *Anchetele Flăcării* și articolul „Se caută un tată” au mers la inima oamenilor. Continuați, tot așa !”

Vasile SIMION
muncitor la Șantierul naval
din Tulcea

„Mi-au plăcut în mod deosebit: *Interludiu argentinian* (nr. 15), *O fabulă adevărată* (nr. 20), *Zăhărlu în lume* (nr. 24), *Corrida* (nr. 27), *Oceanul învins* (nr. 43), *Carnaval la Rio* (nr. 48) etc., etc.

Doresc pentru 1966: reportaje despre mersul lucrărilor pentru construirea hidrocentralei de la Porțile de Fier și despre lărgirea portului Constanța”.

Nic. TĂNASE
București, str. Ciurel 102

„Fiindcă mă pasionează fizica aș fi bucuros dacă în paginile *Flăcării* aș găsi și articole de știință legate de teoriile cu privire la materie, univers, atracție — concepții vechi și noi. Cred că e necesar oricărui om să cunoască, popularizate, noile ipoteze în această materie.

Ion RISTEA
student, Pitești

„Ce ne-a plăcut mai mult în *Flacăra* ? Pentru varietatea lor, rubricile *Curier*, *Memento*, *Cinema*, *Sport*, *Cadran internațional*, precum și notele de călătorie. Mențineți-le și în 1966”.

Ion HODOȘ
și Marcef REDA
Oradea

„Sînt un mare amator de reportaje și le citesc cu plăcere în *Flacăra*. Reportajul intern este bogat în conținut și se referă mai ales la marile șantiere și la marile orașe. De ce nu vă opriți din cînd în cînd și la localități mai mici. Am în față atlasul geografic al țării. Iată câteva orașe luate la întimplare: Oravița, Strehaia, Odorhei, Zimnicea, Hirșova, Huși, Droboi. Oare aici nu se întîmplă nimic care să merite a reține atenția reporterilor ?

Dr. Victor LIMBAN
Pitești, str. Tailor, bl. 2

COPERTĂ NOASTRĂ

Fotografii de
Eugen IAROVICI
Măști realizate de
Iustin NĂSTASE

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744, ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.

Așteptat pretutindeni, nu numai cu emoția cu care întâmpinăm, de obicei, aniversarea proclamării Republicii și sărbătoarea Anului nou, ci și cu entuziasmul pregătirilor pentru transpunerea în viață a unui nou plan economic de dezvoltare — planul cincinal — 1966 găsește întregul nostru popor în plină activitate creatoare. Obiectivele construcției socialiste stabilite la cel de-al IX-lea Congres al partidului, pentru perioada 1966-1970, vor începe în curând să prindă viață constituind, în toate sectoarele de activitate, preocuparea de căpetenie a tuturor oamenilor muncii.

În aceste zile, bilanțul planului pe șase ani a fost încheiat. În sesiunea Marii Adunări Naționale a fost votată legea pentru adoptarea planului de stat al economiei naționale pe anul 1966 ai cărei indicatori de bază prevăd sporuri importante de producție în toate sectoarele economiei naționale. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, a arătat principalele linii directe în care se va desfășura, în viitor, munca în acest important domeniu.

Care vor fi primele obiective asupra cărora se va concentra atenția oamenilor muncii în 1966? Pentru a informa pe cititorii săi, revista „Flacăra” a adresat întrebarea de mai sus unor specialiști din diverse ramuri de activitate. Publicăm în paginile ce urmează texte de: prof. NICOLAE GIOSAN, președintele Consiliului Superior al Agriculturii; ing. MIRCEA PUPĂZĂ, șef concepție la Fabrica de mașini-unelte și agregate București; MIRON OLTEANU, vicepreședinte al Consiliului general al Uniunii de Cultură Fizică și Sport, precum și convorbiri cu ing. TEOFIL POPOVICI, director general al Direcției generale producere și transport energie electrică din cadrul Ministerului Energiei Electrice; ing. ION PLÎNGU, secretar general în Ministerul Industriei Alimentare; ing. VIRGIL N. CONSTANTINESCU, laureat al Premiului de Stat; RADU BELIGAN, artist al poporului, președinte al Consiliului teatrelor din Comitetul pentru Cultură și Artă; prof. dr. ILIE ARDELEAN, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, șeful catedrei de Igienă generală și comunală de la I.M.F.-București; conf. SILVIU PUȘCAȘU, prorector al Institutului pedagogic de 3 ani-Craiova și arh. NICOLAE TEODORESCU, director tehnic adjunct al D.S.A.P.C.-reg. București.

incursiune în 1966

INCURSIUNE ÎN 1966

Amenajarea unor instalații moderne de sortare și depozitare asigură folosirea cu eficiență sporită a materialului lemnos.

UN PUTERNIC AVÎNT AL AGRICULTURII

de prof. Nicolae GIOSAN
președintele Consiliului Superior
al Agriculturii

Înainte de a vedea ce va reprezenta agricultura României în 1966 este bine de aruncat o privire în trecutul nu prea îndepărtat pentru a trece în revistă realizările obținute. Succesele agriculturii noastre au fost reliefate în Raportul la cel de-al IX-lea Congres al partidului unde se arată: „Deși în unii ani au fost condiții climatice mai puțin favorabile, producția vegetală și animală a asigurat permanent aprovizionarea populației cu produse agro-alimentare, a industriei cu materii prime agricole, crearea rezervelor de stat, precum și unele disponibilități pentru export“. Merită subliniat că recoltele de grâu și porumb la hectar din ultimii ani sînt aproape duble față de perioada dinaintea celui de-al doilea război mondial. Constituie o realizare importantă faptul că producția agricolă a crescut permanent. Este rezultatul politicii agrare a partidului nostru, a sprijinului acordat de stat pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, rodul muncii harnice și entuziaste a țărănimii noastre cooperatiste, a lucrătorilor din gospodăriile de stat și S.M.T. Iată deci, că datorită bazei tehnice materiale, producția agricolă nu dă înapoi nici în anii cu condiții climatice mai puțin favorabile.

Așa cum s-a subliniat și la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965, țara noastră dispune de o însemnată suprafață agricolă și de condiții de sol și climă care permit practicarea unei agriculturi intensive, obținerea unor producții vegetale și animale ridicate. Plenara, pe baza Directivelor celui de-al IX-lea Congres, a stabilit o serie de măsuri ce trebuie luate pentru îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii. Ce va aduce anul 1966 pentru agricultura țării noastre?

Investițiile din fondurile statului prevăzute pentru agricultură în 1966 se ridică la 5,7 miliarde lei, cu 1 miliard mai mult decît în 1965. Principalele eforturi sînt îndreptate în direcția sporirii mijloacelor mecanizate și a chimizării, extinderii irigațiilor — elemente care concură la intensificarea procesului de producție în agricultură. Cîteva cifre sînt concludente în această direcție. În 1966, agricultura va fi dotată cu încă 9 500 tractoare, 3 850 combine pentru cereale păioase, 580 combine pentru porumb, iar industria va lăvra cu 54 la sută mai multe îngrășăminte chimice decît în 1965, revenind la hectar arabil cîte 45 kg substanță activă în medie pe țară. Marile lucrări de hidroameliorații vor permite irigarea în 1966 a unor întinse suprafețe. Existența unui număr sporit de tractoare și mașini agricole, folosirea unor cantități mai mari de îngrășăminte chimice și extinderea irigațiilor vor permite influențarea într-o măsură și mai mare a factorilor

naturali de care depinde procesul producției agricole. Este deci vorba de dezvoltarea bazei tehnico-materiale care face ca în orice condiții naturale să se obțină recolte mari la hectar și pe această cale să se asigure hrana necesară populației ca și celelalte nevoi ale economiei naționale de produse agricole.

Îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii va permite consilierilor agricole să se ocupe mai îndeaproape și cu mai multă răspundere de aplicarea întregului complex de măsuri agrozootehnice care asigură obținerea unor producții mari în toate sectoarele. Principala atenție este îndreptată spre sporirea producției de cereale și asigurarea bazei furajere necesare animalelor. Din toamnă s-au însămînțat 3 150 000 ha cu grâu folosindu-se sămînță din soiuri raionate, care au dat cele mai bune rezultate în ultimii ani. Cu toate greutățile provocate de secetă însămînțările s-au făcut în bune condiții. Arăturile de toamnă s-au făcut pe aproape întreaga suprafață prevăzută. S-au asigurat semințe de porumb dublu hibrid pentru întreaga suprafață. Se va acorda o mai mare atenție sporirii producției de legume și cartofi, mărindu-se suprafețele de sere și solarii ca și a irigațiilor în cîmp. Pe terenurile impropii culturii cerealelor se vor planta mari suprafețe cu vii și pomi fructiferi.

În 1966 se vor dezvolta fermele de animale astfel ca să se creeze condiții ca în 1970 vacile să reprezinte 50 la sută din totalul bovinelor. Pentru asigurarea bazei furajere se extinde cultura trifoiului și lucernei pe 400 000 ha din care 75 000 vor fi irigate. Prin bugetul de stat s-au alocat sfaturilor populare sume importante care vor permite să se facă lucrări de îmbunătățire a pășunilor pe 250 000 ha. Sînt numai cîteva din acțiunile mari care vor duce la sporirea producției agricole.

Crearea uniunilor intercooperatiste, adoptarea noului statut al cooperativelor agricole vor permite să se obțină noi realizări în dezvoltarea agriculturii noastre socialiste.

PE PRIMUL PLAN: ENERGETICA

În domeniul energiei vor fi începute în 1966 o serie de noi lucrări care, împreună cu cele în curs de construcție, vor asigura transpunerea în viață a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. privind valorificarea resurselor energetice și electrificarea țării. Ne-am adresat inginerului Teofil Popovici, director general al Direcției generale producere și transport energie electrică din cadrul Ministerului Energiei Electrice, cu rugămintea de a ne prezenta cîteva din aceste obiective.

— Urmărind economisirea combustibililor superiori și valorificarea cît mai judicioasă a resurselor naturale de combustibili, planul de investiții prevede construcția în viitorii ani a unor mari termocentrale.

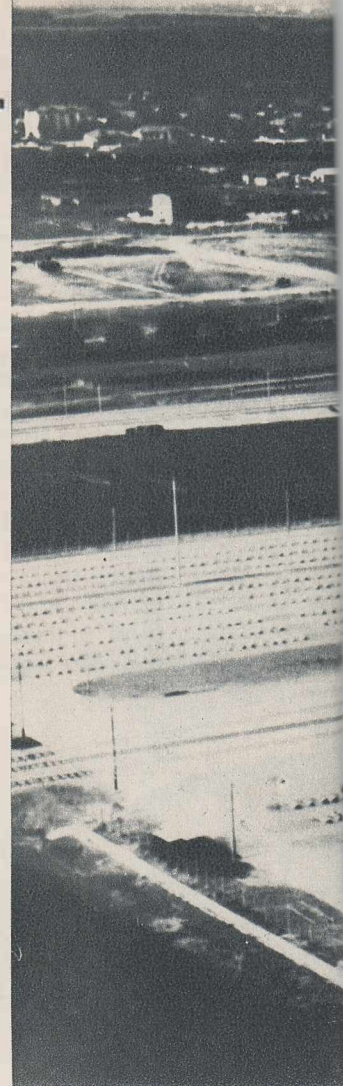
La Craiova, de exemplu, va fi începută în curînd extinderea centralei termoelectrice existente (care în prima etapă a fost prevăzută să aibă o putere instalată de 350 MW) cu încă două grupuri de 315 MW fiecare, ajungînd în 1968 la aproape 1 000 MW putere instalată. În Valea Jiului, o nouă termocentrală va avea în final tot 1 000 MW, fiind dotată cu grupuri unitare de 200 MW fiecare. În aceeași categorie de lucrări poate fi inclusă și extinderea termocentralei Borzești, cu două grupuri avînd în total o putere instalată de 400 MW.

Centrale termoelectrice noi vor mai fi construite, cu începere din 1966, în apropierea mai multor centre regionale. Prin termoficare, o serie de centrale ca cea de la București-Sud (care va furniza căldură cartierelor de locuințe din partea de sud a orașului și abur industrial zonei industriale apropiate) sau cea de la Galați (destinată să satisfacă cerințele de energie electrică, abur și apă caldă, ale combinatului siderurgic „Ch. Gheorghiu-Dej“ și ale noilor cartiere de locuințe din oraș) vor pune în valoare, cu un randament superior, combustibilii existenți.

Și în domeniul hidroenergeticii sînt prevăzute, pentru anul acesta o serie de noutăți. Astfel, în acest an, va intra în funcțiune cu 220 MW, hidrocentrala „Ch. Gheorghiu-Dej“ de pe Argeș. Pentru valorificarea superioară a resurselor energetice din bazinul Argeșului va fi începută amenajarea cascadei de hidrocentrale din aval de Corbeni și va fi dat în exploatare sistemul hidro-tehnic de alimentare cu apă potabilă și industrială a orașului București pe baza debitului lacului de acumulare al hidrocentralei „Ch. Gheorghiu-Dej“. Tot în 1966 vor intra în funcțiune ultimele 3 din cele 12 hidrocentrale de pe Bistrița, astfel încît amenajarea sistemului Bistrița-aval va fi complet încheiată. Vor fi continuate lucrările sistemului hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier“. În sfîrșit, menționez că tot în 1966, pe Lotru se va deschide șantierul unei puternice hidrocentrale prevăzute să dezvolte, în final, o putere de 500 MW (egală cu suma puterilor instalate ale hidrocentralelor „V. I. Lenin“ de la Bicaz și „Ch. Gheorghiu-Dej“ de pe Argeș).

OBIECTIVE NOI, PRODUSE NOI

În anul 1966, ne declarăm tovarășul ing. Ion Plîngu, secretar general în Ministerul Industriei Alimentare — volumul total de investiții pe minister va crește cu 47%. Vor intra în funcțiune următoarele obiective: noile secții de supe concentrate și paste de tomate de la Fabrica de conserve Valea Roșie, Fabrica de produse lactate de la Birlad, Fabrica de brînză telemea de la Caracal, centrele de depozitare și condiționare a vinului de la Galați și Tg. Mureș, morile de

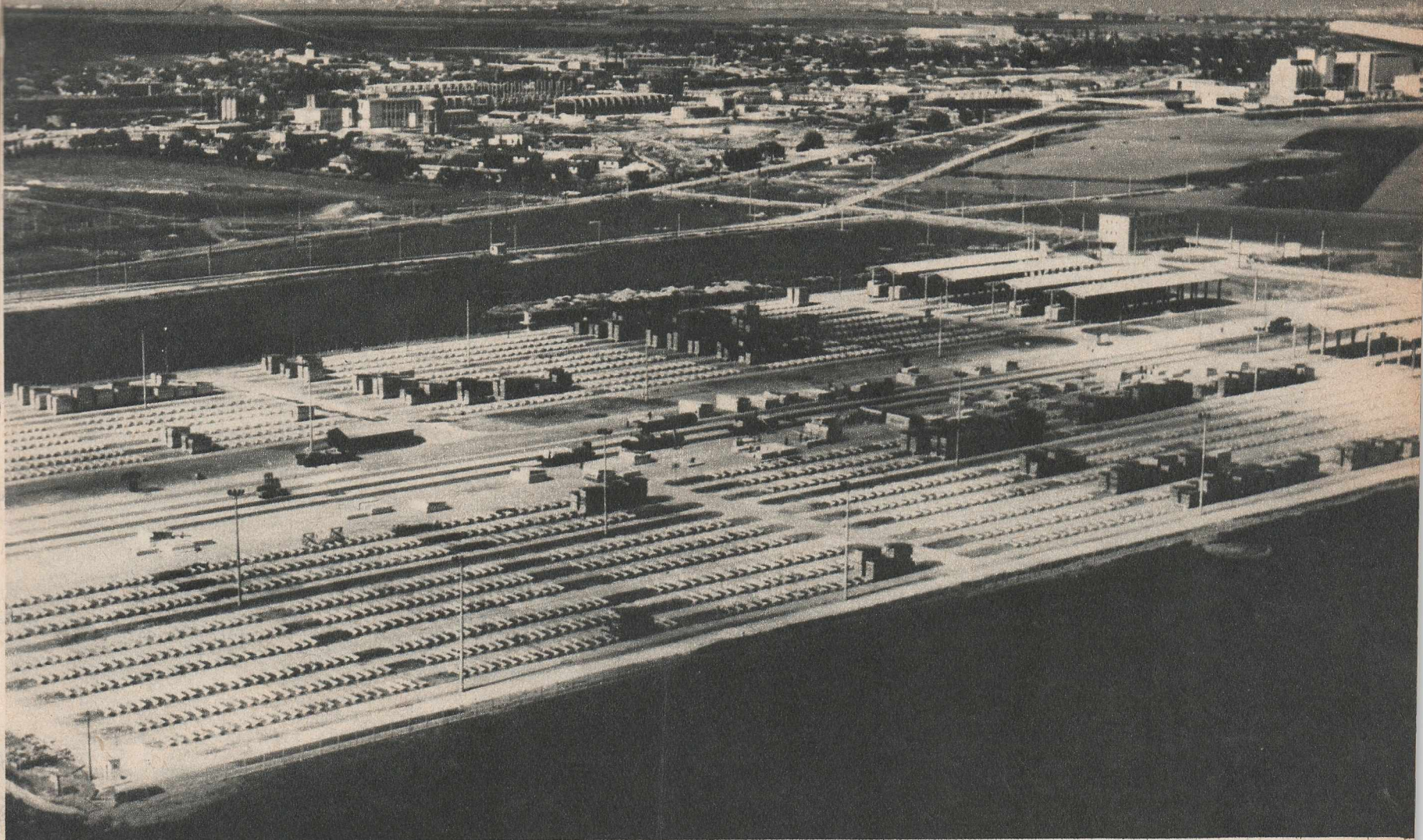

porumb cu secții de germinare de la Ploiești și București și fabricile noi de pîne de la Cluj și Tr. Severin.

Pe linia traducerii în viață a sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, privind continua dezvoltare a industriei alimentare în actualul cincinal, se va desfășura construirea unor noi obiective industriale ca: Fabrica de zahăr de la Buzău, Fabrica de pîne de la Craiova, Complexul de morărit și panificație de la Iași, Fabrica de pîne Sighișoara, Fabrica de conserve Caracal, antrepozitele frigorifice de mare capacitate de la Timișoara și Galați. Toate aceste unități vor intra în funcțiune în decursul anului 1967.

— Ce ne puteți spune despre lărgirea gamei sortimentelor și despre problema mării și modernizării întreprinderilor industriei alimentare?

— În acest an va fi pusă la dispoziția publicului consumator o largă gamă de noi produse. Iată cîteva exemple: brînzeturi din lapte de capră (Bilea, Retezat) și din lapte de oaie; noi sortimente de produse dietetice din carne (sărmașule cu mămăligă, chiftele în sos marinat, tocană de porc cu cartofi); sortimente pe bază de concentrate hidrolizate; produse de patiserie (fursecuri, crochete, biscuiți dietetici); noi sortimente de băutură (vermut roșu și alb, rachiuri naturale cu arome specifice din piersici, cireșe, vișine); produse cosmetice

specializate (pastă de dinți cu detergenți, vopsea de păr, cremă în mai multe nuanțe, un nou tip de șampon colorat); noi tipuri de ambalaje din masă plastică etc.

Introducerea tehnicii noi în numeroase întreprinderi aparținând ministerului nostru va determina față de anul 1965 creșterea operațiilor automatizate cu 14% la producția de zahăr, cu 88% la producția de bere (prin intrarea în funcțiune a fabricii de bere de la Bacău), cu 10% la îmbutelierea vinului, cu 20% la tratarea termică a vinului. Tehnica nouă va contribui de asemenea la extinderea producției de drojdie uscată cu 40% și la tratarea prin șoc termic a grâului în scopul îmbunătățirii calității făinii.

MAȘINI „UNSE” CU... PLASMĂ

Mașinile, motoarele, ca să poată funcționa, au nevoie nu numai de o sursă de energie ori de carburanți, ci și de lubrifianți. Fără lubrifianți, frecarea între diverse componente ale agregatelor ar fi atât de mare încât la un moment dat mișcarea lor ar fi tot atât de imposibilă ca și alunecarea cu schiurile pe pământul gol... Dar lubrifianți pot fi nu numai uleiurile special fabricate, ci și alte lichide, ba chiar gazele. Dacă între diferite piese (lagăre, de exemplu) ale mașinii se introduce o peliculă de aer, frecarea dispăre ca și cum ar fi unse.

De acest foarte nou domeniu al științei — despre care s-a mai scris

intr-un recent articol din „Flacăra” — în țara noastră se ocupă un grup de cercetători de la Institutul de mecanica fluidelor „Traian Vuia”.

— Ce vă propuneți pentru noul an ?

Intrebarea am adresat-o doctorului inginer Virgil N. Constantinescu, laureat al Premiului de Stat, conducătorul colectivului care se ocupă de studiul lubrificației cu gaze.

— După cum se știe, atât în documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român cât și în recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, s-a pus în fața oamenilor de știință sarcina de a dezvolta cercetarea fundamentală în strânsă îmbinare cu cea aplicativă. Noi sintem chemați să abordăm noi direcții de cercetare teoretică, susceptibile de a deveni — într-un viitor pe care-l dorim cât mai apropiat — noi metode, noi mijloace de lucru pentru tehnică, pentru practica industrială. În acest sens, colectivul nostru se va ocupa, în 1966, de câteva teme, dintre care amintesc găsirea unei metode de evaluare mai exactă a tensiunilor turbulente în straturile subțiri. În strânsă legătură cu practica, vom realiza un grup convertizor de putere medie (circa 5 kW) și — în colaborare cu un doctorand de la Institutul politehnic din Brașov — un agregat de rectificat interior, ambele cu lagăre de aer.

În 1965 — ne-a spus în continuare dr. ing. V. N. Constantinescu — am început studiul unei teme pe care o vom continua în 1966 pe un plan larg, temă de la a cărei rezol-

vare așteptăm foarte mult. Este vorba de folosirea unor efecte electromagnetice pentru a îmbunătăți performanțele lagărelor de aer. Trebuie să arăt că în ultimii ani s-a dezvoltat foarte mult un nou domeniu al științei și anume magneto-gazodinamica. S-a observat că la un recipient ce conține gaz ionizat (plasmă) la temperaturi mai mari, dacă i se aplică un câmp magnetic, gazul se pune în mișcare. Invers, dacă plasma trece printr-un recipient, în jurul lui apare un câmp magnetic și unul electric, ce poate fi captat. Ne-am gândit să aplicăm acest fenomen la lagărele lubrificate cu gaze, folosind, firește, o plasmă la o temperatură relativ redusă pe care s-o introducem în spațiul mic dintre piesele mașinii. Metalul din care sînt confecționate lagărele trebuie să fie radioactiv sau să existe între piese o diferență mare de potențial.

— În ce stadiu se află aceste cercetări ?

— Sintem la început de drum. Am făcut o serie de calcule teoretice pentru a vedea dacă acest studiu își merită eforturile. Răspunsul este că se poate de pozitiv și așteptăm ca lagărele lubrificate cu plasmă să aibă o capacitate portantă mult mai mare ca a celor cu gaze obișnuite.

— Unde s-a mai abordat această problemă ?

— După câte sintem informați din literatura de specialitate, acest aspect al lubrificației cu gaze n-a fost încă cercetat nicăieri. Sperăm că rezultatele pe care le vom obține vor fi la înălțimea sarcinilor pe care partidul le-a pus în fața oa-

menilor de știință pe linia legării tot mai strînse a cercetării științifice de nevoile vitale ale economiei și culturii țării, pe linia creșterii rolului științei în asigurarea progresului multilateral al societății noastre socialiste.

CUM VA ARĂTA ANUL TEATRAL 1966 ?

Iată o întrebare care ne-o pun mulți cititori și ne-o punem, de câteva luni, și noi : 1965 a fost un excelent an teatral, cu premiere interesante, cu performanțe actoricești, cu o decadă finală ce a demonstrat strălucit forțele artistice existente în toate orașele țării. Și, totuși, stagiunea actuală a demarat greu : premiere puține, sărace, un repertoriu oscilant, spectacole destul de slabe.

— Sperăm să pășim însă în 1966 cu dreptul — ne spune artistul popului Radu Beligan, pe care-l interviuăm în calitate de președinte al Consiliului teatrelor din Comitetul pentru Cultură și Artă. Aliatul nostru principal va fi, firește, repertoriul, iar din cuprinsul acestuia mai ales piesele originale pe care știm că publicul le așteaptă și ni le solicită cu atîta insistență. Mă bucur că vă pot anunța — și sinteți primii care beneficiați de aceste informații — o serie de noi premiere.

— Sintem numai ochi și urechi. Stiloul și bloconotul așteaptă...

— Despre faptul că reputatul dramaturg Aurel Baranga va debuta și ca regizor al propriei sale piese

(Continuare în pag. 6)

INCURSIUNE ÎN 1966

„Mitică Blajinul“, ați auzit desigur. Să vă anunț și un alt debut, de astă dată dramaturgic: cel al lui Ion Băieșu cu comedia „Ariciul de la Dopul Perfect“ pe care i-o va monta Teatrul „Barbu Delavrancea“. Everac va fi prezent cu două noi premiere...

— Prolific, harnic ca întotdeauna.
— Da, nu se dezmente: la Teatrul Național i se va juca „Jocul de-a dorința“, la Teatrul Mic — „Simple coincidențe“. Ionel Hristea va fi și el prezent cu o piesă nouă, de astă dată pe scena teatrului „Nottara“ — „O crimă pasională“ și tot la acest teatru se repetă o comedie muzicală de Eugen Mirea ce parodiază melodrama celor „Două orfeline“. Teatrul Giulești anunță de asemenea o comedie originală, „Cu cine mă bat“ de Aurel Störin.
— Așadar, anul teatral va trăi sub zodia comediei...

— E o consecință firească a bogatei tradiții a comediei românești, un semn al vitalității și optimismului poporului nostru.

— Putem deci cu atât mai mult să cerem Teatrului de Comedie o contribuție substanțială, iar directorului său, tov. Radu Beligan, mai puțină modestie în enunțarea proiectelor sale...

— Vom prezenta noua comedie a lui Mirodan, despre care însă să nu-mi cereți amănunte pentru că efectiv nu sînt în măsură să vi le dau. Mirodan a lucrat într-o discreție absolută și nu a vrut să ne comunice nimic despre subiectul piesei. Am reușit să aflăm un singur lucru: eroul principal e un acrobat.

— Rolul va fi interpretat de dv. ?
— Mă rog, cred că da. De altfel, piesa e aproape gata și sperăm ca în câteva zile să știm mai multe despre ea. Să ieșim deci din sala Teatrului de Comedie și să continuăm a schița profilul anului teatral 1966.

— Vă ascultăm.
— Repertoriul teatrelor noastre se va strădui de asemenea să valorifice dramaturgia românească dintre cele două războaie. Naționalul a prezentat „Patima roșie“ de M. Sorbul, „Dinu Păturică“ de Ion Pillat și Adrian Maniu, „Stele căzătoare“ de Victor Eftimișu; Teatrul „Nottara“ își propune să joace „Danton“ de Camil Petrescu, iar Teatrul Giulești, „Mitică Popescu“ de același scriitor; „Ion Anapoda“ a lui C. M. Zamfirescu, „Școala din Humulești“ a lui Ion Luca, „Visul unei nopți de iarnă“ de Tudor Mușatescu, o piesă inedită a lui Victor Ion Popa „Răspîntia cea mare“ vor vedea de asemenea lumina rampei la teatrele „Delavrancea“, „Creangă“ și la cele din Arad și Ploiești. Colectivul Teatrului de Comedie va pune în scenă, la un sfert de veac de la prima sa apariție, „Capul de rățoi“ al lui Ch. Ciprian, într-o versiune revăzută de autor, și „Insula“ lui Mihail Sebastian, cu un act trei scris de Mircea Ștefănescu.

— Iar din repertoriul universal ce vom putea vedea ?

— O selecție judicioasă, bine alcătuită — credem: de la Shakespeare la Pirandello, de la Shaw la Büchner, de la Dürrenmatt la Ar-

buzov, de la Brecht la Miller, spectacolele noastre se vor strădui să închege o imagine concludentă a teatrului clasic și contemporan.

— Ne-ar interesa să aflăm ce acțiuni organizează Consiliul teatrelor și pentru ridicarea calității artei spectacolului ?

— Sînt numeroase, să spicuiam doar cîteva din ele: schimburi de experiență între teatrele regionale din Brașov, Timișoara, Cluj, Iași; o săptămîină a dramaturgiei românești, organizată în București între 2 și 8 mai, cînd fiecare teatru din Capitală va prezenta cîte 7 piese românești, participînd cu cel mai bun spectacol la un concurs dotat cu numeroase premii; dezbateri organizate împreună cu Uniunea scriitorilor ori seminarii ale A.T.M. Vă anunț și festivitățile ce vor avea loc cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la primul spectacol jucat în limba română la Iași, eveniment care a coincis de fapt cu înseși începuturile teatrului românesc. Vă sînt suficiente aceste informații pentru interviul dv. ?

— Pe deplin suficiente. Primiți mulțumirile noastre.

APA ȘI AERUL — DOUĂ MARI PROBLEME DE CERCETARE

— Planul nostru de cercetări pe anul 1966 — ne spune prof. dr. Ilie Ardelean, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, șeful catedrei de Igienă generală și comunală de la I.M.F.-București — este strîns legat de obiectivele tratate de Congresul al IX-lea al P.C.R. pe linia ocrotirii sănătății oamenilor muncii. Preocupările noastre viitoare se vor axa în mod special pe cercetarea influenței diferiților factori nocivi din mediul înconjurător ce acționează asupra sănătății. Acești factori sînt prezenți în aerul pe care îl respirăm, în solul pe care trăim, în apa pe care o folosim în alimentație, în agricultură, în industrie ș.a.m.d.

O preocupare de seamă a partidului nostru este dezvoltarea gospodăriei comunale — sector deosebit de vast în care, după cum arată documentele ultimului Congres al partidului, vor fi făcute investiții de peste 7 miliarde lei. Aceste investiții sînt menite, între altele, să îmbunătățească alimentarea cu apă și rețelele de canalizare, să asigure extinderea acțiunii de protecție a cursurilor de apă și epurarea apelor reziduale.

Pentru sprijinirea acestei acțiuni colectivul pe care îl conduc va întreprinde o serie de studii de laborator și pe teren pentru găsirea celor mai adecvate metode de protecție sanitară a bazinelor de apă naturală, lacuri, fluvii, râuri. Am prevăzut astfel în planul nostru de muncă o serie de cercetări privind aspectele microbiologice legate de neutralizarea și descompunerea substanțelor toxice din apă. Rezultatele

acestor studii vor avea un mare rol în practica epurării apelor și asigurarea cu apă potabilă a centrelor populate în continuă creștere.

Un alt obiectiv central al lucrărilor noastre în viitorul apropiat este problema purificării aerului atmosferic în orașe.

Sperăm că cercetările pe care le va întreprinde colectivul nostru de igienă comunală vor duce la elaborarea celor mai eficiente măsuri de protecție.

VOM FI LA ÎNĂLȚIMEA NOILOR SARCINI

de ing. Mircea PUPĂZĂ
șef concepție la Fabrica de mașini-unelte și agregate București

Noul plan cincinal pune în fața noastră, a constructorilor de mașini, noi și importante sarcini. Congresul al IX-lea al P.C.R. a accentuat din nou rolul important pe care îl are în industrializarea țării dezvoltarea acestei ramuri. Producția industriei construcțiilor de mașini va crește în primul an al cincinalului cu 11,5 la sută, ritm superior celui pe ansamblul industriei. După cum se știe sporirea producției se împletește tot mai mult cu lărgirea gamei de mașini care să aibă caracteristici și performanțe superioare. Aportul Fabricii de mașini-unelte și agregate București la promovarea și extinderea unui ritm accelerat a tehnicii noi a fost în anul care a trecut substanțial. Amintesc asimilarea strungurilor carusel S.C. 2 000 și S.C. 2 500. Aceste mașini sînt la un nivel tehnic corespunzător cu produsele similare de pe piața mondială. Datorită concentrării comenzilor pe un pupitru suspendat, a diametrului mare al pieselor care pot fi prelucrate, aceste mașini permit viteze de așchieri constante și obținerea unei variații a turației planșaielor chiar în timpul lucrului; nemaivorbind de marea lor precizie. Trebuie să mai amintim ca o realizare a anului care s-a scurs și asimilarea mașinii orizontale de alezat și frezat cu diametrul broșei de 85 mm ale cărei comenzi sînt de asemenea centralizate pe un pupitru suspendat și care asigură o precizie înaltă la prelucrare.

În primul an al noului cincinal sarcinile colectivului nostru sînt grele și importante în același timp. Vom asimila noi produse cum sînt strungurile carusel S.C. 1 000, S.C. 1 250, S.C. 1 600, S.C. 3 200, toate cu caracteristici tehnice foarte ridicate și mașină orizontală de alezat și frezat A.F. 125 cu diametrul broșei de 125 mm. Pentru prima oară vom proceda la construirea unei mașini din familia frezelor portal. Este vorba de mașina de frezat longitudinal F.L.P. 1 000 cu lățimea mesei de 1 000 de mm. Dezbaterile sarcinilor de plan pe anul 1966, care au avut loc de curînd, au exprimat hotărîrea colectivului nostru de a realiza noile produse la un nivel tehnic și calitativ superior.

PERSPECTIVE UNIVERSITARE CRAIOVENE

Este cunoscut faptul că, începînd din anul 1966, în Craiova va lua ființă cea de-a 5-a universitate din patria noastră. Pentru a afla unele amănunte în legătură cu perspectivele universitare craiovene, ne-am adresat tovarășului conferențiar Silviu Pușcașu, prorector al Institutului pedagogic de 3 ani-Craiova.

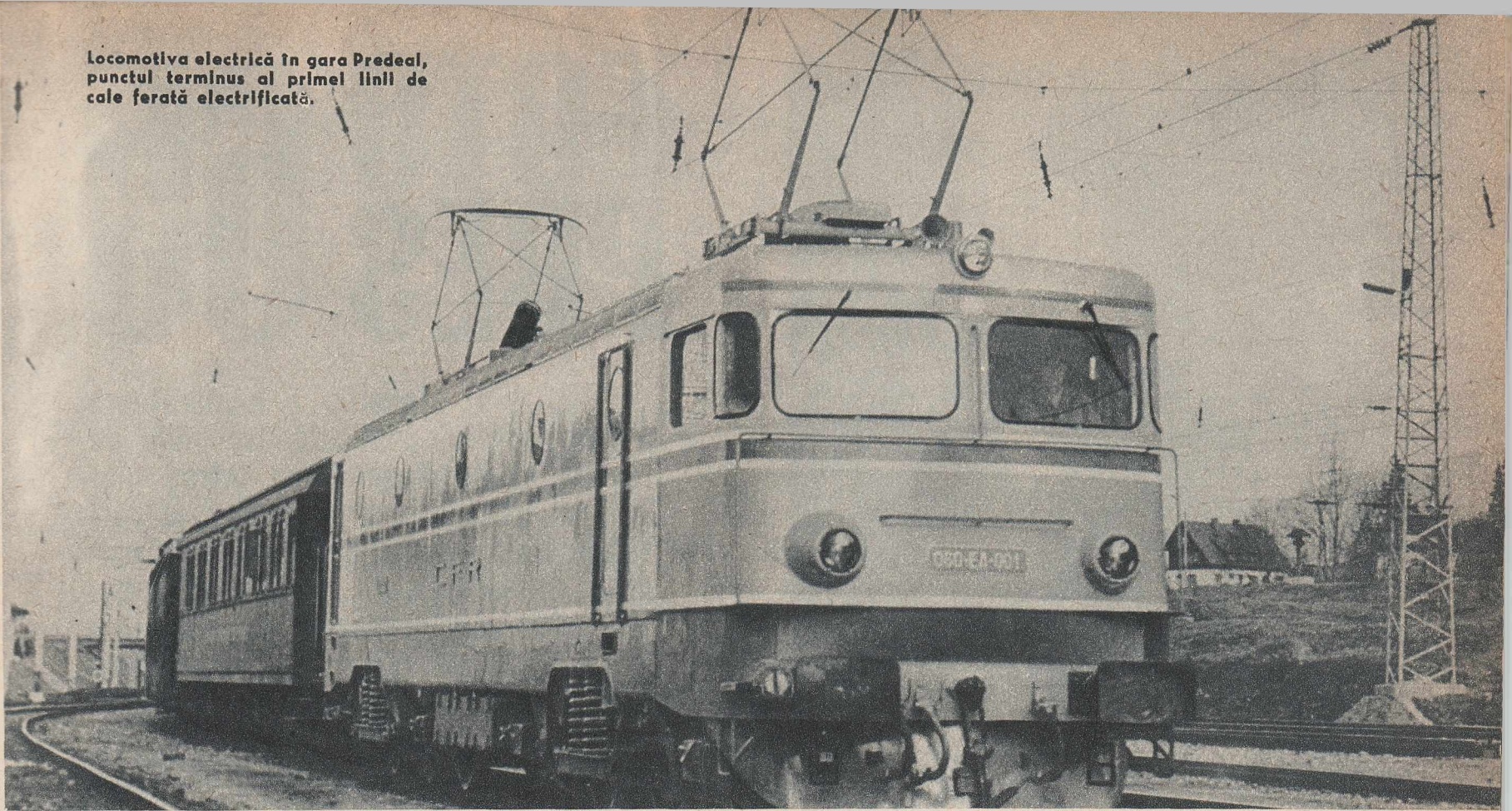
— Trebuie arătat mai întîi că în Craiova pulsează mai de mult timp o viață universitară. De altfel, anul acesta se împlinesc 17 ani de la înființarea primului institut de învățămînt superior din Craiova — Institutul agronomic. Începînd din 1959, funcționează Institutul pedagogic, avînd 5 facultăți. Universitatea craioveană, ce urmează să ia ființă, apare deci ca o continuare a vieții universitare înfiripată în orașul nostru și este un reflex firesc al ritmului deosebit de dezvoltare economică a regiunii noastre. Nașterea Universității din Craiova va da un nou impuls vieții culturale și științifice a orașului. Gîndindu-ne la perspectivele de dezvoltare ale Universității craiovene, putem spune că prin prezența unor facultăți cu profil tehnic și economic ca Facultatea de electrotehnică, Facultatea de științe economice sau cea de chimie se vor asigura cadre de specialitate pentru marile obiective industriale existente în prezent sau care vor apărea în noul cincinal.

Desigur, că pe aceeași linie de preocupări, în perspectivă, se înscrie și pregătirea cadrelor didactice pentru diferitele forme de învățămînt. Unitățile agricole din regiunea noastră vor continua să primească noi specialiști, din ce în ce mai bine pregătiți în cele două facultăți cu profil agricol ce vor funcționa în cadrul Universității craiovene.

În recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică se arată că: „Valorosedele cadre didactice din învățămîntul superior trebuie să conlucreze și mai strîns cu institutele departamentale și laboratoarele uzinale la activitatea de cercetare legată de dezvoltarea bazei tehnico-materiale a construcției socialiste“.

La Universitatea din Craiova se va putea desfășura larg munca științifică, prilejuind strînse legături de colaborare dintre diferitele cadre de specialitate și unele întreprinderi industriale ale regiunii noastre. Astfel, bunăoară, Facultatea de electrotehnică își va putea extrage teme interesante de cercetare din preocupările muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la uzina „Electropultere“. Noua Facultate de chimie va avea de rezolvat probleme legate de procesul tehnologic de la marelui combinat chimic. Colaborarea este și inversă, în sensul că o serie de cadre de specialitate din uzinele sus-menționate vor putea beneficia de posibilitățile de informare și documentare de care va dispune Universitatea noastră.

Locomotiva electrică în gara Predeal, punctul terminus al primei linii de cale ferată electrificată.

— Care a fost ecoul hotărârii cu privire la înființarea Universității din Craiova, în rândul cadrelor didactice și al studenților de la institutul dv. ?

— Indiscutabil, această hotărâre a stîrnit un mare entuziasm în rândul cadrelor didactice și al studenților, care au adresat Comitetului Central al P.C.R. și guvernului Republicii Socialiste România o scrisoare, exprimîndu-și sentimentele de recunoștință pentru înalta prețuire pe care partidul și guvernul o acordă științei și culturii din regiunea noastră. Entuziasmul nostru este justificat, întrucît în prezent avem la îndemînă posibilități superioare de a valorifica activ cunoștințele noastre, de a dobîndi noi cunoștințe, de a aborda mai multilateral domeniul cercetării științifice și al activității didactice.

LA ÎNCEPUT DE AN SPORTIV

de Miron OLTEANU
vicepreședinte al Consiliului
general al Uniunii de Cultură
Fizică și Sport

Noul an — 1966 — va fi pentru mișcarea de cultură fizică și sport un an de noi eforturi pentru dezvoltarea în continuare a activității sportive de masă și de performanță. Preocuparea principală se va îndrepta în direcția traducerii în viață a sarcinilor ce revin mișcării sportive din documentele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. În mod deosebit — așa cum se subliniază în Directive — munca noastră se va îndrepta spre dezvoltarea sportului de masă, a educației fizice, a bazei sale materiale.

Pentru a realiza sarcina atragerii întregului tineret în practicarea organizată și sistematică a exercițiilor fizice și sportului, potrivit cu vârsta și preferințele fiecăruia, vom căuta

să îmbunătățim conținutul și formele educației fizice și activității sportive de masă. Considerăm necesar să extindem în special formele simple și larg accesibile, cum sînt turismul, jocurile de tot felul, „duminicile cultural-sportive” etc., acordînd totodată o atenție deosebită inițierii tineretului în practicarea diverselor discipline sportive, organizării și desfășurării în cele mai bune condiții a competițiilor de masă.

Atenția organelor și organizațiilor U.C.F.S. va fi îndreptată și spre întărirea colaborării cu Ministerul Învățămîntului, pentru ca astfel să se realizeze îmbunătățirea continuă a educației fizice și sportului în rândurile tineretului școlar și universitar, sprijinind organizarea campionatelor școlare locale și acordînd o atenție deosebită liceelor cu program special de educație fizică și școlilor sportive de elevi, precum și activității sportive universitare.

Pe linia activității sportive de performanță, principala sarcină va consta în selecția și pregătirea sportivilor pentru Jocurile Olimpice din 1968 de la Ciudad de Mexico. De asemenea, se vor lua toate măsurile pentru pregătirea în bune condiții a sportivilor ce ne vor reprezenta țara în campionatele mondiale, europene, Jocurile Balcanice și în alte întîlniri internaționale din agenda anului 1966.

Organele și organizațiile Uniunii de Cultură Fizică și Sport vor continua acțiunea de amenajare a bazelor sportive pentru a se crea astfel condiții cât mai bune celor domici să practice sportul ca și pentru pregătirea sportivilor de performanță.

În colaborare cu sindicatele, cu organele și organizațiile U.T.C. și cu celelalte organizații obștești, întregul activ al Uniunii de Cultură Fizică și Sport va munci cu tot entuziasmul pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid, în vederea creșterii și afirmării cât mai puternice a mișcării sportive din patria noastră socialistă.

SISTEMATIZAREA SATELOR

E un lucru cert: sporirea izvoarelor de bunăstare a poporului generează schimbări esențiale în configurația tuturor localităților de pe întinsul țării. La sate acest fenomen se află, deocamdată, într-o fază de început, dar în decursul viitorilor ani va lua amploare. În legătură cu felul cum se conturează, în prezent, preocuparea pentru nou în satele noastre, preocupare care în actuala etapă cuprinde și o justă sistematizare a acestora, am solicitat un interviu tovarășului arhitect Nicolae Teodorescu, director tehnic adjunct al D.S.A.P.C. — regiunea București.

— Vă rugăm să ne prezentați un scurt bilanț al muncii depuse pînă acum pentru sistematizarea localităților rurale din regiunea București.

— Această acțiune — ne-a răspuns tov. Teodorescu — a început în mod temeinic, în urmă cu cîțiva ani.

Așa cum s-a subliniat cu prilejul Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965, dezvoltarea în viitor a localităților rurale nu se poate face decît pe baza unei sistematizări științifice care să rezolve în perspectivă toate problemele legate de structura economică a localității, dotările social-culturale, rețelele stradale, locuințe și loturile în folosință. Sistematizarea unei localități rurale nu se poate face în mod izolat ci în interdependență cu celelalte localități din jur, cu teritoriul înconjurător. De aici, necesitatea sistematizării unor raioane întregi. Noi am întocmit documentația sistematizărilor teritoriale în raioanele Slobozia și Videle, iar acum lucrăm pentru Alexandria și Roșiori.

Pe de altă parte s-a trecut la întocmirea unui studiu de sistematizare teritorială a întregii rețele a localităților din regiune.

— Care sînt concluziile ce decurg din aceste studii ?

— Unele comune au perspective certe de dezvoltare. Altele, dimpo-

trivă, urmează să fie regrupate ca suprafață. Această regrupare conduce pe de o parte la restrîngerea suprafețelor vetrelor comunale, reducîndu-se implicit lungimile traseelor de străzi și rețelelor edilitare și eliberîndu-se, în schimb, apreciable suprafețe de teren pentru agricultură. În baza schițelor de sistematizare întocmite se poate trece în mod organizat, științific la realizarea rețelelor stradale și edilitare, a tuturor obiectivelor social-culturale și a fondului de locuințe necesar. Spre a pune la îndemînă cetățenilor documentația pentru executarea locuințelor individuale D.S.A.P.C.-ul regiunii noastre a întocmit cataloage de proiecte pentru locuințe. Cataloagele sînt difuzate în raioane și utilizate după necesități locale și preferințe.

— Cum se reflectă specificul local în proiectele dv. ?

— Pînă în prezent am utilizat așa-zisele proiecte tip. Acestea urmează să fie îmbunătățite în viitor în sensul multiplicării numărului de tipuri. Urmărim reflectarea mai concretă a specificului local și utilizarea pe scară mai largă a unor materiale de construcție locale, acolo unde ele există. S-au realizat numeroase școli, cămine culturale, magazine universale cu bufet, dispensare și altele. Pe viitor este necesar să se aplice aceste proiecte (bineînțelese după ce în prealabil au fost substanțial îmbunătățite) cu mai mult discernămint, pentru ca să se țină seama, din punct de vedere arhitectural, de specificul local. Nu trebuie să uităm faptul că edificiile ca sfatul popular sau căminul cultural sînt reprezentative pentru comuna respectivă. Din exemplele cu caracter local care există pe alocuri, în cazul regiunii noastre, noi trebuie să extragem și să folosim în mod creator acele elemente de tradiție care în condițiile tehnicii noi să poată imprima localităților și edificiilor noi personalitatea ținutului.

„Realizarea cea mai de necredut, chiar pentru secolul nostru de evenimente neverosimile” — cum a fost caracterizată ieșirea pentru prima dată în spațiul cosmic a unui om, cosmonautul sovietic locotenent-colonel Aleksel Leonov — a fost și ea immortalizată de aparatele de fotografiat. Dar de astă dată fotoreporterii nu s-au aflat la fața locului ci au înregistrat pe pelliculă imaginea apărută pe ecranele aparatelor de televiziune, la 18 martie 1965.

FOTO'65 PRES 65

Dacă s-ar încerca o numărătoare a fotografiilor publicate în miile de reviste și cotidiene de pe întreg globul ar trebui, desigur, apelat la serviciile unei mașini electronice de calcul... Într-adevăr, în zilele noastre actualitatea este reflectată nu numai prin texte ci și, în măsură tot mai mare prin imagini. Din noianul de fotografii apărute în presa anului 1965 am selectat pentru dumneavoastră câteva imagini mai sugestive pe care le reproducem în paginile de față.

Apărută la începutul lui octombrie în presa americană și apoi în restul presei occidentale ca o reclamă pentru compania aviatică britanică BOAC, fotografia cunoscutei actrițe Marlene Dietrich a prilejuit aproape imediat comentarii în presa internațională. Motivul? Opoziția anumitor cercuri vest-germane de afaceri față de publicarea respectivelor reclame în publicațiile din Germania occidentală. Ripostind, presa engleză a pus în legătură atitudinea ostilă Marlenei Dietrich cu poziția consecvent antinazistă a artistei. De altfel în presa britanică și-a făcut apariția și o caricatură care lăsa să se înțeleagă din cline sint alcătuite acele cercuri vest-germane; cum pe desenul care reproducea reclama, capul Marlenei Dietrich a fost înlocuit cu cel al lui Hitler, lucrurilor doar că nu li se spunea pe nume. Caricatura s-a răspândit de asemeni cu repeziciune în presa mondială.

O fotografie care va rămâne în albumul Sophiei Loren și mai ales al nenumăraților admiratori ai acestei stele a ecranului. Câștigătoarea premiului pentru cea mai bună interpretare feminină la cel de-al IV-lea Festival Internațional al filmului de la Moscova, răspunde aplauzelor entuziastului public din capitala sovietică.

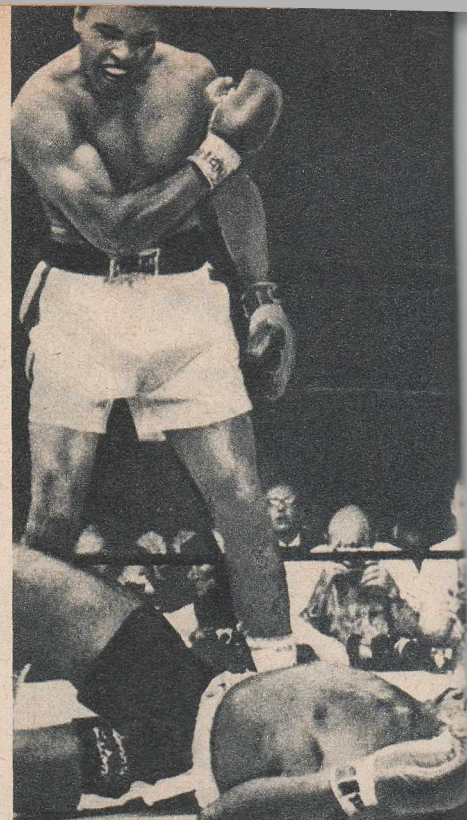
Înainte de a citi textele care însoțeau această fotografie mulți dintre cei care au privit-o au crezut poate că e vorba de o imagine-document de pe vremea căutărilor de aur... În acest caz au comis o eroare de... un secol. Un fotoreporter al anului 1965 a înregistrat „febra cristalului de sticlă”. În numai câteva zile după ce prin februarie, la Cristalina -în Brazilia -a fost descoperit acest cristal, s-au adunat acolo peste 10 000 de oameni atrași de mirajul unui nou Eldorado.

Frământarea populației africane din Rhodesia de sud redată într-o imagine sugestivă: cînd, la 25 octombrie, pe aeroportul din Salisbury a aterizat avionul care-l aducea în capitala Rhodesiei de sud pe premierul britanic Wilson pentru a purta convorbiri cu Ian Smith — în încercarea de a-l determina pe acesta să renunțe la proclamarea unilaterală a independenței — din piepturile a 7 000 de africani prezenți pe aeroport în spatele unui grilaj de sîrmă care le interzicea apropierea, au răsunit cu putere cuvintele: „Afară cu Smith”.

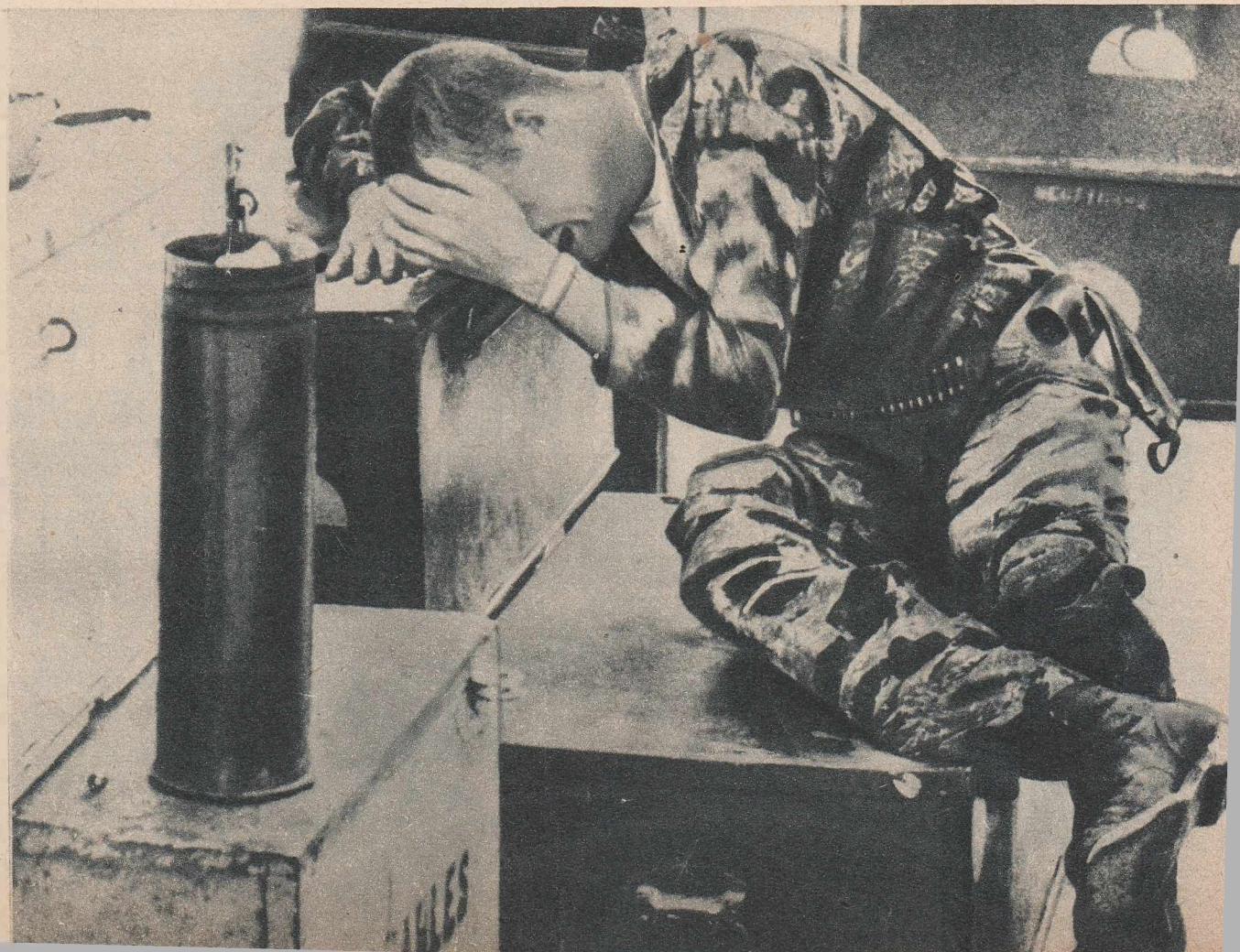

▲ Dintre numeroasele fotografii apărute în presă în legătură cu evenimentele din Republica Dominicană, acestea au fost reproduse într-un foarte mare număr de publicații. Un grup de studenți demonstra într-o zi de sfârșit de septembrie în fața palatului guvernamental din Santo Domingo cerând plecarea trupelor americane. În spatele grilajului se aflau soldați în poziție de tragere. Când unul dintre aceștia l-a sărit pe Pedro Tirado Calcano s-a apropiat prea mult, l-a somat. Dar Pedro n-a apucat nici să ridice mâinile când glonțul ucigător deja pornise...

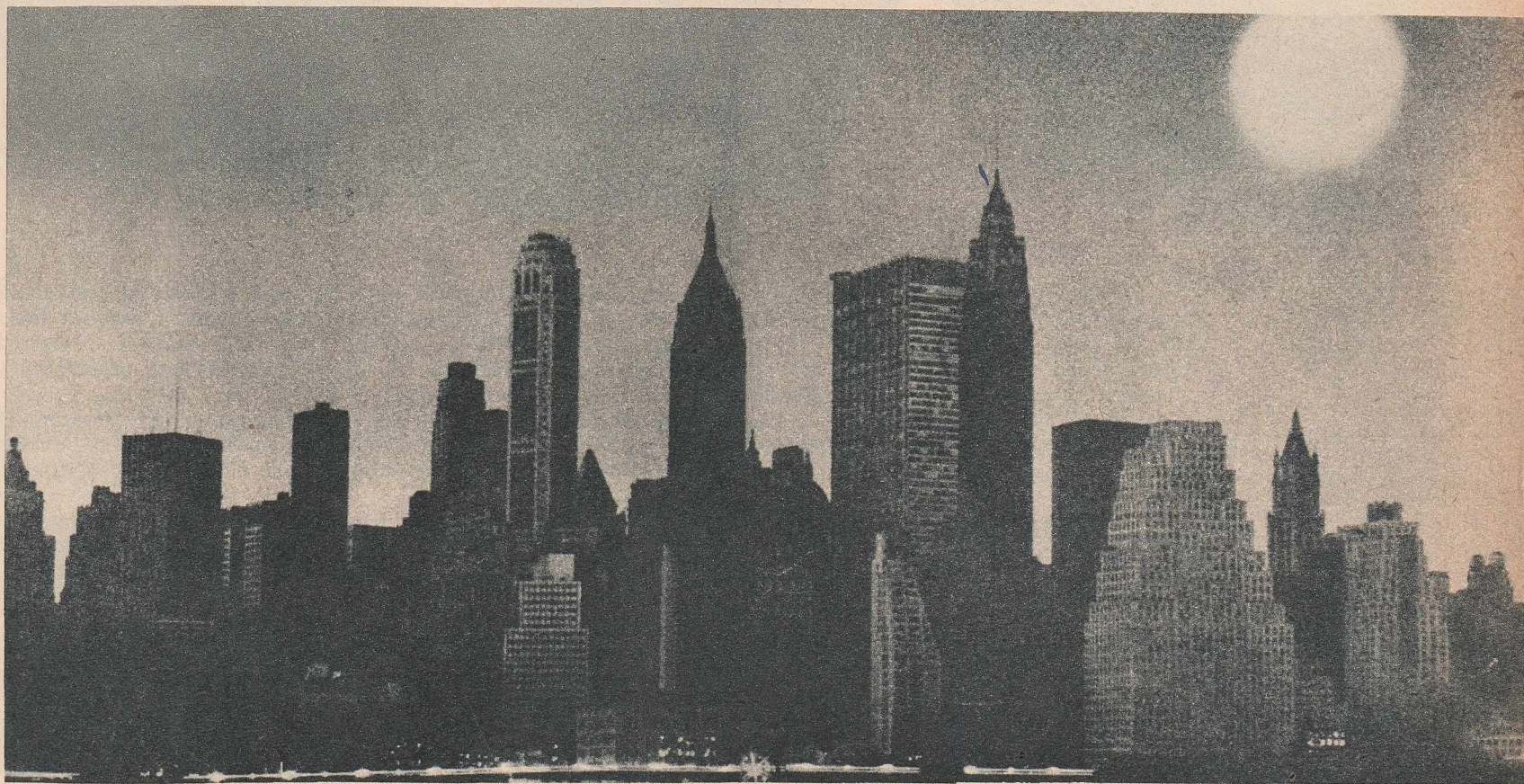
▲ Mai puțin de un minut. Atât a durat mult așteptatul meci de box dintre Cassius Marcellus Clay și Charles Liston, ce a avut loc la 25 mai la Lewinston (statul Maine-S.U.A.), pentru titlul de campion al lumii. Iar aparatele fotoreporterilor înghesuți în jurul ringului au tăcut în secunda 57 a primei reprize, înregistrând imaginea de mai sus: Liston la podea în timp ce Clay, gata să se repeadă din nou la adversar, îl insultă evident. Și totuși multe comentarii au lăsat să se înțeleagă că meciul ar fi fost aranjat... Cert este că în Camera Reprezentanților și Senatul S.U.A., meciul a prilejuit aprinse discuții în legătură cu controlul pe care elemente corupte îl exercită de multă vreme asupra boxului profesionist.

Numeroase reviste din întreaga lume au publicat în luna mai această imagine care redă în modul cel mai grăitor starea sufletească prin care trec mulți dintre militarii americani trimiși să lupte în Vietnam. La sfârșitul unei „misiuni” pe caporalul James C. Farley nu l-au mai ținut nervii. Unul din gloanțele care au vijilit prin dreapta și stînga lui l-a ucis pe copilul, un locotenent. „O zi care nu s-a mai terminat” — a scris o revistă occidentală despre respectiva zi din viața lui Farley. Acesta este însă de fapt coșmarul zilnic al celor veniți de la mil și mil de kilometri depărtare să semene moarte și nenorocire pe pământ străin, pentru interese care nu sînt ale lor...

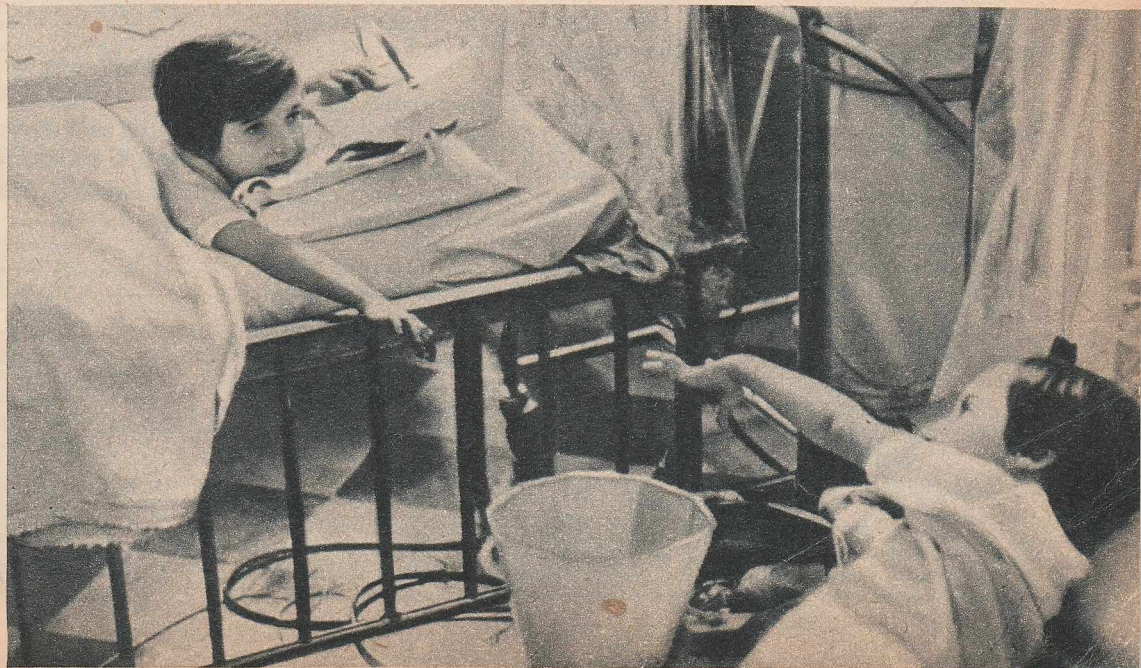

„În valea apocalipsului el rămâne singur”. Astfel a intitulat revista „Paris Match” această dramatică fotografie. Un cal improșcat cu noroi și minereu de cupru, rătăcește de unul singur în valea „El Cobre” din Chile pe locurile unde cu puțin timp în urmă se afla mina de cupru „El Soldado” acoperită în întregime de cutremurul care a avut loc la 28 martie, în zona Anzilor sudici.

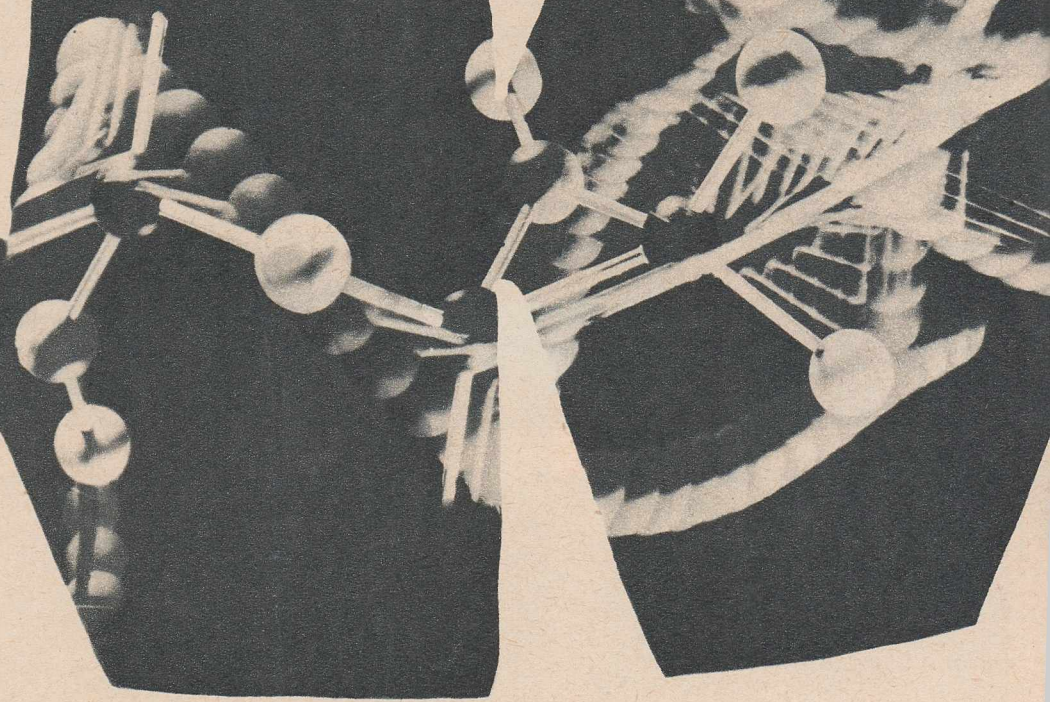

▲ 9 noiembrie 1965. O zi pe care mulți americani și îndeosebi cei zece milioane de new-yorkezi n-o vor uita curînd. O pană de curent a lăsat în întuneric pentru multe ore — la New York aproape 12 ore — întreg nord-estul Statelor Unite și o parte din teritoriul canadian. Lipsa energiei electrice nu numai că a paralizat întreaga activitate industrială și comercială dar a și izolat nenumărați oameni în metrouri, în lifturile zgîrle-norilor, în birouri. În schimb, pentru prima dată a putut fi realizată o fotografie a Manhattanului sub clar de lună...

▶ O imagine prezentă în aproape toate publicațiile italiene în primăvara acestui an. Despărțite în urma unei reușite intervenții chirurgicale la ultima vertebră a coloanei vertebrale cele două surori slabeze Giuseppina și Santina Foglia în vîrstă de șase ani s-au găsit după operație, pentru prima dată în viața lor, în paturi separate...

MARILE PROBLEME ALE ȘTIINȚEI CONTEMPO- RANE...

„Trăim în perioada celei mai ample revoluții tehnico-științifice care modifică în mod radical condițiile producției materiale și posibilitățile de valorificare a bogățiilor naturale în folosul omului, asigură fabricarea pe scară industrială a unor noi și largi game de produse” — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., în recenta expunere din M.A.N. cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică.

Crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice și elaborarea de către acesta, în viitorul apropiat, a unui program de cercetare științifică pe anii 1966-1970 — parte integrantă a planului cincinal — evidențiază rolul de seamă ce-i revine științei în realizarea mărețelor obiective trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Care este actualmente frontul de lucru al științei pe plan mondial și ce descoperiri se întrevăd? Care sînt, în acest context, preocupările cercetătorilor români? Începînd din acest număr „Flacăra” deschide o mare anchetă la care vor răspunde unii dintre cei mai cunoscuți oameni de știință din țara noastră.

Acad. EUGEN BĂDĂRĂU, directorul Institutului de fizică
al Academiei Republicii Socialiste România

LASERI, MASERI, SUPRACONDUCTIVITATE...

„LARGI PERSPECTIVE CARACTERISTICE DEZVOLTĂRII
FURTUNOASE A FIZICII CONTEMPORANE”.

Fizica a fost zguduită, în secolul nostru, de multe descoperiri epocale care, pe de o parte, au produs o schimbare profundă în concepțiile asupra înseși legilor fundamentale ale fizicii, iar pe de altă parte au stat la baza unor transformări spectaculoase în tehnică. Acest proces rapid continuă. În fața oamenilor de știință se deschid largi perspective, caracteristice dezvoltării furtunoase a fizicii contemporane.

Civilizația actuală este preocupată în mod firesc de găsirea a noi izvoare de energie sau de ameliorarea randamentului celor actuale, necesare dezvoltării tehnicii și creșterii bunăstării omenirii. Speranțele cele mai mari se pun, în primul rînd, în posibilitățile de a controla reacția de fuziune termonucleară care, dacă va fi îndeplinită, va furniza omenirii cantități de energie practic inepuizabile. Realizarea acestui deziderat vital al omenirii este însă legată de numeroase probleme cu caracter fundamental sau tehnic pentru a căror rezolvare vor trebui să colaboreze cercetători specializați în multe, foarte multe domenii.

O descoperire recentă, care a stîrnit interesul nu numai în cercul fizicienilor ci și al oamenilor de știință din diverse alte domenii angajați în cercetări fundamentale și aplicative, este aceea a generatorilor cuantici — maseri și laseri. Acești

generatori de fascicule de lumină dirijată și de o densitate energetică nemaiîntîlnită permit să se studieze materia în condiții experimentale cu totul noi și deschid domenii neașteptate tehnicii.

(Continuare în pag. 24)

Acad. prof. MARTIN BERCOVICI

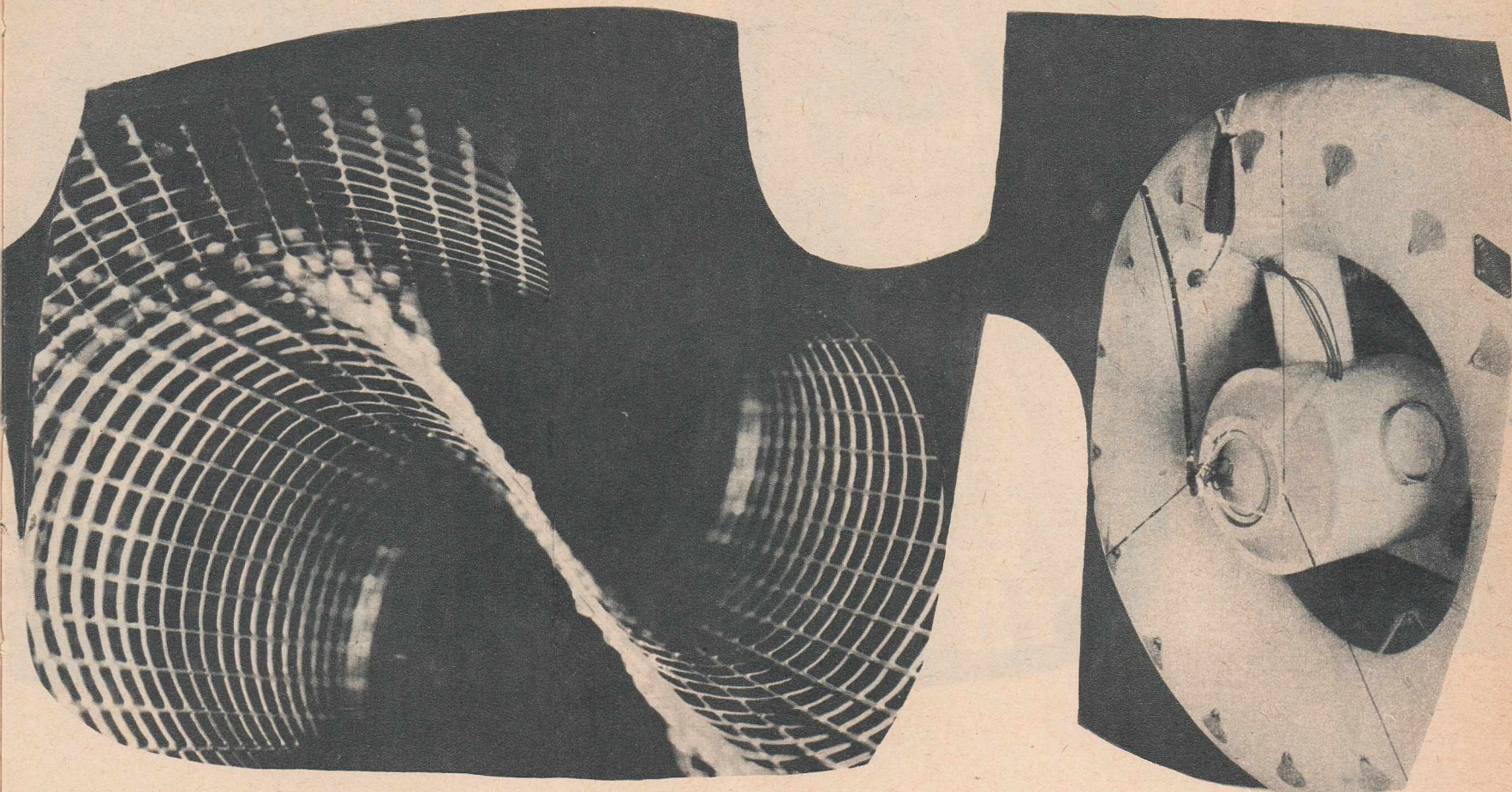
MARILE SPERANȚE ENERGETICE ALE OMENIRII

„PRIN CONVERSIUNEA DIRECTĂ A CĂLDURII ÎN ENERGIE ELEC-
TRICĂ RANDAMENTELE ACTUALE DE TRANSFORMARE A CĂLDURII
ÎN ENERGIE ELECTRICĂ VOR PUTEA FI SPORITE CU 40-50 %”

Pe măsura ridicării civilizației omenesti pe treptele unei vieți materiale și spirituale tot mai înalte, a crescut consumul de resurse energetice naturale. Omul, în lupta lui milenară pentru îmbunătățirea condițiilor sale de viață, a căutat și a găsit mijloace necesare pentru ușurarea muncii fizice și în locuirea ei cu alte forțe, din natură, pe care și le-a supus. El a știut să coasocieze posibilităților sale proprii cantități uriașe de energie, cu o tot mai înaltă eficacitate tehnică și economică, combustibili din ce în ce mai valoroși, de la lemna de foc, pînă la — în ultimul timp — energia nucleară.

Secolul nostru este și secolul unor enorme necesități de resurse energetice naturale, condiționate de creșterea într-un ritm rapid a populației Pămîntului, precum și de sporirea consumului de energie pe locuitor ca urmare a cerințelor tot mai variate și mai accentuate ale vieții moderne.

(Continuare în pag. 2)

Acad. prof. CORIOLAN DRĂGULESCU, directorul
bazei de cercetări științifice de la Timișoara a Academiei Republicii
Socialiste România

CHIMIA — DOMENII CU TOTUL NOI

„STĂ ÎN SARCINA CHIMIȘTILOR DE A REZOLVA FOARTE MULTE PROBLEME, DE LA VALORIFICAREA INTEGRALĂ A SCOARȚEI PĂMÎNTULUI PÎNĂ LA PRODUCEREA PRIN SINTEZĂ A TUTUROR MATERIALELOR DE CARE CIVILIZAȚIA OMENEASCĂ ARE NEVOIE, INCLUSIV ALIMENTELE SINTETICE”.

Chimia a încetat de mult să mai fie o știință unitară. Ea a „explodat” într-un mare număr de discipline cu totul distincte. De fapt, fenomenul constituie o expresie directă a dezvoltării ei impetuoase.

Deși are în urmă aproximativ două secole, această știință este încă foarte tânără, și în ultima vreme ea a căpătat o nouă tinerete, extinzându-se în domenii cu totul noi. De ajuns să amintim chimia cosmică, chimia marilor energii, chimia condițiilor extreme, chimia nucleară etc.

Chimia dispune astăzi de o mare putere de acțiune: ea poate, de pildă, să „aleagă” atomii într-un amestec, să opereze în chip eficace asupra unui anumit număr limitat din ei, să urmărească „aventurile” — respectiv reacțiile — ale numai câtorva atomi etc. (Tehnicile separării elementelor sintetice acționează asupra unui număr de numai câteva zeci de atomi !)

Disponind de o putere colosală de atac asupra materiei studiate și, în același timp, avînd facultatea de a opera delicat și selectiv, chimia se străduiește să pătrundă în esența proceselor ce se petrec în însăși substanța vie. Progrese spectaculoase s-au înregistrat în acest domeniu; ne apropiem de cunoașterea substanțelor care se autogenerază și a celor care sînt răspunzătoare pentru transmiterea caracterelor ereditare...

Stă în sarcina chimiștilor de a rezolva foarte multe probleme, de la valorificarea integrală a scoarței Pămîntului

pînă la producerea prin sinteză a tuturor materialelor de care civilizația omenească are nevoie, inclusiv alimentele sintetice.

Tot din partea chimiei se așteaptă ca prin cunoașterea foarte înaintată a mecanismului de cataliză, să obțină pe această cale compuși care astăzi se produc în vaste și greoaie instalații industriale și să realizeze sinteze la care astăzi nu putem decît să visăm. Mă gîndesc, în primul rînd, la sinteze ale substanței vie.

Un alt aspect: diversele substanțe au un mare număr de proprietăți pe care astăzi nici nu le bănuim, de pildă acelea determinate de „subtilități” ale formelor geometrice ale unor molecule. Inșuirile substanțelor mirositoare fac parte din aceeași categorie. Studiarea unor asemenea aspecte face parte

(Continuare în pag. 24)

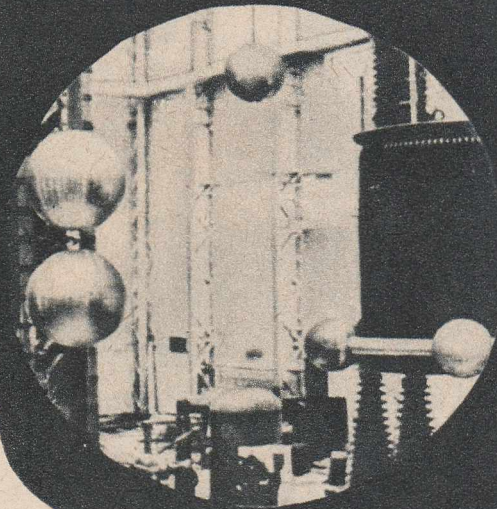
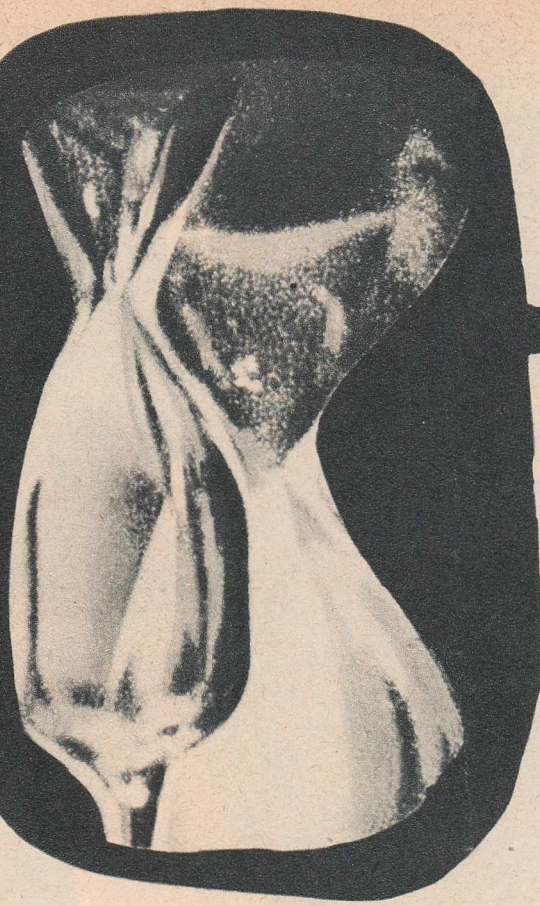
Acad. prof. MILTIADE FILIPESCU, laureat al Premiului
de Stat, decanul Facultății de geologie-geografie a Universității din
București

NECUNOSCUTELE TERREI

„DIN GROSIMEA DE 6 370 KM A PLANETEI NOASTRE NU SE CUNOAȘTE PÎNĂ ACUM, MAI MULT SAU MAI PUȚIN AMĂNUNȚIT, DECÎT O PĂTURĂ DE APROXIMATIV 20 KM”.

În timp ce uriașele progrese ale științei și tehnicii au permis omului să exploreze cosmosul pînă la distanțe colosale, din grosimea de 6 370 de kilometri a planetei noastre nu se cunoaște pînă acum, mai mult sau mai puțin amănunțit, decît o pătură de aproximativ 20 de kilometri! E relativ puțin. Datele furnizate prin cercetarea geologică a deschiderilor din scoarța erodată prin acțiunea apelor, cît și datele culese prin foraje au permis totuși cercetătorilor să tragă interesante concluzii asupra acestei părți superficiale a scoarței; de asemenea, s-au descoperit numeroase și valoroase substanțe minerale utile. S-au obținut, totodată, indicații cu privire la posibilitatea ca scoarța pămîntească să conțină în grosimea ei multiple și variate zăcăminte de minerale și roci folositoare, necunoscute încă, precum și urme ale vieții din trecutul Pămîntului, din care s-ar putea trage interesante concluzii asupra originii și evoluției vieții pe Pămînt.

(Continuare în pag. 24)

Acad. prof. NICOLAE SĂLĂGEANU, directorul Institutului de biologie al Academiei Republicii Socialiste România

FENOMENELE VIEȚII – MULȚ MAI COMPLEXE DECÎT SE CREDEA

„O PROBLEMĂ MEREU ACTUALĂ, DE ÎNSEMNĂTATE COVÎRȘITOARE: FOTOSINTEZA”.

Biologia este o știință vastă, cu consecințe deosebite asupra societății omenești. Pe măsura progreselor realizate în cercetare, s-a constatat că fenomenele vieții sînt mai complexe decît se credea. Mijloacele pe care fizica, chimia și matematica le-au pus la îndemîna biologilor au lărgit mult cîmpul de acțiune al acestora, le-au deschis perspective neașteptate.

Cu microscopul electronic s-au obținut rezultate importante în cunoașterea structurii fine a protoplasmei, a nucleului, a cromozomilor, a cromatoforilor, a membranei celulare. Folosind atomii marcați, cercetătorii cunosc acum mai precis modul absorbției, al conducerii în corpul viețuitoarelor, al folosirii în celule a diferitelor elemente și substanțe chimice.

Biologiei îi rămîn de rezolvat multe și importante probleme. Trebuie elucidată și mai bine structura celulei, activitatea ei biochimică, trebuie să înțelegem și mai bine rolul proteinelor, al acizilor nucleici, al lipidelor. Sînt de așteptat contribuții asupra realizării proceselor metabolice, în special a fotosintezei, respirației, creșterii ș.a.

Biologii trebuie să cunoască bine ereditatea și evoluția, putînd astfel influența dezvoltarea și activitatea viețuitoarelor în sensul cerințelor producției. Nu e lesne să prevedem cînd se vor îndeplini toate aceste sarcini, a căror complexitate e greu de imaginat. Esențialul este că, avînd la dispoziție mijloacele secolului al XX-lea, biologia înaintează cu pași siguri pe un front larg.

Acad. prof. G. IONESCU-ȘIȘEȘTI

SĂ SE LICHIDEZE FOAMEA ȘI SUBNUTRIȚIA PE GLOB

„MĂRIREA SUPRAFETEI CULTIVABILE A GLOBULUI... FOLOSIREA IMENSELOR REZERVE DE APĂ CARE SE PIERD ÎN OCEAN... AZOT DIN ALGE, PROTEINE DIN FRUNZIȘUL ARBORILOR...”

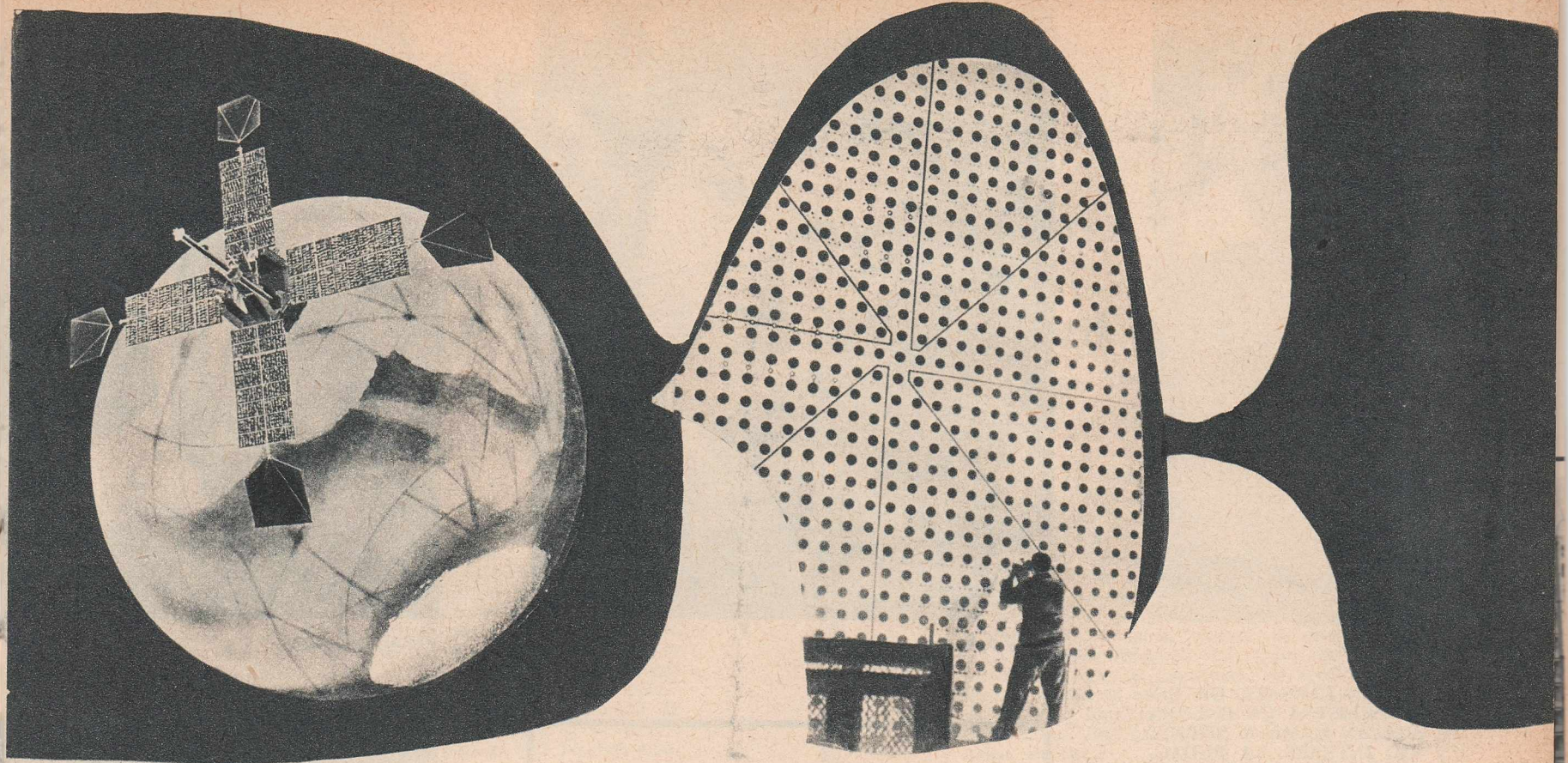
Sfîrșitul veacului trecut și, mai ales, secolul nostru au fost martorii unor descoperiri epocale în știință și tehnică, în fizică și chimie, în energetică și biologie. Dar nu toate aceste mari descoperiri au fost puse în slujba binelui întregii omeniri.

Aproape 70% din populația globului dispune de mai puțin de 2 500 calorii zilnic, iar 24%, de mai puțin de 2 000 calorii. Foamea endemică, „foamea ocultă” cum o numește Josué de Castro, afectează două treimi din populația Pămîntului!

Această situație care nu face de loc cinste veacului nostru, definește și sarcinile imediate. Este imperios necesar să se lichideze subnutriția și foamea și cu deosebire lipsa de proteine în alimentație. O activitate de coordonare în acest domeniu o duce Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (F.A.O.). Pentru a reuși, trebuie rezolvate cîteva probleme deosebit de importante — rezolvare la care știința este chemată să colaboreze din plin.

Este necesar să se mărească suprafața cultivabilă a globului. Întinderile imense ale stepelor și pustiurilor pot fi transformate în terenuri productive, dacă se vor crea mijloace pentru a le iriga. Aș putea evoca, în acest context, uimitoarele mări subterane aflate în adîncurile Saharei și ale Deșertului Arabiei. Deocamdată, însă, apa începe să fie insuficientă pe glob și chiar în unele țări foarte dezvoltate. Necesitățile agriculturii, industriei și aglomerațiilor urbane sînt atît de mari (și ele cresc continuu...) încît se studiază azi posibilitatea de a se folosi imensele rezerve de apă care se pierd în ocean. Astfel, în U.R.S.S. se proiectează schimbarea, în sens invers, a cursului marilor fluvii siberiene către stepele Kazahstanului. În America se studiază devierea marilor rezerve de apă din Alaska înspre regiunile aride din California și statele din centru și vest. Desalinarea apei de mare este

(Continuare în pag. 24)

Acad. prof. dr. N. GH. LUPU, directorul Institutului de medicină internă al Academiei Republicii Socialiste România

INTERVENȚIA SOCIETĂȚII ESTE HOTĂRÎTOARE

„SOLUȚIA MARILOR PROBLEME MEDICALE ALE EPOCII ESTE ÎNAINTE DE TOATE... EXTRAMEDICALĂ”.

De fapt, în fața medicinei contemporane stă aceeași problemă care i-a frământat pe medicii și pe profanii din totdeauna: desăvârșirea mijloacelor de luptă împotriva bolii sau, adoptînd un punct de vedere și mai corect, precizarea condițiilor de menținere și consolidare a sănătății.

Este adevărat că în această direcție s-au realizat progrese extraordinare în ultimul secol, începînd cu descoperirea agenților patogeni ai bolilor infecțioase (bacterii, virusuri etc.) — ceea ce a permis atît dezvoltarea imunologiei, cît și extinderea tratamentelor specifice — și terminînd cu introducerea în practica curentă a explorărilor clinice și a terapiei cu substanțe radioactive.

Ultimele decenii au fost marcate de revoluționarea metodelor de tratament datorită descoperirii sulfamidelor și antibioticelor și acest fapt a determinat însăși modificarea tulburărilor clinice sub care se prezintă multe boli.

Succesele biofizicii, biochimiei și altor științe înrudite, precizările obținute în cunoașterea structurii și funcțiilor intime ale substanțelor vii, creează condiții pentru înțelegerea mai profundă a fenomenelor fiziologice și patologice.

A profitat însă sănătatea publică, într-o măsură corespunzătoare de progresele epocale dobîndite de științele medicale în ultima vreme? Ar fi greu să dăm un răspuns categoric afirmativ la această întrebare. Să privim ceea ce am putea numi „harta sanitară a lumii”. Vom constata că regiuni întinse sînt încă pradă endemiilor celor mai amenințătoare. Focarele de variolă și ciumă din anumite colțuri ale lumii nu au putut fi însă stinse complet; denutriția decimează populația anumitor ținuturi; tuberculoza constituie încă o problemă majoră pentru multe țări dezvoltate din punct de vedere economic. Și toate acestea în secolul al XX-lea, secol în care progresul general al civilizației nu este de nimeni contestat...

(Continuare în pag. 24)

Acad. prof. NICOLAE TEODORESCU, vicepreședinte al Asociației oamenilor de știință din Republica Socialistă România, decanul Facultății de matematică-mecanică a Universității din București

MATEMATIZAREA — O MARE CUCERIRE ȘTIINȚIFICĂ

„PROBLEMATICA MATEMATICII CONTEMPORANE SE ÎNALȚĂ ÎN CELE MAI ÎNALTE SFERE ALE ABSTRAȚIEI TEORETICE, DE UNDE COBOARĂ, BINEFĂCĂTOARE, ÎN PRACTICĂ”.

Secolul trecut a adus matematicii — o dată cu o rigoare crescîndă — tendința de adîncire a noțiunilor ei de bază. Analiza matematică și geometria s-au dezvoltat dînd naștere la noi discipline și prevestind apariția altora. Totodată, cîmpul de investigație al matematicii s-a îmbogățit prin problemele pe care i le-au ridicat mecanica și fizica și la care ea s-a angajat să răspundă punînd în joc mijloacele cele mai noi de care dispunea sau inventînd altele.

În primii douăzeci, treizeci de ani ai secolului nostru se părea că opera matematicienilor contemporani va fi aceea de desăvîrșire a marilor cuceriri ale secolului trecut și aceasta nu putea să nu arunce o umbră de resemnare asupra avîntului lor. În realitate se pregătea o nouă revoluție, o revoluție structurală aflată în prezent în plină desfășurare, fără a i se putea prevedea limitele. Această revoluție realizează în primul rînd fundarea disciplinelor matematice pe baze axiomatice și dezvoltarea lor deductivă pe baze logice. În al doilea rînd are loc o „algebrizare” a numeroase discipline prin introducerea unui formalism cît se poate de abstract.

Apariția și dezvoltarea vertiginoasă a mașinilor electronice de calcul a deschis matematicii direcții de cercetare spre care anterior puțini matematicieni erau tentați să se îndrepte, pur și simplu din cauza imposibilității de a efectua, în limitele vieții sau ale răbdării omenești, calculele necesare. Analiza numerică este una din disciplinele care se înscriu pe primul plan al actualității. Dar, în același timp, folosirea acestor mașini a stimulat apariția unui mare număr de discipline pur teoretice ca teoria algoritmilor, teoria limbajelor convenționale, cibernetica matematică etc., menite să mărească eficiența

(Continuare în pag. 24)

Radu Beligan

Irina Petrescu

Victor Rebengiuc

ANCHETA LANSATĂ DE REVISTA NOASTRĂ CU O LUNA DE ZILE ÎN URMA A STIRNIT UN VIU INTERES. LA REDACȚIE AM PRIMIT SUTE DE SCRIȘORI, CĂCI CINE NU ARE ACTORI PREFERAȚI? FIECARE ÎNDRĂGEȘTE MAI MULT UN ACTOR SAU ALTUL, FILMUL ACESTA ȘI NU CELĂLALT; DESIGUR, CRITERIILE DE APRECIERE SÎNT, DE MULTE ORI, FOARTE SUBIECTIVE. PĂRERILE CITITORILOR NOȘTRI SÎNT PUR PERSONALE ȘI NICI NOI, NICI EI NU NE-AM PROPUS SĂ ALCĂTUIM UN CLASAMENT RIGUROS, LUCRU DE ALTFEL IMPOSIBIL. REZULTATUL ANCHETEI ESTE DOAR UN TABLOU AL PREFERINȚELOR UNEI PĂRȚI DIN RINDURILE CITITORILOR NOȘTRI, CĂRORA LE MULȚUMIM PENTRU PROMPTITUDINEA ȘI ATENȚIA CU CARE AU RĂSPUNS.

1) Cel mai popular actor de film: Victor Rebengiuc (în ordinea clasamentului urmează Ion Besoiu, Ștefan Ciobotărașu și Silviu Stănculescu).

2) Cea mai populară actriță de film: Irina Petrescu (precizăm că filmul „Străinul” a rulat în multe orașe în anul acesta; urmează Ana Szeles, Silvia Popovici și Irina Gărdescu).

3) Cel mai popular actor de teatru: Radu Beligan (urmează George Calboreanu, George Constantin).

4) Cea mai populară actriță de teatru: Carmen Stănescu (urmează Marcela Rusu, Leopoldina Bălănuță, Ileana Predescu).

5) Cel mai popular interpret de muzică ușoară: Constantin Drăghici (urmat de Dan Spătaru și Luigi Ionescu).

6) Cea mai populară interpretă de muzică ușoară: Doina Badea (urmează Margareta Pîslaru și Ilinca Cerbacev).

Cele mai apreciate filme ale anului

1) Cel mai apreciat film românesc: „Pădurea spînzuraților” (urmează „Nearmul Șoimăreștilor” și „De-aș fi... Harap-Alb”; acesta din urmă însă, fiind programat la sfîrșitul anului, nu a ajuns în toate orașele).

2) Cel mai apreciat film străin: „Un cartof, doi cartofi” (urmează „Procesul profesorului Weir” și, surprinzător, „Femeia necunoscută”, care s-a plimbat cu reveniri insistente prin toate colțurile țării).

■ Cei mai populari actori români ai anului

■ Cele mai apreciate filme ale anului

ANCHETA NOASTRĂ

Carmen Stănescu

Constantin Drăghici

Doina Badea

nopti la ancoră

Jurnal
de
bord

de Radu TUDORAN

Ilustrații de Romeo VOINESCU

Joi, 26 noiembrie

După o escală de patru zile, traulerul „Constanța”, cu un echipaj de optzeci și unu de oameni, părăsește portul Thorshavn, capitala Insulelor Faeroe...

Oceanul e vinăt, vinăt uscatul, și cerul, culoarea dezo-lării. E vinăt și viitorul, fiindcă nu știm încotro o să mergem, ce-o să ne aștepte săptămânile viitoare. Deocamdată ne îndreptăm spre strâmtoarea Lervig. Intr-un fiord, altul decât cel unde ne-am adăpostit prima oară, ne așteaptă „Galați”, care în timpul escalei noastre a fost pînă la coastele Norvegiei, încercînd zadarnic să pescu-iască; abia s-au întors de-acolo, descurajați, chinuți de furtuni ziua și noaptea. Vor să ne sfătuim și să luăm o hotărîre comună. Dacă au avut zeci de mile înaintea noas-tră, acum nu mai au nici una...

Privesc orașul cum se pierde în urmă, între coline, revăd lumea lui, casele, străzile pe unde am mers prima oară în viață, o dată cu primii oameni din neamul meu care au cunoscut această lume, la mai bine de un mileniu după descoperire.

N-am adus mărfuri aici, ci numai pavilionul țării, care flutură și acum, pe bastonul de la pupa, în lumina unei amieze mai triste decât înserarea. Am imbarcat numai apă de băut la Thorshavn; magaziile noastre sînt goale, în schimb port în mine o povară nedeclarată la vamă, pe care nu știu cînd am s-o prefac în monedă curentă, pe înțelesul tuturor oamenilor.

N-am prins hering și mi-e teamă că nici n-o să prindem. Aflîndu-ne intențiile, oamenii din Thorshavn, care cunosc heringul dinaintea noastră, au ridicat din umeri, dar nu ne-au contrazis, dat fiind că avem în stăpînire un vapor așa de modern și așa de mare. Anotimpul heringului s-a terminat, lăsau ei să se înțeleagă, cu jumătate de gură... S-ar putea, după o experiență de decenii, să le fi creat noi prima indoială.

Și chiar dacă n-am prinde nimic, drumul nostru aici nu va însemna pagubă; sîntem o ambasadă cu atît mai demnă de luat în seamă, cu cît venim de pe mare, ca vikingii de odinioară.

Domnișoarele de la poștă, care sînt niște suflete stră-vechi izolate în mijlocul oceanului, au aflat acum unde este România pe hartă. Fiindcă s-au dumirit că venim de la o distanță depășind cu mult ancestralul lor spațiu acvatic, ele au dat o atenție mișcătoare scrisorilor noastre, grăbindu-se să le lipească mărcile cu propriile lor miini coborîte din ceață, eterice și grațioase, să le manevreze, să le stocheze cu atîta grijă, cu atîta bunăvoință și grabă, de parcă fiecare plic ar fi cuprins valori însemnate. Am dat gestului lor toată importanța; am înregistrat în el o simpatie pe care n-a dezmințit-o restul orașului, și o simt urmărindu-mă în ocean, unde ne așteaptă necunoscutul și noaptea... S-a lăsat ceață...

Alaltăieri, ziarul local a închinat vasului nostru, și nouă o pagină; cam mică pagina, dar era una din cele patru. S-ar putea să mai fi apărut ceva, și ieri, și astăzi; poate o să mai apară și miine... Nu cred că au să ne uite degrabă...

Ceața a devenit impenetrabilă. De mult nu se mai vede orașul în urmă, și totuși, abia acum încep să-l descopăr cu claritate. Nu caut să înmulțesc detaliile; nu vor apărea altele decât cele însemnate pînă acum. Caut esențialul pentru amintirile noastre, și cred că l-am găsit: cordiali-tatea localnicilor. Cu ce le-a răspuns ambasada noastră?, mă întreb, căutînd de asemeni esențialul. Debarcînd la Thorshavn, echipajul nostru, alcătuit din optzeci de firi deosebite, s-a purtat unanim cu demnitate și eleganță...

Mergem cu radarul prin strâmtoarea Lervig, într-o invi-zibilitate totală. Am trecut pe aici abia deunăzi, dar acum m-aș putea crede oriunde, în altă parte a lumii, de ce nu chiar pe Dunăre, într-o după-amiază de iarnă, în una din acele zile cînd aștepti să vină sloiurile. Nu descopăr decât sîrmele liniei de înaltă tensiune, coborînd din neguri și arcuindu-se pe deasupra strîmtorii. Cum să le iei drept reale, încercate de curent electric, de forță mortală, cînd pilonii nu se văd la creastă spre a stabili o origine și o continuitate? Cineva a subliniat ceața cu trei linii groase.

Deși mi s-a spus că radarul obosește ochii, nu rabd să merg oniric, fără coordonate, de aceea urmăresc mai tot timpul peisajul pe ecran, ca într-o restituire cinemato-grafică. Senzația de vis nu dispăre, cu toată claritatea imaginii. Nu vorbește nimeni pe puntea de comandă; toți ochii sînt ațintiți în borduri și în față; se simte în aer teama de necunoscut și de întuneric, dar mai ales teama că am ieșit din realitate; motoarele aproape că nu se aud, fiindcă merg cu numai jumătate de sarcină.

La jumătatea strîmtorii virăm spre vest și ne afundăm într-un sac care se îngustează, iar spre fund cotește la dreapta, alcătuit un „Corn de Plumb” — în comparație cu albastrul, bogatul și însoritul „Corn de Aur” din fața Stambulului. Dar mai există undeva pe lume soare și culori albastre?

Cel mai uluitor neprevăzut se relevă îndată: iese soa-rele, în clipa cînd aruncăm ancora. Uitasem că e încă ziua, că abia a trecut amiaza — așteptam să vină o noapte definitivă. Toate izbucnesc uluitor din beznă, și scurt ca o explozie, înainte de a se sfîrși zornăitul lanțului. Ne încadrează două fotolii uriașe de piatră, avînd spătare și rezemători pentru brațe; sînt sălașele unor ghețari de altădată, dar ai putea crede că aici au stat la odihnă giganti, pînă mai adineaori, cînd s-a ridicat ceața. În afară de apă și de cer, care s-au albăstrit dintr-o dată, tot peisajul nu-i decât piatră. Iar în fund, la jumătate de milă, într-o concentrație ca a diamantului, compact, fără fisură, inalterabil, imutabil, definitiv, mai viu și mai puternic decât geologicul, un oraș alcătuit parcă nu din case, ci din pietre scumpe și colorate, extrase din materia cea mai rară a scoarței... Dar nu se poate să fie real, niciăieri nu există atîtea nestemate — e un decor de teatru, o iluzie măiastră. Privesc cu binocul și rectific: e numai o ilustra-ție... Miracolul nu durează.

Exact acum, ora 14,10, s-a oprit lanțul, și în pupa noastră a răsărit „Galați”, sclipind în lumină, ai crede că vopsit proaspăt; mă așteptasem să-l văd în paragină, estompat, ros de ceață.

★

Barca lor era pregătită, așa că într-o jumătate de oră a și sosit la scară, aducînd o întreagă delegație, cu promp-titudine, fără discuții și schimb de invitații.

A venit comandantul lor, cu o barbă norvegiană, care a crescut surprinzător de repede, fiindcă n-o avea în ziua plecării din Constanța. Ii dă vigoare și prestanță, fără să-l îmbătrînească. Il privesc pe cînd urcă scările spre careu, vioi, cu elasticitate, plin de încredere, gata să înfrîngă orice soartă, și mă întreb cum de n-ai prins hering cu o barbă ca asta?

Ne strîngem mîinile cu căldură, ca și cînd ne-am cu-noaște de o viață; de fapt chiar ne cunoaștem — mi se pare că a trecut o viață de cînd ne învîrtim prin aceste ape. Deoarece mi-a inspirat încredere din ziua cînd l-am întîlnit prima dată, mă bucur că mă invită să le fiu miine oaspete; așteptam de mult această ocazie — simt nevoia unui orizont uman mai largit, nu vreau să devin pătîntor, socotindu-mă oaspetele exclusiv al echipajului nostru; amîndouă vapoarele sînt ale noastre, ceea ce mi se arată mai cald aici, în aceste ape reci și străine.

Pe comandant îl cheamă Victor; pe al nostru, Nicolae. Amîndouă numele înseamnă: Victorie. Dar comandantul nostru nu și-a lăsat barbă.

Au mai venit de pe „Galați” radiotelegrafistul, apoi inginerii de specialitate, care conduc pescuitul, și inginerul frigotehnist, Varlam, șugubățul, cu buzunarele pline de „surprize”, obiecte de păcăleală, cele mai neprevăzute și mai fanteziste: o pudrieră din care țîșnește un șarpe, o cutie de chibrituri care, dacă vrei s-o deschizi, te curen-tează... Le-a colecționat în Japonia, și așteaptă escalele viitoare, ca să colecționeze altele.

Delegația noastră e simetrică prin funcțiunile de la bordul vasului. Se realizează și simetria în spațiu, așezin-du-se la masa din careu, unii de o parte, alții de alta.

(Continuare în pag. 18)

Discuția durează câteva ceasuri, fără nici un punct contradictoriu; toată lumea este de acord că am venit prea târziu pentru hering. Mai bine să mergem spre Insulele Canare, unde putem pescui lesne sardină, stavride sau scrumbii. Vasele sînt prevăzute să poată lucra în amîndouă zonele; frigotehniștii ne asigură că nu vor fi dificultăți la tropice cu congelarea și cu menținerea temperaturii joase în magazii; în călătoria trecută „Constanța” a traversat de patru ori ecuatorul.

Consfătuirea n-a fost de loc furtunoasă, în schimb s-a dezlănțuit furtuna afară. Delegația pleacă la ora 19, imbarcîndu-se cu dificultate. E viscol și beznă, în fundul fiordului abia se mai zărește cîte o lumină, care nu izbuteste să sugereze orașul; poate pe vreme rea orașul se demontează și se duce la adăpost, în altă parte. Dar unde, dacă e furtună peste tot nordul Atlanticului?

Abia acum, cînd ne pleacă oaspeții și-i conducem la scară, ca pe niște oaspeți de acasă, îmi dau seama ce departe sînt casele noastre! Viscolul și noaptea dublează distanța.

Abia desprinsă de bordaj, barca se pierde în beznă; n-o mai vezi decît în lumina unui val care își varsă peste ea coama albă.

Aprindem reflectoarele, ca să le arătăm drumul, sau ca să nu-i pierdem. Cei de pe „Galați”, preveniți, le aprind și ei. Luminile se încrucișează și rămîn de veghe, ca două spade de arhangheli; suflă un duh rău asupra fiordului.

Furtuna care vine de la nord-vest și mătură strîmtorile create tot de ea, altădată, a crescut pînă la năprasnic. Nemaivînd loc să se strecoare pe drumurile vechi, scaldă dează piscurile și cade de sus în fiorduri. Pereții stîncosi, fotoliile gigantilor nu ne mai apără; ancora derapează, neliniștitor, fiindcă n-avem mult spațiu. Motoarele rămîn gata de manevră, echipajul pregătit de apărare. Deși nedecarată, e stare de alarmă. Ar mai fi oare nevoie de vreo declarație, cînd sună atîtea goarne afară?

Vineri, 27 noiembrie

Astă-noapte, pe la ora 2 m-a trezit din somn zornăitul lanțului și încordarea motoarelor care fac să vibreze pereții cînd sînt puse în sarcină. M-am uitat pe hublouri: ajunseseam foarte aproape de „Galați”, care sforăia și se smucea în ancoră. M-am bucurat o clipă că sîntem alături, cu multe lumini aprinse în noaptea faeroeană bîntuită de viscol, apoi mi-am dat seama că trebuie să ne îndepărtăm repede — manevră care și începuse de altfel.

Fiindcă simțeam vigoarea motoarelor și am încredere în ele, ca și în oameni, m-am culcat fără grijă și am adormit, înainte de a se ajunge la noul loc și de a auzi aruncîndu-se ancora.

Spre ziuă furtuna a trecut; cînd m-am trezit era lumină și liniște afară; stîncile nu se mișcaseră, iar orașul fusese adus de la adăpost și montat la loc... Dar peisajul, sub zăpadă, își schimbase culoarea, astfel că îl recunoșteai greu sub noua lui haină; fotoliile gigantilor păreau îmbrăcate în huse albe.

Deși sîntem numai la două ore de Thorshavn, unde se spune că temperatura coboară rar sub zero grade, aici e iarnă adevărată.

★

La ora 10, dau urmare invitației și merg în vizită pe „Galați”, împreună cu alții, care au treburi acolo. Au trimis barca lor să ne ia, simplificînd lucrurile, scutindu-ne de a lansa una din bărcile noastre, ceea ce simt că s-ar fi făcut cu codeală.

Prin manevra de astă-noapte ne-am îndepărtat și astfel, lungindu-se drumul, am prilejul să simt mai bine și mai de aproape iarna fiordului. E vreme aspră, dar calmă: armistițiu. Vîntul stă pitit după culmile stîncose, spre partea oceanului. E ceva unic în întîmplarea de astăzi; sîntem opt oameni în barcă, vorbim aceeași limbă, și ne cunoaștem. Dincolo de noi toate sînt străine și necunoscute. N-are însemnătate că au fost alți oameni pe aici, înaintea noastră. Drumul lor s-a șters, cum se șterge în urmă dîra lăsată de barcă. În locuri pustii necunoscutul renaște din el însuși, și dezvăluirea lui nu-i durabilă. Străbătînd fiordul, am sentimentul că nu l-a mai străbătut nimeni pînă astăzi; vikingii au să-l descopere după plecarea noastră, și în legendele lor n-au să scrie că noi fusesem aici altădată.

★

Gazdele noastre, comandantul și ceilalți, sînt cordiali, atenți, prevenitori; ziuă trece pe ne-gîndite — uit că am casa în altă parte. Le ofer o carte poștală ilustrată de la Thorshavn, portretul unei femei tinere, în costumul insulelor; fotografia e luată pe malul mării, sub o briză care flutură părul blond, înfoaie fustele și învie imaginea...

Astăzi e vineri, dar mi s-a parut că-i duminică, prima mea duminică de la plecare; întîlnirea cu oamenii îți dă sentimentul sărbătorii.

Noaptea. Nu pot să dorm, dar nu-i insomnie; am inima plină de simțăminte aglomerate, mintea plină de gînduri chinuitoare de vii, care vin fără să respecte contiguitatea; e un fenomen de „prea-plin”. De ce nu există o mașină, să-i pun un pol la tîmplă, altul la inimă și să le înregistreze nealterate!

Aprind lumina din jumătate în jumătate de oră, ca să notez ceva pe hîrtie, dar gîndul se diluează pînă să ajung la masă. Toate rămîn pentru mine; n-am să le pot relua mîine, ca să le comunic și altora. Afară viscoleşte — e noaptea mea.

Simbătă, 28 noiembrie

Lîncezim la ancoră în Fuglefiord, într-o monotonie dezarmantă; doar vîntul care se umflă din cînd în cînd — peste ceea ce s-ar numi imposibil — și zgâlțîie cablurile, ne amintește că n-au murit toate.

Că întîi a fost numele fiordului, și pe urmă al orașului, că a fost altfel, fapt este că orașul se numește Fugle, ceea ce se traduce „cuib” în limba noastră. Dacă n-a fost dat în ironie, înseamnă că insularii ad notîni alterate.

Zi posomorită, fără pic de soare și parcă fără speranță.

★

Încerc să reconstitui, după însemnări neclare, gîndurile de astă-noapte; temperatura însă n-am s-o recîștig niciodată, și astfel pierd tocmai esențialul. Dar poate rămîne ceva în depozitul secret de inefabil, pentru transfigurări viitoare. E bine să-l lași cîteodată la voia alimentării; astfel seacă, și nu știi de ce rămîn reci paginile.

M-am gîndit întîi la echipaj, dintre care mulți erau de veghe la ora aceea, îngăduind altora să se odihnească. Nu putem trăi unii fără alții; prin mii de fire care ne leagă, sîntem o comunitate. Despărțirea, la întoarcere, are să fie, cred, dureroasă. Orice aș face în viitor, ceva de aici are să-mi lipsească poate toată viața, dar acesta va fi cîștigul meu, imponderabil.

Cînd vom intra pe Dunăre și vom despica uscatul, pătrunzînd adînc și cu nesaț în elementul nostru de naștere, călătoria sfîrșită o să pară multora, poate și mie, lipsită de sucul aventurii, acel amestec acid și bazic de spaimă, de neastîmpăr, de descurajare și de speranță...

Ce caută aici cei optzeci de oameni? Fiecare din ei face o meserie, și chiar eu, la urma urmelor, al optzeci și unulea, dovadă că stau acum aplecat pe hîrtie.

Unii își economisesc banii de cheltuială ca să-i valorifice mai bine. Există o molimă a marinarilor — „vaporenii” le spune prin porturi la noi lumea civilă — o molimă pe care am s-o numesc „carpetită”, cu ită la urmă, fiindcă e infecțioasă, deși benignă. Nu știu ce industrie europeană fabrică în mare serie un soi de țesături orientale, cuverturi de pus pe masă, pe pat, pe pereți, pe dușumele, pentru înfrumusețarea căminului. Cu un termen general, li se spune „carpete”. Unele porturi în apus și în Mediterana sînt pline de această marfă dubioasă, ieftină, țipătoare și grosolană, care nu înfrumusețează căminul, ci îl degradează. Scriind așa, știu că îmi atrag dezaprobarea echipajelor noastre; e prima mea neînțelegere cu marinarii...

Gibraltarul, care va fi ultima noastră escală, e patria carpetelor — mi se spune. Oamenii noștri își calculează lirele care au să li se cîvină și le transformă în carpete, cea mai bună agoniseală. Unii pot crede că pentru asta au plecat pe mare; se înșală. Toate carpetele din Gibraltar nu ar plăti riscul unei zile de furtună; există, în fiecare, ignorată, sau ascunsă cu pudoare, nevoia de aventură care a făcut istoria omenirii. Lumea e descoperită de mult, dar a descoperit-o omul, și în el n-a putut să se stingă pornirea nativă spre căutare. Fiecare din cei aflați aici caută ceva, în el sau în afară. A existat în fiecare, chiar dacă el n-ar ști, sau n-ar vrea să spună, nevoia de a sta la ancoră astă-seară, în Fuglefiord, unde nu e bine, cum n-a fost bine aseară și n-o să fie nici mîine...

Se scurge a doua noapte de așteptare, iar furtuna continuă. Continuă să meargă motoarele; le simt trepidația, transmisă din cală, prin fierul vaporului, pînă în masa mea de lucru, și prin ea pînă în vîrfurile peniței care zgîrie hîrtia. Al doilea ofițer mecanic, Rădulescu, om încărcat de bunătate, bun-simț, bună-

cuvîntă și de tot ce poate fi bun în firea omului, se află acum acolo jos, împreună cu cei doi motorști din cartul său, în hala aceea îngropată sub linia de plutire, în zgomotul infernal a treizeci și șase de mii de explozii pe oră, amplificate de pereții metalici. Viața noastră e în mâinile lor la această oră. Trebuie să meargă motoarele, și neapărat amîndouă; unul singur n-ar învinge furtuna de afară.

Dacă s-ar smulge ancora și motoarele n-ar fi gata de manevră, cu întreaga lor putere, în câteva minute vaporul s-ar face fărîme pe stîncile din fundul fiordului... Ar mai avea oare timp mecanicii să iasă din cală?

★

M-am oprit să fumez o țigară și să văd, prin viscol, cît de departe e țărîmul; nu se vede, însă îl știu de cu ziuă: cam un sfert de milă — câteva minute, am spus bine.

M-am oprit, fiindcă am simțit o piedică în vîrfurile penitei — o greșeală, sau o infamie.

Ar încerca oare să iasă vreunul? Ducă-se naibii toate carpetele din lume! Nu vreau să fac erou din oricine, dar știu că ar rămîne toți trei acolo, în panică poate, și în disperare — chinîndu-se să dea forță motoarelor.

Duminică, 29 noiembrie

Este duminică adevărată și nu-i simt gustul; am consumat-o cu anticipație, alaltăieri.

O dată cu căderea întunericului furtuna a reînceput, și crește; pînă unde va crește nu mai știu. E ciudat, dar o dată cu vuietul de afară mă simt mai înzdrăvenit; cel puțin acum avem un scop: să ne păzim.

Iarăși rămîn amîndouă motoarele în mișcare, iarăși serviciu la ancoră.

De pe puntea de comandă se vede jos, în față, tambuchiul pe unde se coboară la magazia din prova și la cabinele echipajului. Îl zăresc pe nostrom cătărîndu-se peste pragul înalt de jumătate metru — toate pragurile exterioare sînt înalte, ca să nu pătrundă înăuntru, de-a valma, pachetele de apă aruncate de valuri. Nostromul se duce să-și vadă oamenii de la ancoră, care așteaptă sub tambuchi; a sta în vijelia de-afară ar fi o exigență inumană. Nici unul nu va dormi noaptea asta, sau va dormi pe apucate și în capul oaselor. În mai puțin de jumătate de minut, fiecare poate ajunge la postul lui; nu au decît să urce în fugă opt trepte...

...Ancora e un accesoriu indispensabil, la manevre, la acostare, și alte ocazii. Uneori e un accesoriu vital; de el depinde siguranța vasului, ca de pildă în noaptea asta. Marinarii l-au luat drept emblemă; ei poartă pe șapcă o ancoră stilizată; e un simbol al navigației și al legăturii cu pămîntul, de unde au pornit toate.

I-am văzut de multe ori, la toate plecările și opririle noastre, pe cei patru oameni de la ancoră, mișcîndu-se jos, în fața noastră. N-au de făcut eforturi fizice, fiindcă îi ajută electromotoarele; însă nu pot să lipsească de acolo — trebuie să fie atenți și îndemînatici. Acum stau de pază, sub puntea de tablă, îngăduindu-le celorlalți să doarmă; unii poate visează la carpetele cu care au să se întoarcă... Nimeni nu s-ar mai întoarce, dacă n-ar fi motoarele — și ancora...

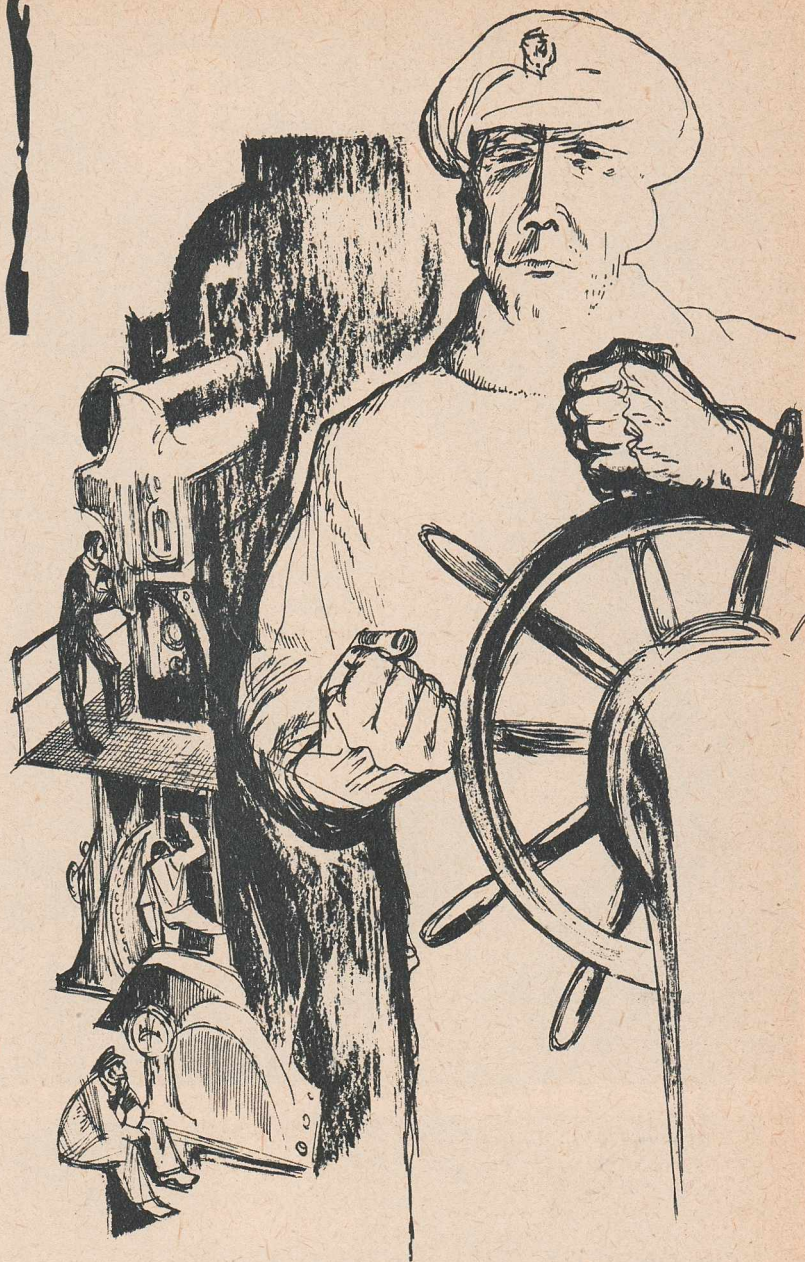
...Dar nu-s numai motoarele și ancora. Am coborât mai adineaori de pe puntea de comandă; în orele mele de insomnie, care sînt ore de veghe, mă duc adesea acolo, să-mi fumez țigara și să constat, sau să aflu, situația vaporului. Am intrat în primul cart al zilei de mîine, adică a trecut de miezul nopții. Nu mai viscoleşte ca ieri, a rămas în schimb vijelia; fără zăpadă, peisajul e mai adînc, și mai negru. Au mai apărut, nu știu cînd, două vapoare mici, unul în față, altul în spatele nostru. Nu ne interesează cel din spate; cel din față se tot apropie; îi derapează ancora. Deocamdată nu-i primejdios, dar i se tot fac semnale, cu proiectoarele, să se dezmeticească, să nu ne pomenim cu el în prova noastră.

Sînt pe puntea de comandă ofițerul de cart și doi timonieri. Pe vreme rea timonierii se dublează; avem de unde-i lua; dacă nu pescuim, oamenii stau degeaba și sînt bucuroși să fie chemați la o treabă, fie chiar noaptea.

Toți trei privesc pe geamurile din față; sub rafale timonierii se zgîlție și cablurile bigilor, care sînt ancorate în ei, vibrează. Stăm pe loc, și totuși fierul n-are repaus; moleculele în el se uzează: vaporul participă la aventură, cu toată masa lui și cu toate articulațiile.

Din cînd în cînd, ofițerul de cart privește în radar și măsoară cît s-a mai deplasat vasul din față... Se emit iarăși semnale luminoase, dar pare că oamenii de acolo nu vor să se dezmeticească. A da semnale cu fluierul ar însemna doar să te afli în treabă; sunetul n-ar ajunge la ei, fiindcă vîntul bate din față, cu o forță care ar înăbuși și-o sirenă de fabrică. E cu puțință ea toți să fi adormit într-o noapte ca asta?

Între multe feluri în care se poate petrece un naufragiu, iată un exemplu din față. Pare ceva nevinovat deocam-

dată, dar știu cît cîntărește matahala aceea neagră, cîtă forță presează în bordajele ei înalte, în suprastructurile desfășurate în furtună ca o pînză de corabie...

Toate regulamentele sînt de partea noastră, ne aflăm în „prioritate”, dar pe mare lipsesc agenții de circulație.

Ofițerul de cart trimite un timonier jos la prova, să-l prevină pe nostrom: gata pentru virarea ancorei. Dacă nu se trezesc cei din față, și nu manevrează, vom manevra noi; e singura soluție, deși nedreaptă. Se mai poate aștepta timp de zece minute; pe urmă va fi trezit comandantul. Nu-i departe.

★

...Acum comandantul doarme alături, în camera hărților, pe canapeaua îngustă de material plastic. Nu-i prima noapte cînd doarme astfel, îmbrăcat, cu pantaloni largi cum se purtau altădată, cu o scufie de lînă pe cap, cu o jachetă bej, foarte casnică; drept pernă și-a pus șuba ciobănească, de postav negru, cu blană de oaie, albă.

Îl veghează becul slab care luminează harta de navigație unde este trecut ultimul punct, locul de ancoră. Ce-o fi visînd?

Noaptea aceasta, cînd a rămas aici ca să păzească vaporul, i-o egalez cu participarea lui la aventură. Aș aduce o pătură, din cabină, să-l învelesc, dar mi-e teamă că l-aș trezi. De ce să-i fur ultimul minut? Dacă nu se întîmplă ceva în față, îl vor trezi ceilalți, numai decît.

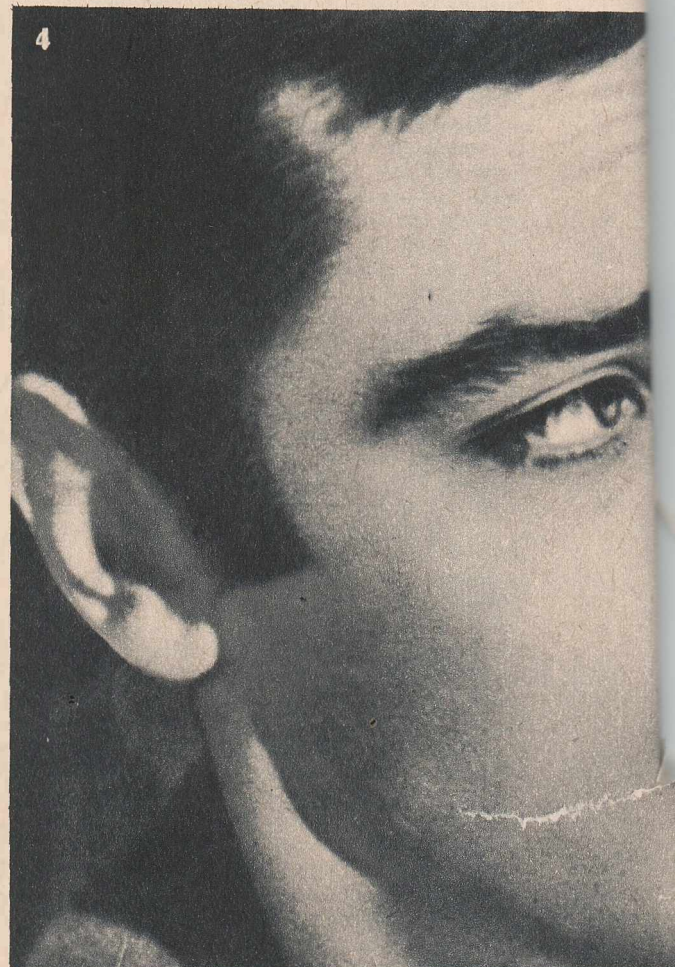
Marți, 1 decembrie

...Începe ultima lună a anului și ne amintește că peste treizeci și una de zile are să se termine, aducîndu-ne un an nou în mijlocul oceanului, departe de ai noștri, departe de țară. Se pare însă că tradițiile n-au să fie uitare; unii se agită de pe acum, mai pe față, mai în taină, pregătînd serbarea revelionului. Pentru mine va fi și ea unică, așa cum este întreaga călătorie. Niciodată nu am așteptat Anul nou într-o familie așa de numeroasă și de indestructibilă!...

**DESPRE EI SE VORBEȘTE
ÎN ACESTE PAGINI**

① Ana SZELES. ② Monica VITTI.
③ Frank SINATRA. ④ Alain DE-
LON. ⑤ Jean MARAIS. ⑥ Vic-
toria TEODOROVA și Valentin
SMIRNIŢKI. ⑦ Beata TYSZKIE-
WICZ. ⑧ Elvis PRESLEY. ⑨ Rita
TUSHINGAM. ⑩ Brigitte BAR-
DOT.

**ce
e nou
cu :**

MONICA VITTI — cunos-
cută publicului nostru din
filmul lui Antonioni, „Aven-
tura”, s-a întâlnit cu un rol
neobișnuit în activitatea ei
de până acum : Modesty Blaise,
detectiva asasină inventată de
scriitorul Peter O'Donnel și
ale cărei aventuri au inspirat
versiunea cinematografică ce o
realizează în prezent regizorul
englez Joseph Losey. Se pare
că filmul va fi o replică iron-
nică la adresa falmoasei serii
cu James Bond. De reținut că

filme pe care le așteptăm !

DUMINICĂ LA ORA ȘASE

Ca artist, Lucian Pintilie s-a format în teatru. Totuși primul lui film este o tulburătoare confesiune cinematografică. Ce vrăjitoare bune au asistat nașterea unui cineast autentic e greu de știut. Regizorul refuză să-și declare descendențe, filiații, deși recunoaște că apărem în lumea artelor ca specii bine constituite și nu prin generații spontanee. Dar actul creator presupune și un moment unic, nerepetabil, fiindcă se întâmplă acum și aici. Filmul lui Pintilie e original pentru că în el se simte artistul care a asimilat nu influențe (neorealiste, cinévérité-iste ori de alt tip) ci realități concrete, un moment din istoria țării sale, trecut prin filtrul sensibilității și înțelegerii cineastului de astăzi. *Duminică la ora șase* are un fir epic simplu, o povestire obișnuită; neobișnuite sînt doar condițiile în care evoluează. Doi tineri se cunosc la un bal, nu știu aproape nimic unul despre celălalt, încep să se iubească și află, spre surpriza lor, că fac parte din aceeași organizație antifas-

cistă de tineret. Mai mult, că vor trebui să participe amîndoi la aceeași acțiune ilegală. Bucurie, grijă imensă, mîndrie... Imprejurarea concretă conferă iubirii dimensiuni cu totul noi. O delicată analiză psihologică, o ipostază inedită a sentimentelor — iată cîteva din preocupările artistice ale autorilor scenariului (Ion Mihăileanu-Lucian Pintilie) și ai filmului. Presupunînd că, pe lângă regizor, autori ai filmului pot fi socotiți în acest caz și interpreții principali: Irina Petrescu, Dan Nuțu, precum și operatorul Sergiu Huzum. Colectivul artistic omogen a pornit de la o concepție filozofică unitară. Și anume, că orice act eroic, oricît de conștient, de grandios ca perspective umane e însoțit de o mare, imensă dramă individuală. Orice sacrificiu doare, chiar dacă țelul lui e nobil, generos.

Un poet spunea cîndva în legătură cu sentimentul tragicului: dacă fiul meu și-ar afla sfîrșitul în prima navă cosmică ce-l va purta pe om în Marte, nu credeți că eu voi fi îndreptățit să mă retrag în grădină și să-mi ascund lacrimile, ca să nu stînjenesc bucuria celorlalți? Filmul lui Pintilie creează un sentiment de adîncă responsabilitate — nu numai recunoștință — față de eroismul acestor adolescenți. Un fel de „obligo” pe care îl impune celor de azi pilda zguduitoare de curaj și abne-

(Continuare în pag. 22)

partenerul Monicăi Vitti este un tînăr actor englez despre care se vorbește mult astăzi, Terence Stamp, deținătorul premiului de interpretare masculină la Festivalul de la Cannes 1965 (l-am văzut în „Procesul profesorului Wehr”).
FRANK SINATRA — a fost solicitat de producătorul Carlo Ponti să prindă un rol important în filmul ce intenționează să-l realizeze după romanul lui Alberto Moravia

„Atenția”. În ceea ce privește partiturile feminine, acestea au fost oferite actriței Simone Signoret și fiicei ei Catherine Allegret.
ALAIN DELON — înainte de a da viață pe ecran lui Meursault, eroul lui Camus din romanul „Străinul” (asupra cărui a s-a oprit atenția regizorului Visconti), va apărea într-un western, „Texasul de dincolo de riu”, producție a studiourilor din Hollywood.

ELVIS PRESLEY — bineînțeles, este ocupat cu realizarea unui nou film muzical compus în așa fel încît să-i pună cît mai bine în valoare calitățile vocale. În „Paradis-stil hawaian” tînărul cîntăret, care a împlinit nu demult 30 de ani, are drept parteneră o frumusețe exotică pe nume Linda Wong.
BRIGITTE BARDOT — trebuie să răspundă unor numeroase propuneri de roluri.

dintre care amintim: cel al modestei dactilografe Marie Cardona, prietena lui Meursault în filmul „Străinul”, amintit mai sus, Ondine — ecranizare după piesa lui Giraudoux, și eroina unui nou „James Bond”. Deocamdată actrița a anunțat că înainte de a se hotărî, vrea să chibzuiască bine.
ANA SZELES — în 1966 o vom vedea într-un nou film românesc, „Meandre”, realizat

de regizorul Mircea Săucan după un scenariu de Horia Lovinescu.
BEATA TYSZKIEWICZ — actrița poloneză cunoscută din filmele „La noapte va muri orașul”, „Yokmoc”, „Prima zi de libertate” va fi interpreta unui nou film inspirat de povestea de dragoste dintre Napoleon și Maria Walewska (regizor — Leonard Buczkowski). Partenerul său, actorul Gustaw Holoubek, seamănă izbitor cu Napoleon.

gație a tinerilor comuniști, care aveau un drept în plus față de oricare alți tineri (față de chipurile acelea nepăsătoare, inexpressive pe care le întâlnește băiatul în gară, după moartea fetei): se iubeau. Acești adolescenți sensibili, inteligenți, purtau în ei, ajuns la maturitate, un sentiment rar și prețios pe care l-au subordonat simplu, firesc, luptei patriotice. Reacția aproape imperceptibilă a tânărului îndurerat, jignit parcă de nepăsarea, opacitatea studenților ce pleacă la schi, este legitimă: „Crezi că cineva, peste mulți ani, le va face o vină dintr-asta?” — îi răspunde gândului nerostit al tânărului activista interpretată de Grațiana Albini.

Așa cum actorii s-au integrat armonios viziunii, universului concret și sensibil al regizorului (Irina Petrescu mai autentică și mai subtilă ca oricând, Dan Nuțu — o revelație încă de la debut), operatorul a răspuns cu talent și pasune dificultăților probleme de încorporare lirică, subiectivă, a realității concrete. *Duminică la ora șase* n-are cadre neutre, unghiuri indifferente, prim-planuri inexpressive; totul e încărcat de o autentică vibrație care se simte în felul în care tânărul operator își dirijează „ochiul magic”. Experiența de documentarist a lui Huzum a infuzat filmului o doză de prospețime și spontaneitate, firesc, poetic. Pintile și colaboratorii săi au știut să găsească nu numai dominantă partiturii cinematografice, dar și armonicele care dau finețe și adevăr concertului.

Alice MĂNOIU

TRAGEȚI ÎN STANISLAS

De fapt, ce i se cere unui film de aventuri sau de spionaj? Să respecte regula jocului, să dea Cezarului ce-i al Cezarului, adică să amestece într-un alt vas și cu alte unelte acele o mie și unul de lucruri și ingrediente din care se compun filmele de acest gen, să-i respecte alfabetul, însă nu oricum, ci cu fantezie, se înțelege. Dar o fantezie strunită de inteligență și — uneori — curajul de a o modela după canoanele clasice. Originalitatea cu orice preț, care le ocultește cu sfidare, nu poate fi decât un prilej de enervare, căci nu văd cine ar putea asista liniștit la un film de aventuri în care rivalii nu se bat ci, să zicem, își trimit scrisori cu vorbe veninoase. Jean-Charles Dudrumet, autorul celor două serii ale lui Stanislas, cunoaște bine ceea „regulă a jocului” de care vorbeam, o respectă, compune în spiritul ei și — aici se află particula ce conține nota personală — își îngăduie să privească cu ironie unele poncifuri. Într-o măsură mai mare decât primul film („Stanislas, agent secret”), „Trageți în Stanislas” este o parodie a filmului de aventuri. Ironia lui Dudrumet scilicet de la început: eroul nu este căușu de puțin mort de dorul aventurii, nu arde să dezlege țele cine știe cărui mister. Mese-ria sa de agent l-a obosit, pur și simplu, și nu dorește altceva decât să se odihnească și să-și scrie memoriile. Așadar, Stanislas-Evariste Dubois ajunge scriitor, critica îl ia în seamă, îl laudă, în afară de o singură semnătură ciudată: „Nepo-

tu lui Rameau”. În spatele acestui nume ce amintește cartea lui Diderot se ascunde de fapt o tinără. Și, în ascensorul blocului în care locuia aceasta, Stanislas descoperă într-o zi un cadavru. Prin forța lucrurilor, este nevoit să redevină „agentul secret”, să-și încerce din nou agerimea minții și forța pumnului. Ocazii are destule, căci regizorului îi place să țină spectatorul cu sufletul la gură, dar atât cât trebuie; când suspense-ul riscă să ia proporții, Dudrumet stinge totul în umor. Poate că este una din cele mai bune căi de a nu sădi gravitatea acolo unde nu trebuie. Colaboratorul său nr. 1, Jean Marais (care, se știe, are farmec, are agilitate ca la 30 de ani), i-a înțeles cum nu se poate mai bine intențiile.

Magda MIHĂILESCU

DOI

„În doi viața e mai frumoasă”, proclamă cîntecul. Cine nu vrea să se lase în voia unui optimism facil e nevoit să recunoască însă că „a fi doi” e ceva mai greu, decât elementul 1+1, că „a fi doi” cere un efort, că „a fi doi” se învață.

E greu dar posibil, afirmă tânărul regizor sovietic Mihail Boghin, autorul unui film intitulat „Doi îndrăgostiți” sau — mai în spiritul său — „Doi”.

Nu e decât un film-schiță, un film „de diplomă”, dar a cucerit fără rezerve publicul și juriul celui de-al IV-lea Festival internațional al filmului de la Moscova din vara aceasta. Entuziasmul spectatorilor și distincțiile cucerite (Marele Premiu al filmului de scurt metraj și Premiul FIPRESCI) au salutat în opera de debut a lui Boghin mărturia unei tendințe de înnoire în cinematografia sovietică, pe calea căutărilor de ordin filozofico-poetic și nu strict formal.

Pornind de la cea mai banală situație: „un băiat iubea o fată”, autorii filmului dau o replică speculațiilor abuzive pe tema „incomunicabilității” omenești, care bîntuie cu furie în cinematografia occidentală.

Dificultatea există. Au demonstrat-o cu toată adîncimea talentului lor Antonioni și Bergman. Pentru eroii filmului „Doi” bariera e parcă și mai concretă: Serghei, tânăr student la conservator, s-a îndrăgostit de o fată surdmută. Căzul extrem, ales aci, invită la o confruntare mai ascuțită a două universuri interioare între care cu greu se pot țese punți. Și totuși există una, care poartă diverse nume, ca dragoste, poezie. S-ar zice că tocmai handicapul fizic i-a îndemnat pe eroi să găsească alt limbaj de comunicare, de explorare reciprocă. Între Serghei și Natașa apropierea nu se face prin obișnuitul „flirt”, obișnuita flecăreală despre toate și nimic. Pe cele câteva petice de hîrtie care le slujesc drept tălmăci, ei schimbă nu vorbe, ci sentimente. Pentru ei nu există convențiile proprii jocurilor dragostei. Înțelegerea lor e concretă și-i duce fără zăbavă la descoperirea lumii interioare a fiecăruia. Pentru Serghei vizita la teatrul de pantomimă al surdmuturilor e declanșatorul unei noi viziuni asupra psihologiei iubitei sale. Pentru Natașa, care din lumea sunetelor nu mai reține decât ecoul unui cîntec de leagăn și

scrișnetul de apocalips al bombardamentului în care și-a pierdut auzul, întâlnirea cu universul interior, prin esență muzical, al lui Serghei, se produce cu greu. Din concertul simfonic la care asistă ea nu „aude” decât răsunetul interior al propriilor ei sentimente. Dar meritul cineaștului este de a ne fi convins că această dramatică întâlnire s-a produs undeva în sferele poeziei.

Ana ROMAN

AUTORIZAȚIE DE CĂSĂTORIE

Dezlegare oficială ca să poți întemeia un cămin, o familie? Dar despre ce cămin, despre ce familie poate fi vorba, în condițiile evocate de filmul bulgar cu titlu puțin obișnuit? Regizorul Nicola Korabov (autorul „Tutunului”) a găsit în arhivele ultimului război mondial un caz ciudat. O căsătorie între un condamnat la moarte și o studentă (în libertate), oficiată în ajunul execuției, de către preotul închisorii. Drept martori au slujit călăii fâșiști, drept nași și cavaleri de onoare au fost aduși deținuți politici păziți cu arma în mînă. O ceremonie mai convențională ca oricînd, o parodie a „fericirii”, de un grotesc sinistru, acoperind un adevăr sfîșietor. E meritul cineaștului nu numai de a fi descoperit acest grăitor fapt de viață, dar de a fi știut să-l „înscezeze”, simplu, aproape documentar, într-un contrapunct cinematografic cu cîteva căsătorii oficiale azi: perechi de tineri senini, fericiți, ce nu au cunoscut atrocitățile războiului decât din cărți și filme, din povestirile părinților. Fericiți tineri! Pentru ei evocă regizorul întîmplarea, lor pare a li se adresa în subtext, cînd străbate cu ochiul amintirii culorile temniței, cînd reface cadrul acestei tragedii moderne cu cîteva protagoniști și o fatalitate copleșind parcă destinele omenești. Și totuși... Ceea ce impresionează cel mai mult în filmul acesta e demnitățile eroului tragic, refuzul de a se lamenta; reiese limpede că tânărul condamnat a acceptat această farsă tragică doar pentru a-i da iubitei posibilitatea de a fi o ultimă oră, înainte de execuție, alături.

Bănuim în acest luptător ce nu se minte nici un moment o tărie morală neobișnuită. Fata plînge, apoi se înseninează o clipă, se amăgește, ca să poată supraviețui momentului. Îl imploră să facă abstracție de tot, să-și retrăiască doar pentru ei doi sentimentul, să-l immortalizeze cu o mărturisire sfîntă: „Spune-mi, spune-mi că mă iubești, te rog, te conjur”, îi strigă ea. Dar băiatul nu scoate tot timpul o vorbă, nu schițează un gest ce i-ar trăda zbuciumul interior și poate că tăcerea lui e mai grea chiar decât chinul fizic. E o tortură pentru că acum i se străpunge inima lent, infinit de lent, înainte de a o face călăul. Aici — mi se pare — găsim noblețea filmului, frumusețea, originalitatea lui mai mare decât a cadrelor poetice filmate, „iscusit montate, contrapuse cu prezentul. Existența unui personaj episodic, femeia — martoră cîndva a acestei ceremonii — în amintirea căreia renaște întîmplarea cînd asistă peste mulți

ani la o altă căsătorie, ca și abuzul de cadre filmate pe viu (un ciné-vérité nu totdeauna expresiv, nu suficient de selectiv) constituie mărunte artificii, uneori melodramatice față de firul primar simplu, zguduitor prin el însuși.

AI. CREȚULESCU

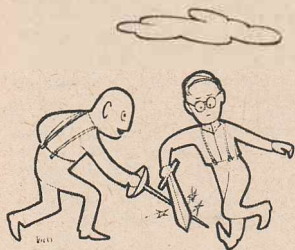
GUSTUL MIERII

După *Cabotinel*, *Privește înapoi cu minie*, *Singurătatea alergătorului de cursă lungă*, un nou Tony Richardson va fi găzduit pe ecranele noastre. Alături de Lindsay Anderson (autorul *Vieții sportive*), tânărul Richardson duce pe umerii săi, de cîteva ani încoace, gloria filmului englez contemporan (acel cunoscut „free cinema”) devenind, totodată una din personalitățile marcante ale cinematografului mondial. Artist curajos, angajat, pentru care fiecare nouă operă e prilej de polemică deschisă cu inechitățile sociale, indiferent cum s-ar manifesta ele, cu ofensiva de distrugere a personalității, demnității umane. Eroii lui Richardson nu sînt niște învinși cu toate că răzvrătirea lor violentă (cu toții reprecizîntă acea bătaioasă generație de „tineri mînioși”) poate părea sterilă, ineficientă. Adolescenții din *Singurătatea alergătorului* refuză să se supună, servil, ambițiilor directorului casei de corecție, renunțînd la o situație privilegiată pentru a-și păstra demnitatea și libertatea interioară. Eroina din *Gustul mierii*, Jo, e un fel de soră mai mare, mai nefericită poate (pentru că în capitalism situația femeii e umilitoare) dar mai înțeleaptă decât „alergătorul” solitar. Mai înțeleaptă pentru că ea nu refuză compania oamenilor ci o caută, oricîte decepții ar avea după aceea; nu se poate lipsi de oameni, nici chiar de mizerabila căldură a unei mame bețive și ușuratică, care o părăsește de cîte ori îi suride o nouă aventură ca apoi să se întoarcă la fată, pocăită și cu pretenția de a fi tot ea cea consolată, încurajată. Și culmea: această adolescență urîțică, împovărată de griji, care n-a cunoscut în viața ei decât un strop de miere, de fericire (dragostea pasageră a unui marinar negru) și apoi numai neocazuri (mansarde sordide, copilul pe cale să se nască), mai găsește în ea putere să fie generoasă. Prietenia unui băiat cu înclinații morbide, dar suflet sincer și cald, o ajută să depășească criza — firească — a singurătății, a materității nedorite, a ambianței sufocante, în care i se va naște copilul de la început condamnat. *Gustul mierii* e poate cel mai optimist din filmele lui Richardson; superioară celorlalți eroi revoltați, cunoscuți din alte filme, căci reacțiile ei nu sînt dictate de orgolii jignite și de furii temperamentale (ca ale lui Jimmy Porter), ci sînt rezultatul unei seninătăți interioare, al unui echilibru realizat în contextul realității celei mai paradoxale, al celui mai mare dezechilibru social și particular. O dată cu o memorabilă eroină de film modern, s-a născut o uimitoare acțiune de cinema: Rita Tushingham. Importanțele premii de interpretare pe care le-a obținut la multe festivaluri răsplătesc o creație care ne copleșește prin simplitate și adevăr.

AI. M.

cuvinte încrucisate și... vorbe de duh

Aflind că doi medici se vor bate în duel, Tristan Bernard a exclamat: Vor să se ucidă între ei! Nu le mai ajung pacienții?

G. B. Shaw spunea: Citez adesea din propriile mele opere. Imi place să fiu spiritual.

Cășind la un anticar una din cărțile sale pe care o dăruise cu dedicație unui cunoscut politician, G. B. Shaw i-a retrimis-o adăugând: „G. B. S., cu omagiile sale reinnoite“.

Edmond Rostand dorea să-și cumpere o casă. Dintre toate imobilele pe care le-a văzut, singurul care i-a plăcut era prea mare și deci prea scump pentru posibilitățile lui. „Dacă piesa care mi se va juca în curând va avea succes, i-a spus Rostand proprietarului, voi cumpăra casa“.

Premiera piesei, „Cyrano de Bergerac“, a însemnat un adevărat triumf. Vinzătorul i-a scris lui Rostand pentru a-l felicita, dar mai ales pentru a-i aminti de promisiune. Autorul, devenit celebru, i-a răspuns: „Acum casa este prea mică pentru mine“.

Din epoca cruciadelor. Se spune că un leu a dat de un cruciat care a adormit

în armură, la umbra unui palmier.
— Drace — exclamă leul.
Din nou conserve!

Tentat de salariul mare, abatele Prévost, autorul lui „Manon Lescaut“, dorea foarte mult să devină capelanul prințului de Conti.

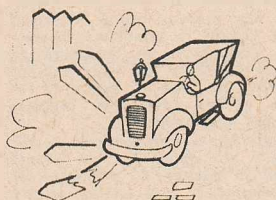
Bine dar eu nu ascult niciodată liturgia — îi spuse prințul.

— Perfect, monseniore, nici eu nu o slujesc vreodată.

La cîva timp după moartea lui Verdi, Scala din Milano i-a invitat pe Toscanini și Mascagni să dirijeze cîte un concert, urmînd ca beneficiile realizate să fie folosite pentru înălțarea unui monument în amintirea marelui compozitor.

Mascagni a acceptat dar cu o condiție: să fie plătit măcar cu o singură liră mai mult decît Toscanini. Conducerea teatrului a fost de acord. După concert, directorul operei i-a înmînat lui Mascagni un plic conținînd doar o liră. Toscanini refuzase orice onorar!

Automobilul unui hotel a dărmat gardul locuinței lui Rudyard Kipling. Acesta i-a scris hotelierului, cerîndu-i despăgubiri dar nu a primit nici un răspuns. A scris din nou. Același rezultat. Intrigat, s-a dus personal să-i ceară socoteală hotelierului. Acesta nici măcar nu s-a oboșit să-i răspundă. În loc de scuze, el i-a mărturisit: „Domnule Kipling, am vîndut prima scrisoare pe care mi-ai trimis-o cu două lire, pentru a doua am primit șapte lire, dacă mi-ai fi scris încă o dată aș fi putut să acopăr pagubele pe care vi le-a pricinuit mașina mea“.

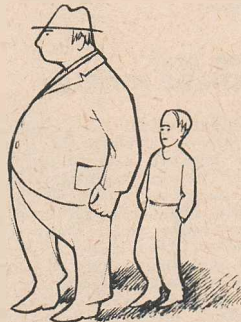
Celebrul violonist Mișa Elman, ajuns la vîrsta de 70 de ani, reflecta cu nostalgie: Am debutat la Berlin cînd aveam 12 ani și oamenii spuneau: „E într-adevăr miraculos pentru vîrsta lui“. Acum aud spunîndu-se despre mine din nou aceleași cuvinte..

Solicitat să cînte la serata unei bogătașe, Fritz Kreisler a cerut drept onorar 3 000 de dolari. Milionara, surprinsă de mărimea sumei, a ținut să precizeze:

— Știi, nu va fi necesar să rămîneți în continuare cu invitații mei...

— În cazul acesta — a replicat celebrul muzician — am să mă mulțumesc numai cu 2 000 de dolari.

Un bărbat obez și înalt observă că este urmărit pas cu pas de un tînăr. Mărit pasul; tînărul făcu la fel. Traversă strada; tînărul după el.

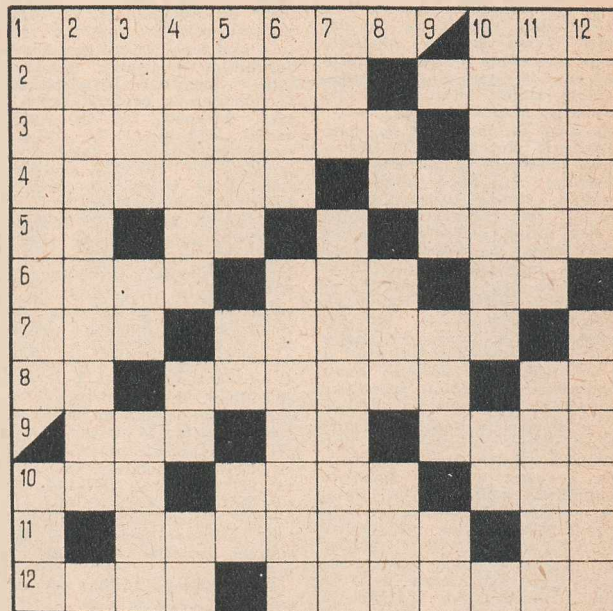

— Ce te ții după mine, ce vrei?

— Eu? Nimic, domnule! Mă țin aproape de dv. numai ca să stau la umbră.

„Să nu uităm, spunea G. B. Shaw, că un lucru va despărți totdeauna pe englezi de americani: limba, comuna ambelor popoare“

„A îmbătrîni, afirmă Maurice Chevalier, este o carieră ca oricare alta: ca să reușești cum se cuvine, trebuie să începi de tînăr“.

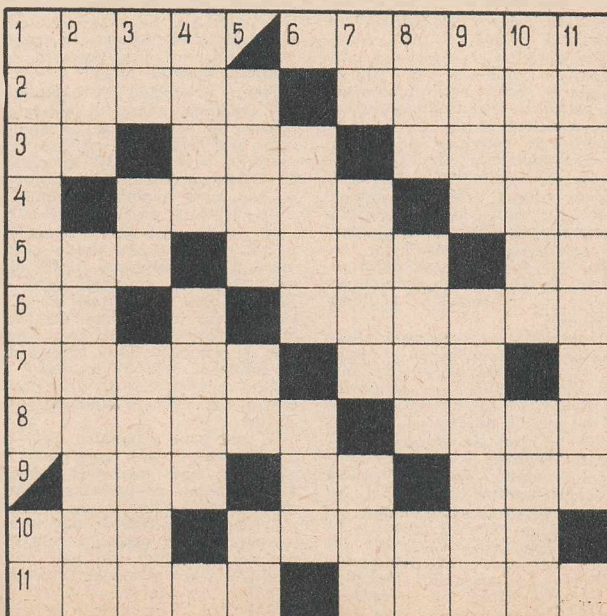

LA MASA...

ORIZONTAL: 1) Ambalaj gustos pentru răvașele din această seară — Dulăpaș cu băuturi. 2) Poftă mare (chiar prea mare) — Ianuarie. 3) Creatori de bună dispoziție (în definiție) — Controlul tehnic de calitate. 4) Sărutare — „La mulți ani“ și „hai noroc“. 5) La culcare! — Șea — Sine-qua-non la goșari. 6) Listă de plată — A urca — Sărbătorit de revelion. 7) Cuprins (reg.) — Tren de marfă. 8) Eră! — Se așază la masă gata îndopțat — Theodor pe scurt. 9) Anul care vine — Camee! — Cîntec. 10) Rodul lor curge valuri în această seară — Făcut... bere — Nume de fată. 11) Apreciat — Spețează la războiul de țesut. 12) Viitoare zăpadă, pe înal-

țul cerului (pl.) — Cîntec, joc și voce bună... pe scenă. VERTICAL: 1) Unealtă... tradițională de Anul nou — Pe toate mesele, în toate cupele. 2) Trei cuvinte și o tradițională urare. 3) Munte în Portugalia — Început de abecedar! — Cioban. 4) Cîntă la unison — Cupru — Vie! 5) A copia — Meu! — Apelativ. 6) Firidă — Delicii în foi de viță (și de varză). 7) Mic fluviu în Franța — Rumen să-l mîncîci nu alta! 8) Chiuitură la horă — Mărcă de mașină — Tot (reg.). 9) Caro! — Un an și jumătate! — Cutere! 10) Cel mai căutat specialist pentru masa de revelion — Notă muzicală... de revelion. 11) Bună dispoziție, animație — Stă de o parte. 12) Vin la gheață — Acompaniament la baterie.

...DE ANUL NOU

AN: 1) La ... — mulți ani. 2) Mulți ani — „Orășe și ani“. 3) De la (od.) — Din an în an — Scriitor roman, autorul lucrării „Despre bătrînețe“. 4) Domn moldovean (1527-1538; 1541-1546) — Margine la rochie. 5) Așchii dintr-un an — Transportat — Cută! 6) În ger! — Lăsat pe anul viitor. 7) Ani pe trunchiul arborilor — Avantaj. 8) Tradițională urare de noul an — De-ale tineretii valuri. 9) Apreciat în ani vechime și grade tîrte — Diftong — Prefix. 10) Gologan — „Anii“ din titlul unui roman de N. Tic (fem.). 11) Ani împliniți — Ani, altfel spus.

NOU: 1) Care constituie o formație lingvistică nouă — Glas de micară. 2) Aproape nouă — Innoit. 3) Teo! — Parte de cuvînt cu sensul „din nou“ — Greaca veche. 4) Acidă — Umplut. 5) Din nou — Eue! — Cute! 6) A da din nou — Pereche. 7) Ere! — Nouă de exemplu — Fata lugojană. 8) Pieptănătură — Ciur — Pene! 9) Zăpadă — Nouă și iar nouă. 10) Întinsă — Se face cu încetul. 11) Căutătorii și descoperitori ai noului.

Dezlegarea jocului „LUMINA“, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) LUMINOZITATE — FAR. 2) UMBRA — ATAS — VIERU. 3) MB — ADERA — TR — NEON. 4) ERUDITI — TRĂSOR — D. 5) NEMIRA — VIU — ETICA. 6) ILIE — NAUM — OPACE. 7) ADRESE — IICI — ARC. 8) A — IIS — RASARIT — CA. 9) SAT — THEN — BU — IDEI. 10) ALADIN — ALI — UPIT. 11) F — TIC — ILUSTRA — AP. 12) IDEM — ALES — AURITA. 13) ER — INAU — TECI — NOR. 14) VARNA — MĂRIT — MARO. 15) GOE — LICURICI — IS. 16) OO — AMINTI — CINA — E. 17) PIATETA — AVINT — SN. 18) T — BAGATELA — TEICI. 19) IRE — ARI — APTE — NL. 20) COCA — CIT — ASCUTIS. 21) MEDIA — RAI — ETAPA. 22) RADIO — IURES — IRIS. 23) UNA — LAMPA — CALIRI. 24) JEREA — NATURA — TEU.

Numărul viitor al revistei noastre va apărea la 8 ianuarie 1966. „Flacăra“ nr. 2 va avea 24 pagini; prețul — 2 lei.

CALENDARUL ÎȘI SCUTURĂ FILELE. ULTIMA — 31 DECEMBRIE — STĂRUIE ÎNCĂ, AȘTEPTÎNDU-ȘI SOROCUL APROPIAT.

LA MIEZUL NOPTII, CÎND, DUPĂ DIFERITELE FUSE ORARE, MINUTARELE CEASURILOR VOR ÎNCREMENI PENTRU O EFEMERĂ FRAȚIUNE DE TÎMP ÎN DREPTUL CIFREI 12, OMENIREA VA PĂȘI ÎNTR-UN AN NOU DE VIAȚĂ.

CU MULTE ORE ÎNAINTE DE ACEASTĂ CLIPĂ SOLEMNĂ, CU MULTE ZILE ȘI SĂPTĂMÎNI ÎNAINTE AU ȘI ÎNCEPUT PREGĂTIRILE FEBRILE DE REVELION CARE VOR REEDITA ÎN FORME ȘI DIMENSIUNI VARIATE DATINILE ȘI OBICEIURILE DE ANUL NOU.

1001 DE NOPTI ALE ANULUI NOU

Simbolul milenar al innoirii în timp — Revelion cu și fără zăpădă — „Hogmany”, ora dărnicii scoțianului — Cine a descoperit pomul de iarnă? — Tradiție și „boom” comercial.

De-ar fi să povestească o nouă Șeherezadă basmul neîntrecut al innoirii anului, nu i-ar ajunge de bună seamă cele 1001 nopți de legendă. Miturile și tradițiile Anului nou, statornicite în viața popoarelor, au cunoscut de-a lungul timpurilor atât de multe și nebănuite variante, încît nici cel mai încercat și perseverent cronicar nu le-ar putea cuprinde pe toate într-o înșiruire cronologică. De altfel nimeni n-ar putea stabili cu certitudine cînd, în ce împrejurări și unde anume a apărut mai întîi obiceiul de a preamări începutul de an. Controversa e veche, dar cercetătorii sînt unanimi în a considera că dorința oamenilor de-a desluși taina succesiunii miraculoase a anotimpurilor și nevoia practică de a împărți timpul în secvențe lesne de urmărit au constituit izvorul feluritelor datini legate de cinstirea Anului nou.

În anticele calendare hinduse și egiptene sărbătoarea Anului nou semnifică o închinare Soarelui dă-tător de viață sau apelor aducătoare de belșug. În legile scrise și nescrise, ebraice sau chineze ea însemna slăvirea anotimpurilor în continuă prîmenire, după cum la vechii greci începutul anului ținea de prima lună nouă răsărită în miezul verii.

Romanii serbau începerea anului în pragul primăverii, la 1 martie, atunci cînd o dată cu prîmenirea naturii erau schimbați consulii și o

seamă de înalți demnitari. O răscoală izbucnită însă în anul 154 (i.e.n.) în Peninsula Iberică a pricinuit — după cum glăsuiește istoria — amînarea schimbării consulilor. Solemnitatea a avut loc cu zece luni mai tîrziu, adică la 1 ianuarie 153 (i.e.n.).

După 108 ani de la această amînare, care a perturbat rotația obișnuită a consulilor, Iulius Caesar a stabilit planul calendaristic care împarte anul în 12 luni. De atunci, ziua de 1 ianuarie marchează începutul anului, fiind sărbătorită de o mare parte a lumii drept simbol al innoirii în timp și drept punte de legătură între anii ce se succed.

Sosirea Anului nou în India este cinstită, la împlinirea solstițiului de iarnă prin explozivul „Pongol”, una din cele mai mari sărbători populare închinată acestui eveniment. Multe datini și obiceiuri milenare au fost date uitării, dar „Pongol”-ul s-a menținut peste vreme și este celebrat astăzi cu aceeași însuflețire ca în urmă cu multe veacuri.

În timp ce „Nuruz”-ul persian face să se aprindă în satele și orașele Iranului torțe uriașe în cinstea biruinței forțelor binelui întruchipate de legendarul Ormuzd asupra geniului răului, în ziua marelui „Pongol” indian se aprind pretutindeni ruguri în jurul cărora oamenii așteaptă, fascinați de uriașele limbi de foc, clipa în care tradiționalul

lapte cu orez va da în clocot, vestind un an nou îmbelșugat și plin de bucurii.

Miturile și tradițiile Anului nou cu uluitoarea lor diversitate s-au perpetuat pînă în zilele noastre simbolizînd, fiecare în parte și toate la un loc, aspirațiile spre mai bine ale oamenilor. Pe toate meridianele globului sărbătoarea întîmpinării Anului nou este salutată cu aceeași însuflețire și emoție, indiferent de data calendaristică la care este sorocită, după datini, obiceiuri și legi felurite.

Potrivit vestitelor legende scandinave „Noaptea cea mare” poposește în țările nordice la 21 decembrie, cînd pornesc să răsune cîntecele skaldesilor (colindători) preamărînd izbînzile anului încheiat și urînd oamenilor fericire în anul care începe.

La sud de ecuator, în multe țări năzdrăvanul Moș Gerilă este necunoscut. În schimb Anul nou marchează în ianuarie începutul vacanței de... vară, pentru că în această primă lună a calendarului începe sezonul torid și secetos, care durează 3-4 luni. În plină vară fierbinte, metropola braziliană, Rio de Janeiro, întîmpină Anul nou cu „pomi de iarnă” artificiali. Tradiția este salvată la Tokio, prin importuri masive de brazi care sînt împodobiți cu vestitele obiecte decorative ni-

(Continuare în pag. 26)

pone exportate tot atât de masiv în numeroase țări de pe glob.

Multe triburi primitive din Noua Guinee au îmbrățișat și ele obiceiul sărbătoririi Anului nou în prima zi a lui ianuarie. Este poate una din puținele bucurii pe care le-au avut de pe urma contactului lor cu „albi”. Zile în șir durează petrecerile prilejuite de „Neyia”, sărbătoarea primuminării anului. În tot acest timp tam-tamul răsună neconținut, iar băștinașii cîntă, dansează și se ospătează, practicînd ritualuri pe cît de ciudate pe atît de complicate, fiecare dintre ele reflectînd dorința fierbinte ca Anul nou să-i ferească de necazuri și lipsuri pe locuitorii colibelor de bambus.

Aceeași speranță a omului primitiv în realizarea miraculoasă a dorințelor sale și-a găsit expresia în mai toate obiceiurile străvechi de întîmpinare a începutului de an. Spaniolul a învățat din tată-n fiu că își poate „asigura” norocul dacă în noaptea revelionului consumă cite un bob de strugure la fiecare dintre cele 12 bătaii ale ceasului. Dincolo de ocean, în Chile, luna ianuarie este socotită în popor drept luna cea mai norocoasă pentru logodne și nunți, iar în multe insule din Pacific superstițiile locale îi îndeamnă pe băștinași să consume neapărat de Anul nou carnea de balenă care ar conferi cică bărbaților puteri de uriaș, iar femeilor posibilitatea de a aduce pe lume mulți copii.

Scotienii, în ciuda faimei de care se bucură, sînt foarte... darnici în timpul sărbătorii Hogmany (Anul nou). Atît de darnici încît atunci cînd de revelion pășesc primii după miezul nopții pragul unei case, ei aduc în dar gazdei cite un ciot de cărbune și cite un hering. Conform tradiției cărbunele simbolizează căldura pe tot timpul anului, iar peștele belșugul. Spre deosebire de revelionul englez dominat de sobrietatea lui clasică, petrecerea de Hogmany este neobișnuit de veselă și zgomotoasă. Ea se desfășoară în sunetul cimpoiilor și în clinchetul paharelor și sticlelor de scotch-whisky.

Mai exuberanți decît restul europenilor, italienii își petrec cele mai emoționante clipe în noaptea de revelion aruncînd, în semn de noroc, pe fereastră tot ce consideră ei că este învechit și inutil în casă.

Un vechi obicei al țărănilor din Bosnia iugoslavă este acela ca în noaptea Anului nou să-și hrănească vitele din grajd cu piine caldă.

Mitul despre coșarul și purcelul care aduc noroc este cunoscut la mai multe popoare. Se pare totuși că austriecii sînt cei perseverenți în speranța că atingerea hainelor pline de funingine și a părului de porc le poate asigura fericirea dorită.

Obiceiul de a împodobi intrarea caselor cu vîsc și de a oficia ceremonii vesele sub ramuri de vîsc datează de asemeni de demult, încă de pe vremea galilor și este foarte popular în multe țări, între care și țara noastră. Folosit de gali ca antidot împotriva otrăvirilor și ca leac suveran pentru o seamă de boli, vîscul a devenit cu timpul simbolul binelui și fericirii, fiind venerat nu numai de francezi ca aducător de noroc. De aceea poate a și intrat în tradiția Anului nou sărutul sub ramurile de vîsc.

Printre simbolurile și podoabele cele mai impresionante ale sărbătorilor Anului nou, locul întii îl ocupă totuși bradul. În nopțile feerice, oare culminează cu revelionul, el strălucește omniprezent, răspîndind lumini și simboluri ca purtătorul celor mai curate aspirații

ale oamenilor. Puțini știu însă că obiceiul de a împodobi pomul de iarnă și de a petrece în jurul lui în noaptea de revelion face parte dintr-o veche tradiție populară franceză, deși germanii pretind că ei ar fi fost primii care au folosit bradul drept simbol al Anului nou.

Desigur controversa are savoare și merită să fie consemnată ca atare. Fapt este însă că indiferent cine a „descoperit” pomul de iarnă sau cine l-a împodobit primul, bradul falnic și mereu tinăr și-a înfipt adînc rădăcinile în datinele multor popoare cucerind cu vremea țări și continente întregi.

★

Revelionul bate la ușă.

În piețe publice au răsărit din nou brazi de înălțimea unor blocuri cu multe etaje. Cel din Piața „Gheorghe Gheorghiu-Dej” își are desigur și în acest an corespondentul în pomul de iarnă din fața clădirii Rathaus-ului vienez, după cum acesta se înrudește cu bradul din Piața Forumului roman și cu cele care strălucesc acum în piețele ateniene Omonia și Sintagma.

Țările care dispun de păduri de brazi se pot socoti oricum privilegiate în aceste zile. Acolo unde nu crește pomul de iarnă nu există însă altă soluție decît importul sau bradul artificial din masă plastică, ori pur și simplu butaforic, din carton.

În numeroase capitale au reapărut „orășelele copiilor” care țin după cum se știe de o tradiție mai recentă, dar la fel de bine primită și împămîntenită la noi și în alte țări.

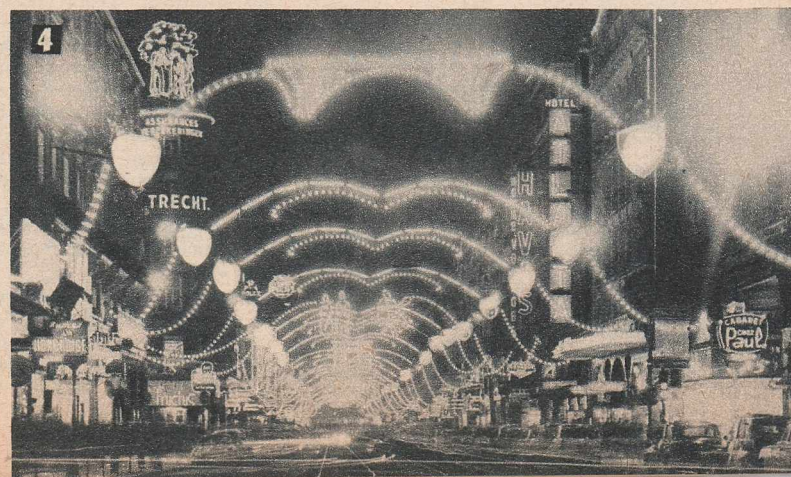
Zăpada nu poate lipsi nici ea din recuzita sărbătorilor de Anul nou. Dar ce te faci cînd an de an revelionul te „surprinde” fără pic de nea, așa cum este cazul cu Rio de Janeiro sau cu Algerul. Aci ca și în alte centre „deficitare” în materie de zăpadă se recurge la aceeași vată din care se confecționează fulgi și bărbi artificiale.

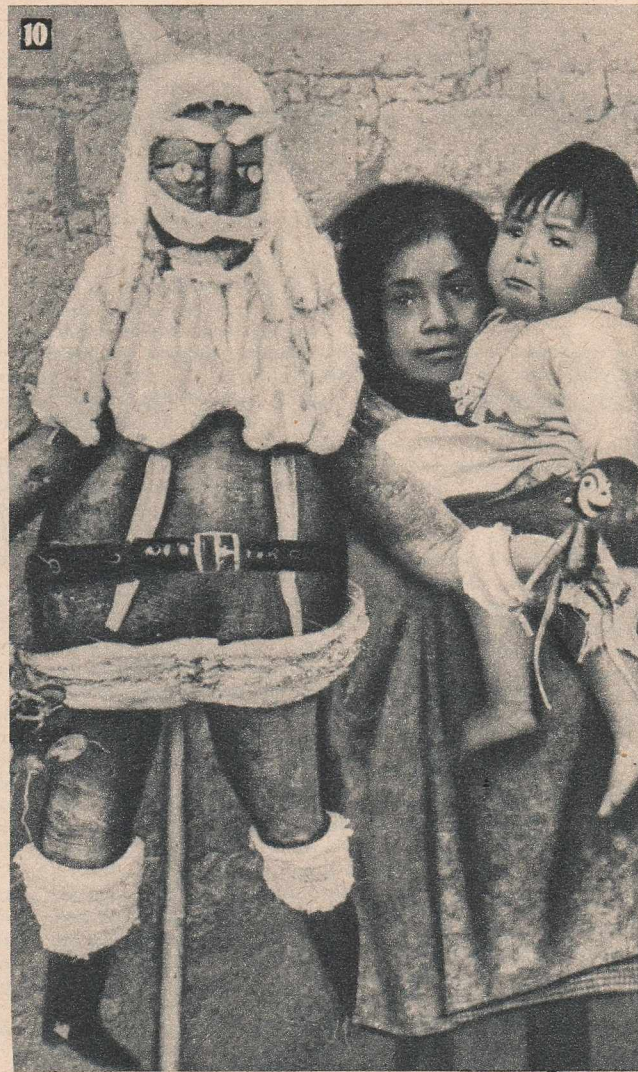
Pentru că tradiția prilejuiește un adevărat „boom” al vânzărilor, firmele comerciale folosesc cele mai ingenioase mijloace spre a atrage un număr cît mai mare de clienți. Astfel pîrtia de zăpadă artificială amenajată pe terasa de la ultimul etaj al marelui magazin universal parizian „Galerie du Printemps” a constituit fără îndoială un veritabil punct de atracție chiar și pentru cei mai blazați parizieni contribuind totodată la ridicarea ștachetei încasărilor.

Obiceiul de a oferi daruri de Anul nou este la fel de popular în Japonia ca și în România, în Suedia ca și în Iugoslavia sau Argentina sau Canada. Valurile nesfîrșite de cumpărători ce se revarsă pe străzile orașelor luînd cu asalt sute de mii de magazine nu se potolească decît cu cîteva ore înainte de mult așteptatul revelion.

Participarea multîmilor uriașe la pregătirile, cortegiile, carnavalurile și celelalte petreceri de Anul nou este mărturia imensei popularități și a viabilității unor tradiții pe cît de vechi pe atît de nobile prin mesajul lor legat de năzuința oamenilor de a se bucura în pace și libertate de roadele muncii lor. Iar dacă în aceste zile sînt pe glob locuri în care oamenii sînt împiedicați să se bucure de luminile sărbătorilor de sfîrșit și început de an, vinovații trebuie căutați în rîndurile acelor care încearcă să bareze drumul spre împlinirea celor mai scumpe idealuri ale omenirii.

Dic. BABOIAN

1 Felicitări de Anul nou. Expeditor: Hollywoodul.

2 În noaptea de revelion în Trafalgar Square din Londra. Dezmințind parcă sobrietatea engleză, tinerii londonezi respectă o veche tradiție de Anul nou: asaltul fintinii arteziene și mai ales sărutul în bazin.

3 Pe străzile Amsterdamului au și apărut — salutate de mulțime — cortegiile, în fruntea cărora înaintează Moș Gerilă călare.

4 Bruxelles — decorul fascinant al sărbătorilor de iarnă.

5 Anul nou — bucuria cea mare a copiilor nord-coreeni.

6 Datină veche poloneză, asemănătoare plugușorului românesc.

7 În satele din Ungaria există obiceiul ca în timpul sărbătorilor de iarnă tinere colindătoare, purtând un leagăn de copil, să bată la fiecare ușă, să facă urările convenite și să plece încărcate cu daruri. Cei pe care fetele îi ating cu bățul „fermecat” sînt feriji, pasămite, tot anul de boli și alte nenorociri.

8 Jocul căuților — veche datină românească de Anul nou. În fotografie un grup de căiuți din regiunea Suceava.

9 O tradiție puțin obișnuită; agenții de circulație din Italia primesc chiar la „locul de muncă” cadouri felurite de Anul nou din partea pietonilor, șoferilor și a unor întreprinderi.

10 Cea mai mare sărbătoare mexicană închinată sosirii Anului nou o constituie „Noaptea ridicilor” (la noche de rabinos). Este noaptea în care fiecare copil așteaptă să primească în dar un Moș Gerilă, confecționat din... ridichi. O veche superstiție mexicană, rămasă de la azteci, atribuie figurinelor din ridichi puteri miraculoase. De altfel, în tradiția mexicană a Anului nou, Moș Gerilă nu apare ca un moșneag cumsecade care vine doar să împartă daruri, ci ca un adevărat zeu atotputernic și înțelept, care vine să-i pedepsească pe cei răi și să-i ajute pe cei buni. Și, de la caz la caz, să împartă daruri sau sancțiuni. În fotografie, mica mexicană plinge în brațele surorii mai mari, de teama moșului din ridiche.

AGATHA CHRISTIE

ac ci dentul

Agatha Christie (n. 1891), cunoscuta scriitoare engleză de romane polițiste, autoare a peste 70 de cărți.

Ilustrații de Eugen MIHĂESCU

„Vă spun precis, este una și aceeași persoană! Nu încape nici o îndoială!”

Căpitanul Haydock privi fața vioaie a prietenului și vecinului său și oftă. Ar fi dorit ca Evans să nu se grăbească cu aprecierile. În cursul anilor îndelungați, petrecuți pe mări, căpitanul învățase să privească cu oarecare indiferență lucrurile care nu îl priveau direct. Prietenul său Evans, fost inspector de poliție, avea alte principii: „Acționează conform informațiilor primite”, iată motoul său din totdeauna și pe care îl și aplica, culegând singur cât mai multe informații. Evans se dovedise un funcționar plin de zel și fusese avansat conform meritelor sale. Acum când ajunsese pensionar și locuia liniștit în căsuța sa de la țară, era același om dinamic și plin de zel.

„Nu uit așa de ușor figurile”, repetă el mulțumit de memoria sa. Doamna Anthony — da, este absolut sigur doamna Anthony. Când mi-ați prezentat-o ca doamna Merrowden, am recunoscut-o imediat”.

Totuși căpitanul Haydock era foarte neliniștit. Soții Merrowden erau ca și familia Evans, vecinii săi cei mai apropiați. Identificarea doamnei Merrowden ca personaj principal al procesului ce stîrnise la timpul său atîta senzație, îi era foarte neplăcută.

„De fapt, este vorba de ceva care s-a petrecut de multă vreme”, încercă el să sublinieze.

„S-a întimplat exact acum 9 ani și 3 luni. Vă aduceți aminte de acest caz?”

„Da, oarecum”.

„S-a dovedit că domnul Anthony folosea deseori doze mici de arsenic, povesti Evans. Așa că pînă la urmă au achitat-o”.

„De ce să n-o fi achitat?”

„A fost singura sentință ce putea fi pronunțată pe baza materialului și a dovezilor existente. Luat în acest sens, verdictul era corect din punct de vedere juridic”.

„Atunci, e în regulă, zise Haydock. Nu știu de ce ar trebui să ne mai facem griji în această privință”.

„Cine își face griji?”

„Cred că dumneata”.

„Nici gînd”, răspunse vesel Evans.

„În orice caz, este vorba de o chestiune lichidată de mult, încheie căpitanul Haydock. E de ajuns că doamna Merrowden a avut în viață nenorocirea de a-și fi pierdut soțul și pe deasupra, de a fi judecată sub acuzația de omor...”

„În mod normal, cred că nu e o nenorocire, din moment ce a fost achitată”, îl întrerupse Evans.

„Dar îmi închipui că e de ajuns prin câte a trecut, răspunse Haydock, indignat, și eu cred că dacă această biată femeie a trebuit să suporte situații atît de groaznice, nu mai este cazul ca noi să i le reimprospătăm în memorie, după atîția ani!”

Evans tăcea.

„Evans, dragă, femeia aceasta a fost doar nevinovată.

Dumneata singur ai spus asta!”

„Eu? Eu am spus doar că a fost achitată, din lipsă de dovezi. Nu este același lucru!”

„Cum, achitarea nu este o recunoaștere că acuzatul a fost găsit nevinovat?”

„Nu, nu întotdeauna!”

Haydock începu să-și garnisească luleaua, dar deodată, se întrerupse și se ridică brusc.

„Aha, spuse el, încep să înțeleg de unde bate vîntul. Dumneata crezi că de fapt nu era nevinovată!”

„Nu, n-am spus asta. Eu... ei, nu știu!... Anthony se obișnuise să folosească arsenic. Soția sa îi și procurase câteva doze. Într-o zi, din nebagare de seamă, a luat o doză mai mare. Era greșeala sa sau a soției sale? Nimeni nu a putut să o spună, iar jurații s-au pronunțat în favoarea soției. Aceasta era cu totul justificat și nu găsesc că s-ar fi făcut vreo greșeală. Cu toate acestea însă, zău, tare aș fi vrut să știu precis...”

Căpitanul Haydock se ocupă din nou de luleaua sa.

„Ei, zise el, de fapt pentru noi nu are nici un rost să ne mai amestecăm în toată această poveste”.

„Știi, în privința aceasta nu sînt chiar atît de sigur”.

„Cum, dar de ce? Nu înțeleg!”

„Ascultați-mă un moment, rugă Evans. Vă aduceți aminte, cum, nu demult, domnul Merrowden povestea că seara se ocupă cu experiențe chimice în laboratorul său?”

„Da, îmi amintesc, vorbea

chiar despre o anumită probă cu arsenic. De fapt, aceasta face parte din sfera sa de activitate, este doar chimist”.

„Știi, dar spuneți-mi, de cîți ani sînt căsătoriți soții Merrowden? Și aș mai vrea să știu dacă domnul Merrowden știe că soția sa este fosta doamnă Anthony”.

„De la mine precis că nu va afla acest lucru, răspunse răspicat Haydock. Căsătoriți cred că sînt de vreo șase ani”.

Evans continuă: „Merrowden se ocupă de o experiență simplă cu clorați, mi se pare că se numește proba lui Marsh. Eu am citit întîmplător despre o astfel de experiență într-o carte. H₂SO₄ dizolvă clorații, producînd CL₄O₂. La încălzire, se pot provoca cu această combinație, explozii. De aceea, substanțele trebuie păstrate la rece și folosite în doze foarte mici”.

Haydock îl privea nedumerit.

„Ei, și?”

„Nimic. În profesiunea mea faci tot felul de probe, studii asupra omorurilor. De multe ori, aduni fapte, le cîntărești, le analizezi; ba, mai mult, analizezi și ceea ce rămîne după ce ai luat în considerare imprecizia curentă a martorilor. Există însă o probă a omorului, destul de precisă, dar destul de primejdioasă: ușigașul se mulțumește rareori cu o singură crimă, dacă aceasta a rămas nepedepsită. Dacă i se lasă timp și se simte neobservat, el o repetă de obicei. Mi s-a întîmplat să am de anchetat

un bărbat care fusese acuzat că și-a ucis soția. Cazul nu părea a fi real. Dar, cercetînd trecutul acuzatului, a ieșit la iveală că mai fusese căsătorit nu o dată, ci de cîteva ori și că toate soțiile sale muriseră în împrejurări cam neclare. Desigur că aceste amănunte au schimbat aspectul cazului. De cele mai multe ori, descoperirea criminalului începe de la o simplă bănuială care ne îndeamnă să căutăm dovezile”.

„Ei, și?”

„Puțină răbdare, ajung imediat la punctul hotărîtor. Se poate acționa în modul acesta atunci cînd este vorba de un trecut pe care putem să-l cercetăm. Să admitem însă că cercetările se fac atunci cînd asasinul este la prima sa crimă. Atunci, o astfel de probă nu are sens. Cel arestat va fi achitat și va putea începe o viață nouă sub alt nume. Va repeta oare asasinul crima sau nu?”

„Cred că astfel de presupuneri sînt oribile!”

„Afirmați mereu că nu trebuie să ne mai amestecăm în cazul doamnei Merrowden, nu-i așa?”

„Da, desigur și afirm că nu aveți dreptul să o bănuiați!”

Exinspectorul tăcu o clipă, apoi continuă: „V-am povestit că am cercetat trecutul doamnei Anthony, dar nu am găsit nimic. Să știți însă că acest lucru nu a fost întocmai așa. Doamna Anthony avea un tată vitreg. La 18 ani s-a îndrăgostit de un tinăr, dar tatăl ei vitreg s-a opus categoric căsătoriei. În-

tr-o zi, ea s-a plimbat cu tatăl ei pe un drum de munte. S-a întâmplat un accident în timpul acelei plimbări, tatăl a alunecat și a căzut, zdrobindu-se în cădere sa de niște stînci.

„Nu vreți să spuneți că...”
 „Nu pot să spun nimic, a fost doar un accident! Doza sporită de arsenic luată de Anthony a fost și aceasta tot un accident. Ar mai fi de adăugat că la proces s-a vorbit de un bărbat, prieten cu doamna Anthony, a cărui identitate nu a putut fi stabilită. Să știți că dacă jurații au fost tot timpul de părere că ea era nevinovată, instanța, magistrații nu erau chiar atât de convingși. Știi, Haydock, mi-e teamă că în viața acestei femei s-ar mai putea ivi încă un accident!”

Bătrînul căpitan înalță din umeri. „Voi, polițiștii, sinteți întotdeauna bănuitori. Au trecut 9 ani de la acea întâmplare. De ce ar trebui să ne gîndim acum la un nou accident, cum îl denumești dumneata?”

„N-am spus că tocmai acum. Am spus cîndva și anume cred că atunci cînd va exista un anumit motiv”.

„Bine, chiar în acest caz, nu-mi dau seama cum ai putea să împiedici accidentul”, zise Haydock, oarecum ironic.

„Nici eu”, răspuse Evans, cu jumătate de glas.

„Ei vezi?, triumfă Haydock, atunci este mai bine să lăsăm lucrurile în voia lor. Niciodată nu mi-a plăcut și nu ies bine lucrurile atunci cînd cineva se amestecă în treburile altora”, mormăi căpitanul.

Un asemenea sfat nu se potrivea însă cu firea inspectorului. Acesta era răbdător. Își luă rămas bun de la prietenul său și o porni agale spre sat.

Cînd intră la poștă să-și cumpere niște timbre poștale, se lovi în ușa de George Merrowden. Fostul profesor de chimie era mic de statură, un om deosebit de amabil și bun, dar extrem de distrat. Îl recunosc pe Evans și îl salută prietenește. Apoi se aplecă și culese scrisorile care îi căzuseră pe jos la ciocnirea sa cu Evans. Acesta îl ajută să le culegă și cu acest prilej, trase cu ochiul la scrisori. Unul din plicuri îi atrase în mod deosebit atenția: purta emblema unei cunoscute societăți de asigurare.

Merrowden nu și-a dat prea bine seama că a ajuns să meargă cu inspectorul pe drum și nici de faptul că ar fi putut vorbi mai puțin despre anumite lucruri care păreau că îl interesează în mod deosebit pe Evans. S-a

discutat în special despre asigurarea pe viață încheiată de Merrowden la îndemnul soției sale.

„Am făcut în viața mea multe investiții nechibzuite, îl informă el pe Evans, rezultatul a fost că averea mea s-a micșorat. Dacă mi s-ar întâmpla ceva, soția mea s-ar afla într-o situație materială proastă, fără o astfel de asigurare”.

„Dar soția dv. nu a avut de făcut obiecțiuni de altă natură? Știți, soțiile au uneori tot felul de presentimente. O astfel de asigurare poate că i s-ar fi părut d-nei Merrowden de rău augur”.

„Nu, Margareta este o ființă foarte practică, răspuse Merrowden rîzînd, nu este de loc superstițioasă. V-am și spus că de fapt a fost chiar ideea ei: din moment ce te preocupă această asigurare, mi-a zis ea, este mai bine să o faci”.

Evans intrase în posesia unei informații pe care o considera extrem de interesantă. Îl părăsi pe profesor. Figura sa exprima o hotărîre categorică. Defunctul Anthony contractase și el o asigurare pe viață, puțin timp înainte de accidentul cu arsenicul.

Îndoielile începeau să devină certitudini. Cum trebuia însă să acționeze? Aceasta era problema. Nu putea aresta pe nimeni pentru a împiedica crima și, totuși, nu putea lăsa lucrurile în voia lor. Întreaga zi Evans a fost foarte preocupat.

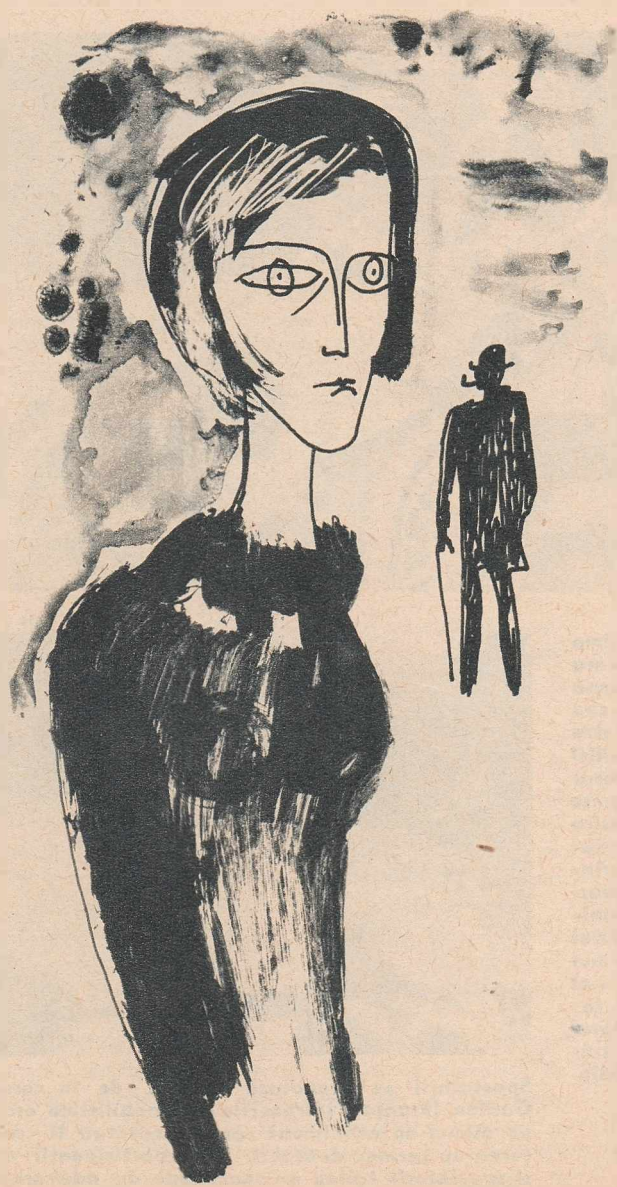
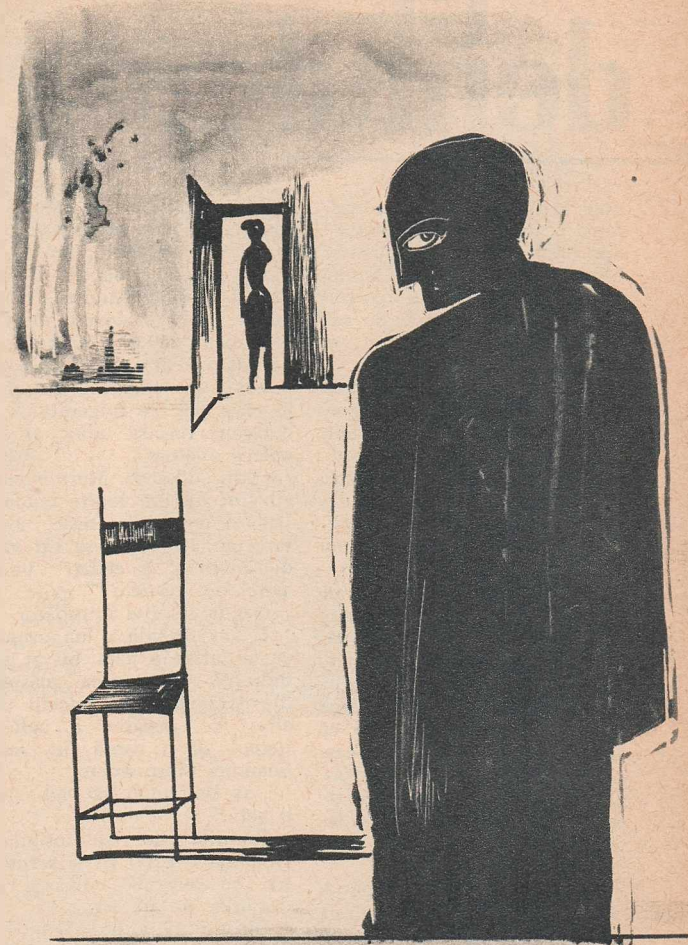
A doua zi, după-amiază, avea loc festivitatea anuală a clubului conservator. Serbarea se organiza pe domeniul proprietarului unui castel apropiat. Evans ca și alți numeroși locuitori treceau de la stand la stand. El se opri la jocul denumit „Penny dip” și aruncă cîteva mingi într-o cutie goală de tinichea. Se îndreptă apoi spre alt stand cu distracții obișnuite la asemenea ocazii. Tot timpul însă era preocupat de aceleași gînduri ca și în ziua precedentă... Tocmai atunci, îl zări la o mică distanță pe prietenul său Haydock. Dar de la el nu putea aștepta nici un ajutor, nici un sfat. „Lasă lucrurile în voia lor”, aceasta era devisa fostului căpitan de vas.

Dar Haydock se opri să discute cu o doamnă. Evans o cunoștea, era doamna Merrowden. Ea se despărți de Haydock și se îndreptă spre Evans.

Doamna Merrowden nu mai era tînră, dar arăta foarte bine. Avea o frunte înaltă și dreaptă și o expresie blîndă a feței. Cu ochii ei expresivi și cu zîmbetul fermecător, amintea foarte bine de o madonă din tablourile italiene. Expresia de seninătate a figurii sale era accentuată de cărarea din mijlocul capului. Vocea îi era caldă și profundă.

Se opri în fața lui Evans, zîmbind. Acesta o salută și apoi, fără multă introducere, îi spuse: „Știți, v-am recunoscut imediat, doamnă Anthony, pardon, doamnă Merrowden”.

Comisese intenționat această greșală și o fixase atent, dar fața doamnei Merrowden nu

trăda nici unul din gîndurile care i-ar fi trecut prin minte în fața unei atari situații. Totuși, parcă, și-ar fi reținut pentru un moment respirația și pupilele păreau a i se fi lărgit.

„Știți, îl căutam pe soțul meu și voiam să vă întreb dacă nu l-ați văzut cumva”, se adresă ea lui Evans, fără să dea atenție cuvintelor pe care acesta i le spusese în loc de salut...

„Soțul dv. era acolo jos, l-am văzut adineaori”.

Doamna Merrowden continua să discute foarte calmă cu inspectorul Evans, îndreptîndu-se în direcția unde acesta îi indicase că s-ar găsi soțul ei.

Exinspectorul pășea alături de ea, o asculta și simțea o deosebită admirație față de o astfel de femeie. Ce calm! Ce stăpînire de sine!, își spunea el. Un echilibru rar întîlnit. Este o femeie foarte interesantă, dar desigur că și deosebit de periculoasă.

Era mulțumit de primul său pas și totuși nu se prea simțea sigur de sine. I-a dat de veste că a recunoscut-o. Va trebui deci să fie și mai atent și să se grăbească. Totuși, nu avea voie să întreprindă nimic pripit. Poate că ar fi fost necesar să-l avertizeze pe Merrowden? Dar cum? Și

dacă acesta nu ar fi dispus să-l creadă?

Îl întîlniră pe domnul Merrowden care observa distrat o păpușică pe care o cîștigase la un stand.

Doamna Merrowden le propuse să meargă acasă unde ar putea oferi domnului Evans o ceașcă de ceai. Domnul Merrowden se declară foarte de acord cu propunerea soției sale.

Evans nu avea de ce să refuze invitația.

Pe drum discutară diferite probleme banale. Soarele strălucise, se simțea o adiere ușoară a vîntului. Totul părea atât de liniștit și de pașnic.

Locuința familiei Merrowden era într-o frumoasă căsuță de țară.

„Știți, Mary, menajera noastră este și ea plecată la petrecere”. După ce a dat această lămurire, doamna Merrowden se retrase în camera sa pentru a-și scoate pălăria. Apoi, se înapoie și începu să prepare ceaiul chiar în camera de primire, pe o mică lampă de gătit. Luă apoi trei cești și trei farfurii. De fapt, nu erau cești, ci mici castronașe din porțelan chinezesc.

„Avem un ceai chinezesc minunat, explică doamna Merrowden, și ne-am obiș-

(Continuare în pag. 30)

nuit să-l bem din castronașe după moda chinezească". Spunînd acestea, doamna Merrowden se uita cu multă atenție într-unul din castronașe și cu o expresie de nemulțumire înlocui micul vas de porțelan cu un altul.

„George, nu faci bine ceea ce faci, dragul meu, spuse ea. Iar ai folosit la laborator unul din castronașele de ceai”.

„Regret, draga mea, se scuză profesorul. Ai dreptate, dar știi, au tocmai mărimea potrivită. Vasele comandate nu mi-au sosit încă”.

„Intr-o bună zi ai să ne otrăvești pe toți, zise soția, zîmbînd ușor. Mary le găsește în laborator și le scoate de acolo. Dacă i se pare că sînt curate nici nu se mai obosește să le spele. Știi că ultima dată ai folosit un castronaș pentru cianură de potasiu. Noroc că am băgat de seamă. George, este într-adevăr foarte primejdios cum procedezi!”

Merrowden părea supărat.

„Mary nu trebuie să atingă nimic din laboratorul meu, am mai spus-o! Nu trebuie să se atingă de nimic acolo!”

„Da, George, dar știi, uneori chiar tu bei acolo ceai și ea nu mai știe care sînt vasele de laborator și care sînt castronașele de ceai”.

Indispus, profesorul se îndreptă spre laboratorul său, murmurînd ceva printre dinți. Doamna Merrowden zîmbi și turnă apa fiartă peste ceai.

Evans era surprins. De ce oare îi îngăduie doamna Merrowden să-i privească în „cărțile” pe care le ține în mînă. Era clar că se pregătește un nou „accident”. Vorbea dinadins despre toate acestea pentru a-și aranja un alibi față de el? Desigur, într-un astfel de caz, el însuși, Evans, ar fi fost constrîns să depună în favoarea ei, arătînd că profesorul era cam neglijent în mînuirea vaselor de laborator pe care le amesteca cu ceștile de băut ceai. Dar, de fapt, nu se va ajunge acolo. El, Evans, va avea grijă să intervină mai înainte ca... Deodată, își reținu respirația.

Doamna Merrowden se aplecă peste trupul căzut fără viață, înapoi în fotoliu. Un zîmbet ușor îi flutura pe buze. Îi vorbi foarte blînd. „Ați comis o mare greșală domnule Evans. Credeați că vreau să-l otrăvesc pe George. Stupid din partea dv., cît se poate de stupid!”

Rămase încă o clipă și privînd spre mort — al treilea în serie, cel care avusese de gînd să se pună în calea ei — zîmbetul i se accentuă. Mai mult ca oricînd amintea de zîmbetul unei madone. Apoi ridică capul și strigă: „George, George!... Te rog grăbește-te! Cred că s-a întîmplat un accident groaznic. Vai, sărmanul domn Evans...”

această femeie! Nu s-ar fi așteptat să meargă pînă acolo. Și el, de față fiind, nu ar fi putut dovedi nimic. Ar fi exprimat numai bănuieli, dar nu ar fi putut dovedi nimic. Și nimeni nu ar fi crezut cît de îndrăzneată a fost această femeie care cugeta și acționa în chip atît de fulgerător.

Evans respiră adînc și se aplecă înainte.

„Știi, doamnă Merrowden, eu sînt un om foarte ciudat. Uneori îmi vin niște idei tare ciudate. Vreți să fiți atît de amabilă să cedați unui astfel de capriciu?”

Gazda îl privi întrebător.

Evans se ridică, luă ceașca ce se afla în fața lui și se îndreptă spre mica măsuță din față, unde o înlocui cu alta. Pe aceasta o aduse înapoi și o așeză în fața doamnei Merrowden.

„Aș ține mult să văd cum o beți!”

Privirile lor se întîlniră. Doamna îl privi fix și scrutător, cu încetul culoarea îi dispărea de pe față.

Întinse mîna și ridică castronașul cu ceai. Evans își reținea respirația. Oare să fi greșit în presupunerile lui?

Doamna duse castronașul spre buze, dar în ultimul moment se răzgîndi și îi vărsă conținutul într-un vas pentru flori. Apoi se ridică și își privi adversarul drept în față.

„Ei?” întrebă ea.

Cu tot curajul de care dădea dovadă, vocea îi era schimbată.

Evans răspunse prudent. „Sînteți o femeie foarte deșteaptă, doamnă Merrowden. Cred că mă înțelegeți. Nu trebuie ca același lucru să se mai întîmple o dată. Înțelegeți la ce mă refer, nu?”

„Da, știu...” răspunse ea. Dădea calm din cap. Era precaută. Desigur, nu voia să ajungă la ștreang.

„Pentru o viață îndelungată, a dv. și a soțului dv.”, zise Evans ridicînd castronașul de ceai și îl duse la buze.

Dar în aceeași secundă, chipul i se schimonosi oribil, încercă să se ridice, să strige.

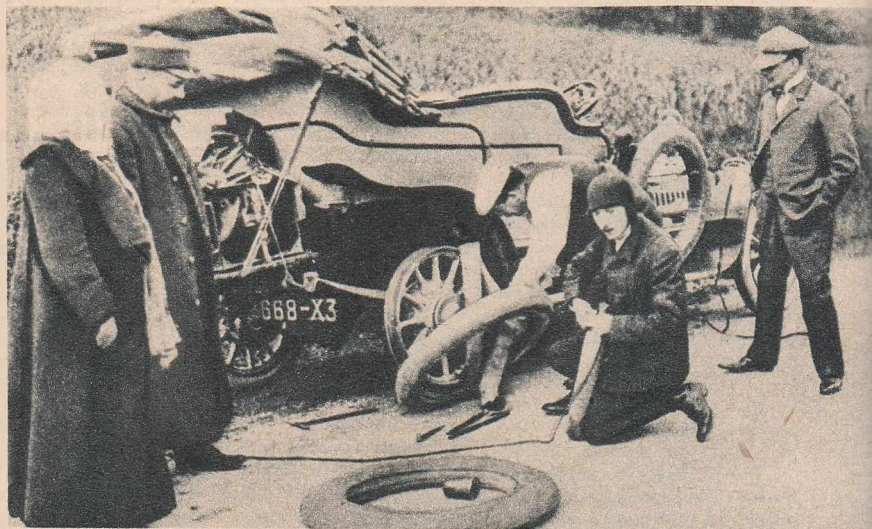
Doamna Merrowden se aplecă peste trupul căzut fără viață, înapoi în fotoliu. Un zîmbet ușor îi flutura pe buze. Îi vorbi foarte blînd.

„Ați comis o mare greșală domnule Evans. Credeați că vreau să-l otrăvesc pe George. Stupid din partea dv., cît se poate de stupid!”

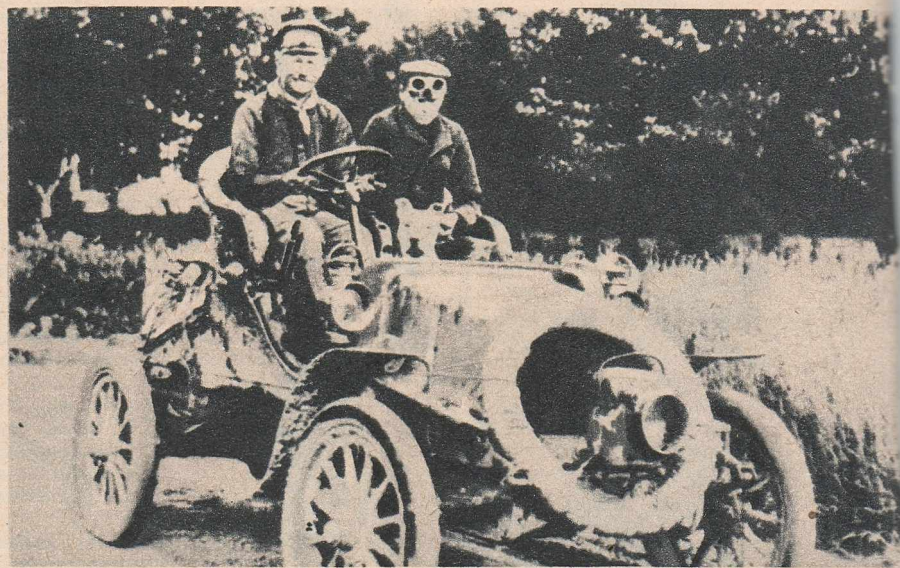
Rămase încă o clipă și privînd spre mort — al treilea în serie, cel care avusese de gînd să se pună în calea ei — zîmbetul i se accentuă. Mai mult ca oricînd amintea de zîmbetul unei madone. Apoi ridică capul și strigă: „George, George!... Te rog grăbește-te! Cred că s-a întîmplat un accident groaznic. Vai, sărmanul domn Evans...”

Traducere de
AI. ROATĂ

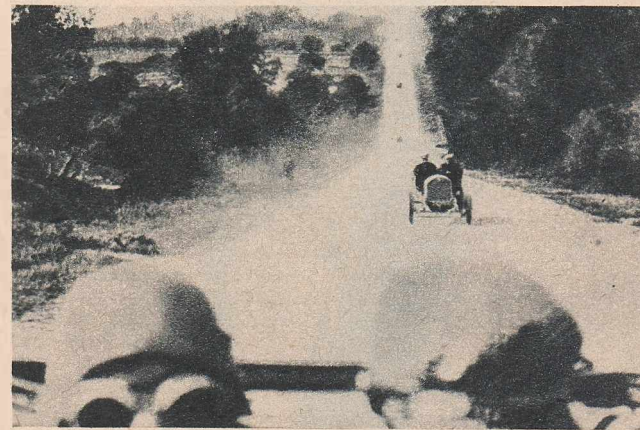
autom

Anvelopele antiderapante, avînd cule, ale acestui „Peugeot” nu împiedicau de loc spargerea camerei. Pe vremea bunicilor, șoferii disprețuiau pompa de picior — pe care o considerau „cel mai lamentabil produs al unei lamentabile industrii” — preferîndu-l, așa cum se vede și în această fotografie, sticla cu aer comprimat.

În 1903, în timp ce toată Europa era pasionată de cursa Paris-Madrid — cea din urmă dintre marile competiții al căror itinerar avea drept puncte de plecare și sosire două orașe — americanii întreprindeau prima traversare cu automobilul a continentului lor, de la țărmul Pacificului la cel al Atlanticului. În fotografie, doctorul H. N. Jackson străbate statul Ohio.

Spectatorii se înaloză în 1912 de la cursa Gallion (Franța). Întrecerile automobilistice erau pe atunci un eveniment cărui noutatea îi confera un farmec deosebit. Atît participanții cît și spectatorii trăiau un sentiment de adevărată euforie.

obilul

...pe vremea bunicilor...

Milioane de automobiliști străbat azi șoselele și străzile lumii.

Dar — constată parcă cu regret revista elvețiană „L'Illustré” — ei nu mai sînt decît o umbră palidă a ceea ce au fost altădată automobiliștii. Adevărații automobiliști au trăit pe vremea bunicilor. Ei au fost eroii epocii de pionierat, ei au fost aceia care, la începuturile secolului nostru, „atrași de călătoria pe marile șosele, îmbrăcați în haine ciudate” — așa cum îi descria Tristan Bernard în 1909 în „Le Matin” — au inaugurat era automobilismului. Pe atunci șoferii erau novatori îndrăzneți, exploratori, aventurieri, cuceritori ai necunoscutului. Aveau nevoie — mai mult decît la volanul mașinilor moderne ale timpurilor noastre — de inimă și mușchi, de pasiune și încăpăținare. Nu se temeau nici de praf, nici de intemperii, disprețuiau ironiile cu care erau adesea întâmpinați, nu le era frică de umbra luptă împotriva monștrilor de metal cu trepidații înspăimîntătoare, cu zgomote și miasme de infern pe care încercau să-i supună...

★

Sînt departe timpurile cînd fiecare „trăsură fără cal” era o piesă aproape unică, avea propria sa personalitate, misterul său și propria sa caroserie făcută la comandă.

Achiziționarea uneia dintre aceste minuni cerea ori o avere uriașă, ori sacrificii pe aceeași măsură. Ca să te aventurezi la „bordul” mașinii care nu cunoștea încă sistemele de suspensie pe drumurile pline de hopuri, trebuia să ai mîini de atlet și o îndemînare de acrobat. Dar proprietarul-îmblinzitor de mașină încerca bucurii — și emoții — tot atît de ieșite din comun.

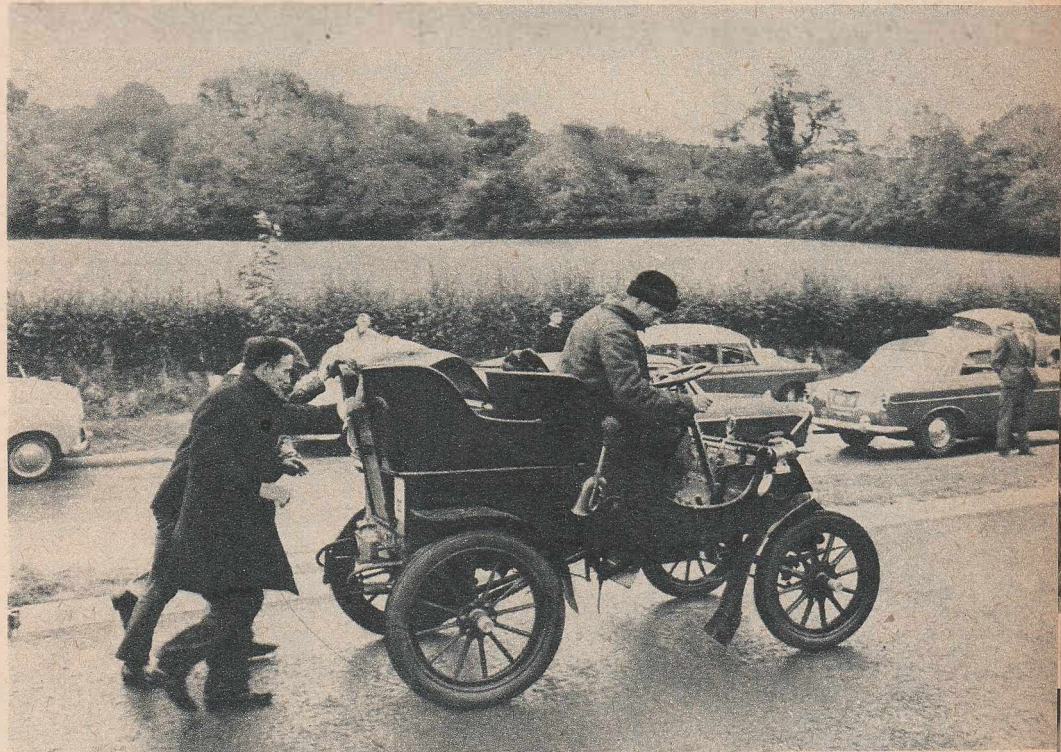
Astăzi numărul celor care au sau pot avea un automobil este din ce în ce mai mare. Mașina zilelor noastre, prezentată în diversele saloane internaționale, devine tot mai mult un obiect de uz comun.

Mereu mai elegantă și mai rapidă, mai comodă și mai sigură, mașina e departe azi de epoca aureolată de poezie a pionieratului. Calitățile cu care se îmbogățește an de an sînt puse în slujba confortului cotidian al celor care o folosesc, departe și ei de îndrăzneții cuceritori ai necunoscutului, de „eroii îmbrăcați în haine ciudate” pe care îi descria Tristan Bernard în primul deceniu al secolului nostru.

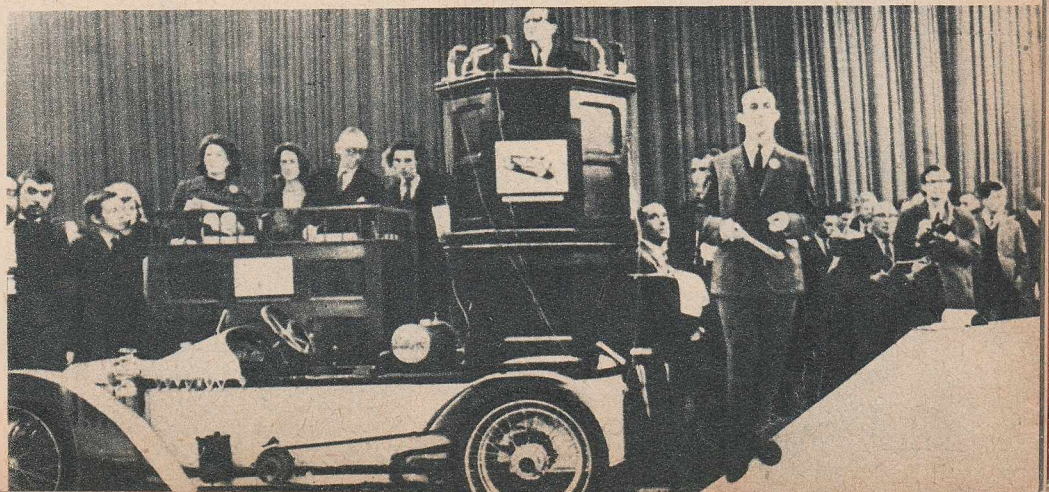
Două frumuseți ale anilor 1920 și-au ales drept piedestal acest „Amilcar” tip sport. Inscripția de pe umbrela japoneză nu vrea să însemne „Cum îți imaginează un tînăr francez paradisul”, ci numai „Paris”...

La Berlin în 1922, cursa Avus combina un parcurs pe șosea cu unul de pistă. Înainte de a trece sub controlul concernului General Motors, Opel a participat cu succes la competiție.

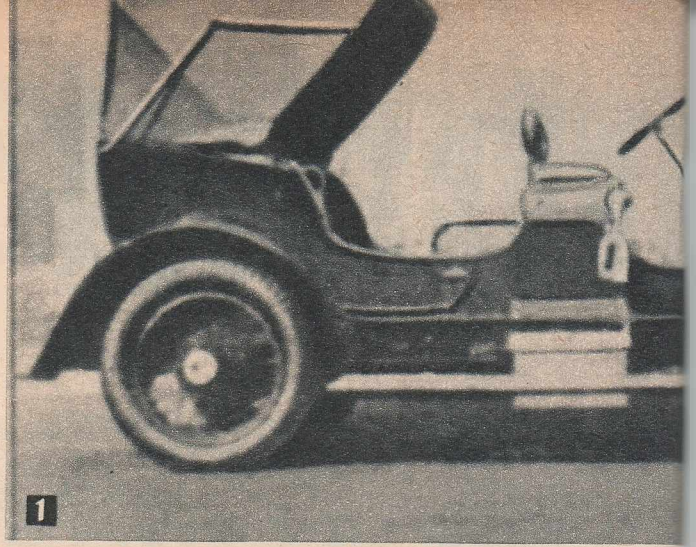
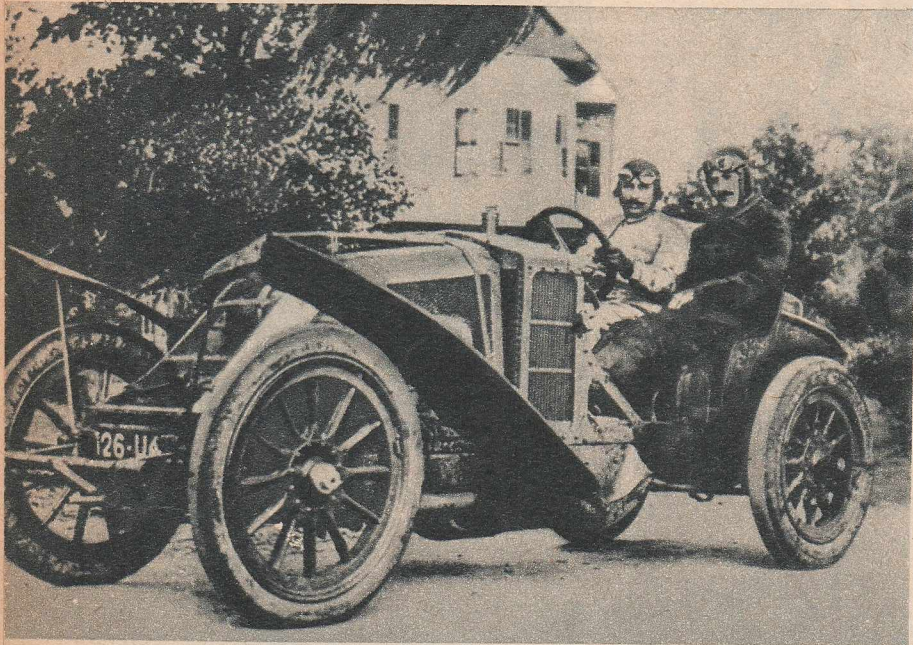

Clubul regal al automobiliștilor din Anglia organizează anual o cursă a veteranelor — între Londra și Brighton. În 1965 la această competiție au participat 250 mașini, construite toate înainte de 1905. Penele de motor, ca aceea căreia i-a căzut victimă Cadillacul tip 1903 din fotografie, au fost — nu e greu de presupus — destul de frecvente.

Bunicii automobilelor sînt din nou la modă. Snobii îi plătesc cu prețuri exorbitante. Acest Rolls Royce din 1911, executat la comanda unui maharajah indian, a fost cea mai importantă piesă a unei licitații londoneze în care s-au pus în vânzare 109 asemenea strămoși. Automobilul a fost achiziționat de un american din Oklahoma contra sumei de 9 800 lire sterline. În fotografie: aspect din timpul licitației.

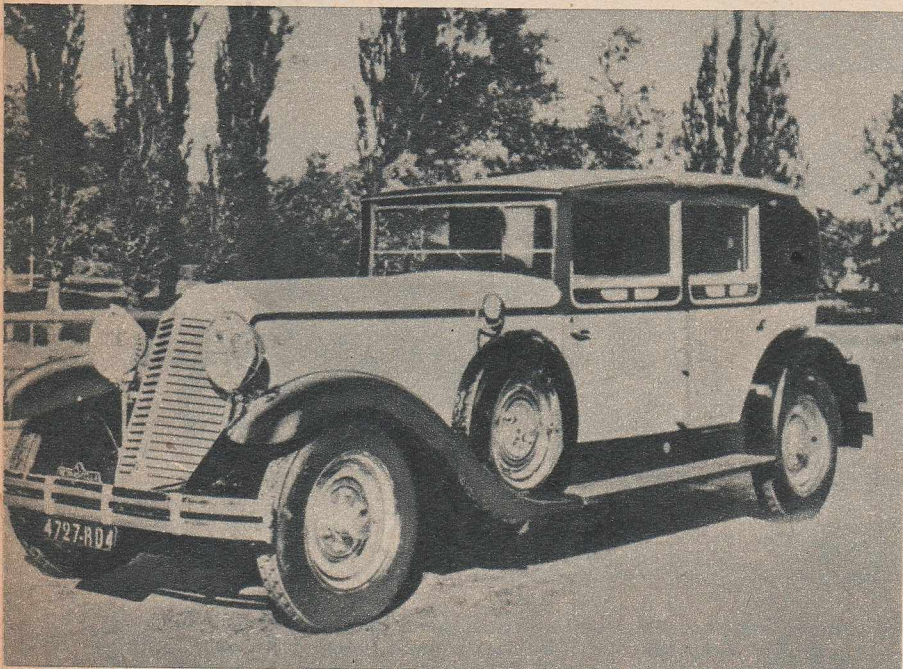

...automobilul de ieri, de azi...

1

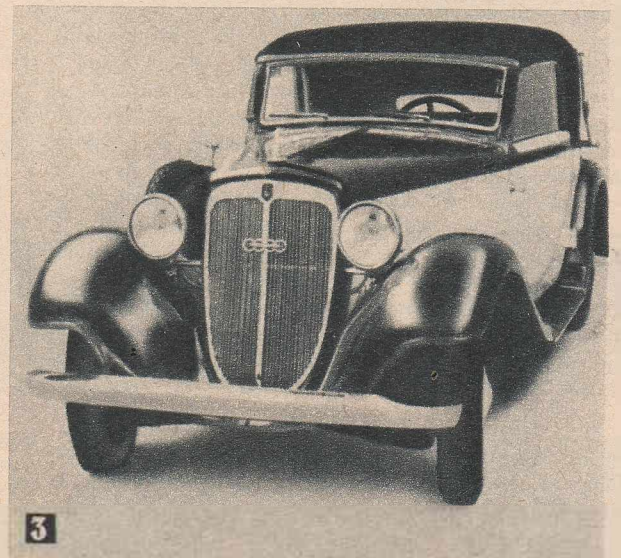
Rolls Royce în 1911 (foto 1)... și în 1965 (foto 2).

Renault în 1906, în 1930 și în 1965.

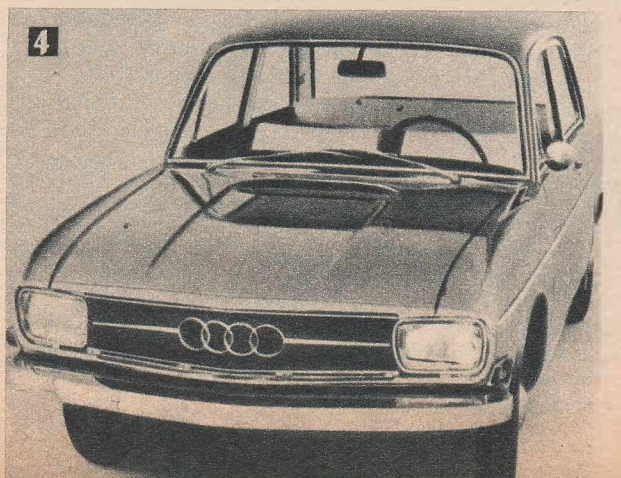

2

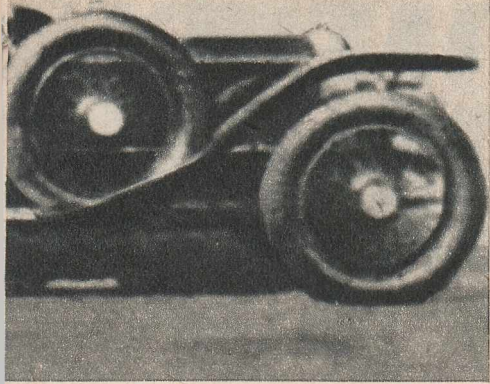
3

Audi în 1940 (foto 3) și în 1965 (foto 4).

4

...automobilul de mâine

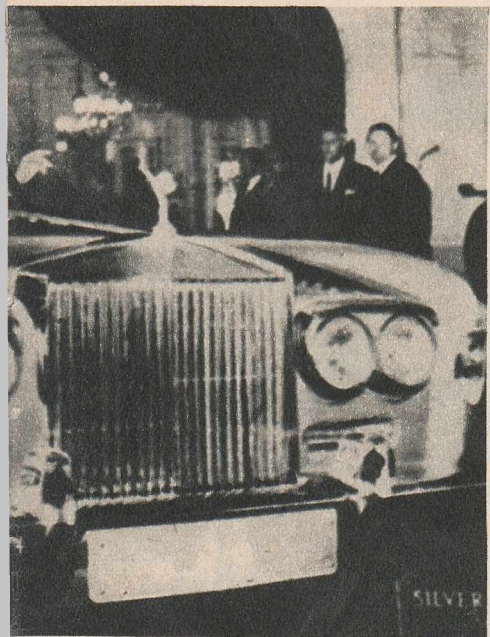
Al 52-a Salon al automobilului (Paris 1965) a înmănușat toate inovațiile industriei mondiale de care beneficiază cel mai popular mijloc de transport al secolului. După părerea specialiștilor ele ar fi: utilizarea cutiilor de viteză automate, a frânelor cu discuri și predominanța tracțiunii la roțile din față. Salonul a avut și două vedete: mașina de mic litraj Moskvici-408 și noul tip de lux Rolls Royce. Pentru prima oară după 60 de ani compania engleză a renunțat la silueta clasică cu radiatorul de forma unui portal de templu grec, adoptând o linie modernă pentru tipul Silver Shadow (preț 20 000 dolari!).

Saloanele și expozițiile mai recente prefigurează câteva tendințe ale automobilelor viitorului. Câți ani vor trece până când ele vor rula pe autostrăzile continentelor e greu de spus însă. Cert este că cele mai puternice companii desfășoară o activitate febrilă menită să revoluționeze vehiculele și să le apropie tehnic, am zice, de sateliți și rachete! Fizicianul american R. M. Iager prevede folosirea turbinelor cu aburi. Pronostic cam ciudat, la prima vedere întrebuințarea aburilor părintă veștă dacă n-ar fi necesar să se adauge că sursa de energie a turbinei va fi o bugetă de uraniu (U 235) de dimensiunile unui creion — deci o pilă atomică — cu o viață mai lungă decât chiar a automobilelor care o vor utiliza.

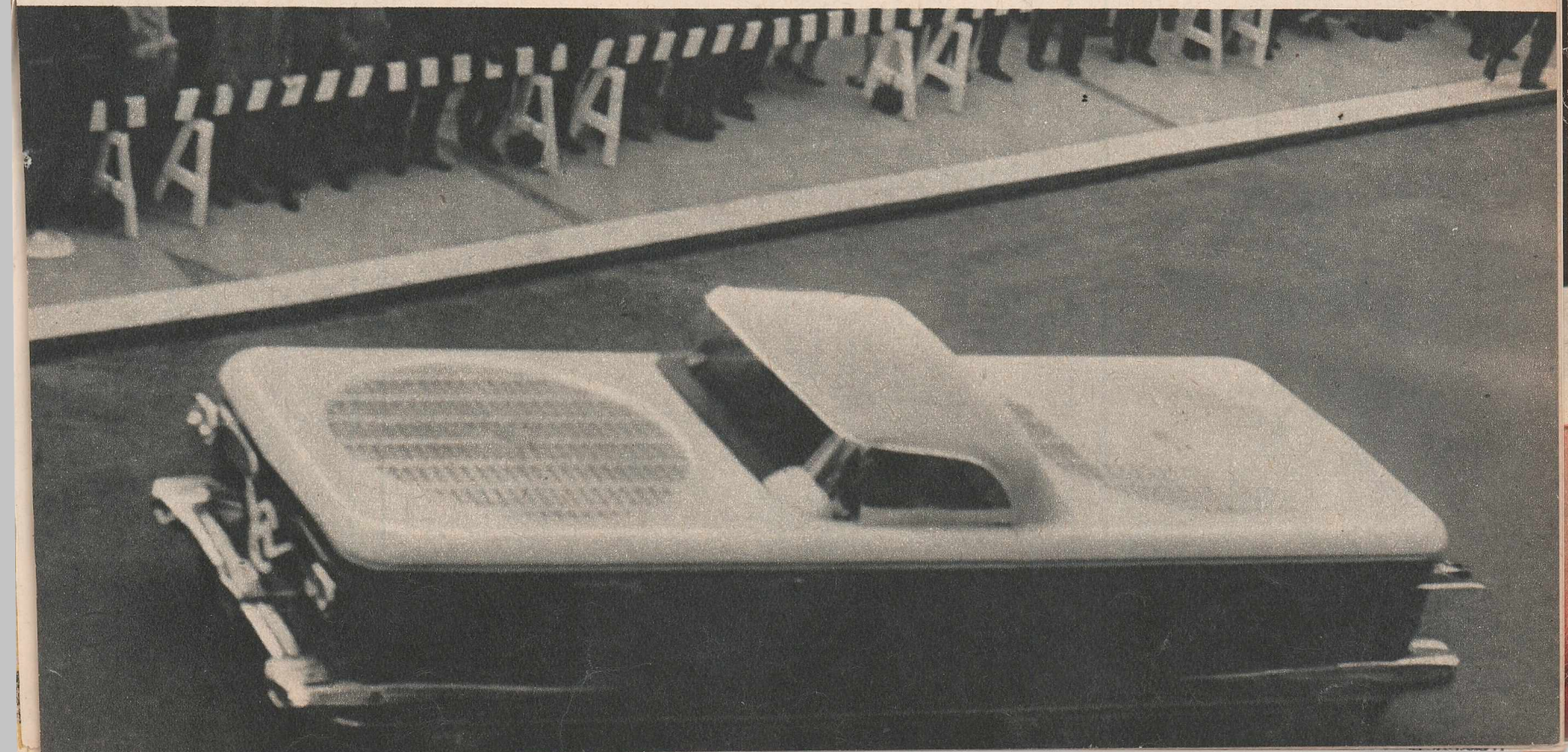
Încă de pe acum General Motors experimentează un vehicul pe o șosea în care a fost îngropat un cablu magnetic. „Firebird IV” a putut fi văzut de altfel și la recenta Expoziție mondială de la New York. Mașină de mari viteze pentru șosele cu ghidaj automat, ea este echipată cu aparate menite să facă lungile călătorii mai agreabile: televizor, frigider și... masă. Evident ineditul vehiculului este sistemul de teleghidaj electronic implantat în infrastructură... Ford propune viitorului pe „Solarus”. Inginerii companiei au conceput o mașină care să folosească drept combustibil — întocmai ca sateliții — energia solară, fapt care va duce, datorită plasamentului captato-riilor de energie, la crearea unei caroserii cum am putut vedea numai în desenele cărților științifico-fantastice. Viitorul, probabil, va rezerva și generatoarelor chimice un loc important în tehnica construcției de automobile. Deocamdată aceste celule

de energie, de forme foarte reduse, sînt experimentate pe prototipuri de tractoare, avînd mari șanse să fie utilizate deoarece elimină arborele motor, transmisia, ambreiajul și chiar frînele de tip clasic... La uzinele Simca au putut fi văzute alte automobile ale viitorului, cu înfățișare insolită: vehiculelor le-au „crescut” aripi. Este vorba de mașinile „Fulgur” care au roțile motrice acționate fiecare de către un motor electric. La o viteză mai mare de 150 km/h roțile se escamotează și direcția mașinii este dată de către aripile de pe spatele caroseriei, întocmai ca la avioane. În sfîrșit tot mai mult se vorbește de suprimarea completă a roților și alunecarea pe perne de aer. Viitorul va alege soluția cea mai bună și mai practică și surprizele nu par a fi chiar atît de îndepărtate.

Un strămoș al automobilului „Solarus”. Acest Baker 1912 este primul automobil din lume acționat de energie solară, captată cu ajutorul a 10 640 „celule solare”, instalate pe acoperișul său.

Model de automobil cu pernă de aer. Fără roți, fără axă de transmisie poate circula pe teren nivelat, norol și chiar pe apă, avînd o perfectă stabilitate și o manevrare ușoară.

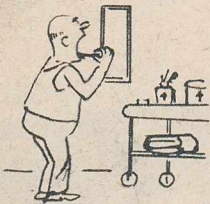
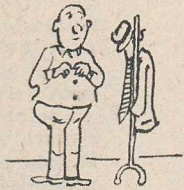

MARI CARICATURIS

BILL HARRISON

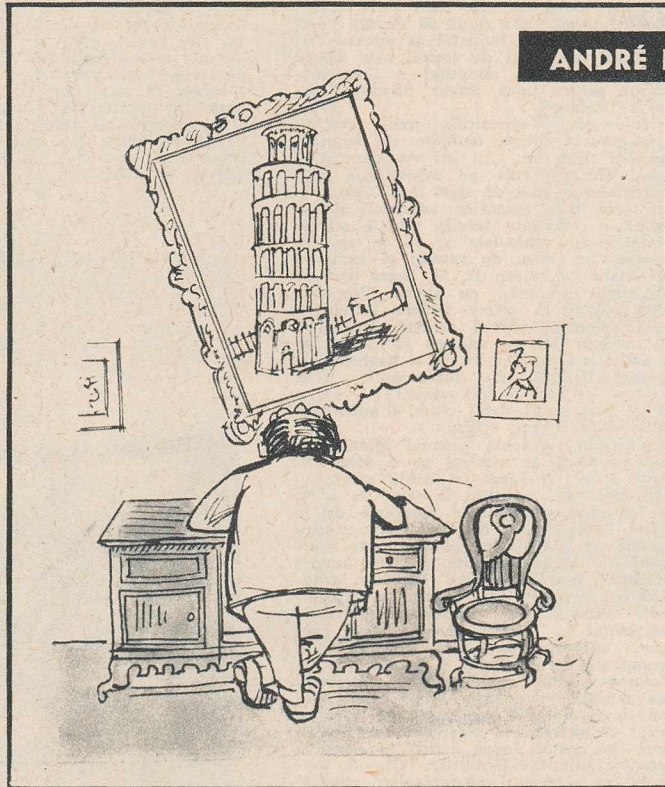

— Bună dimineața, domnule doctor! Ce mai faceți?

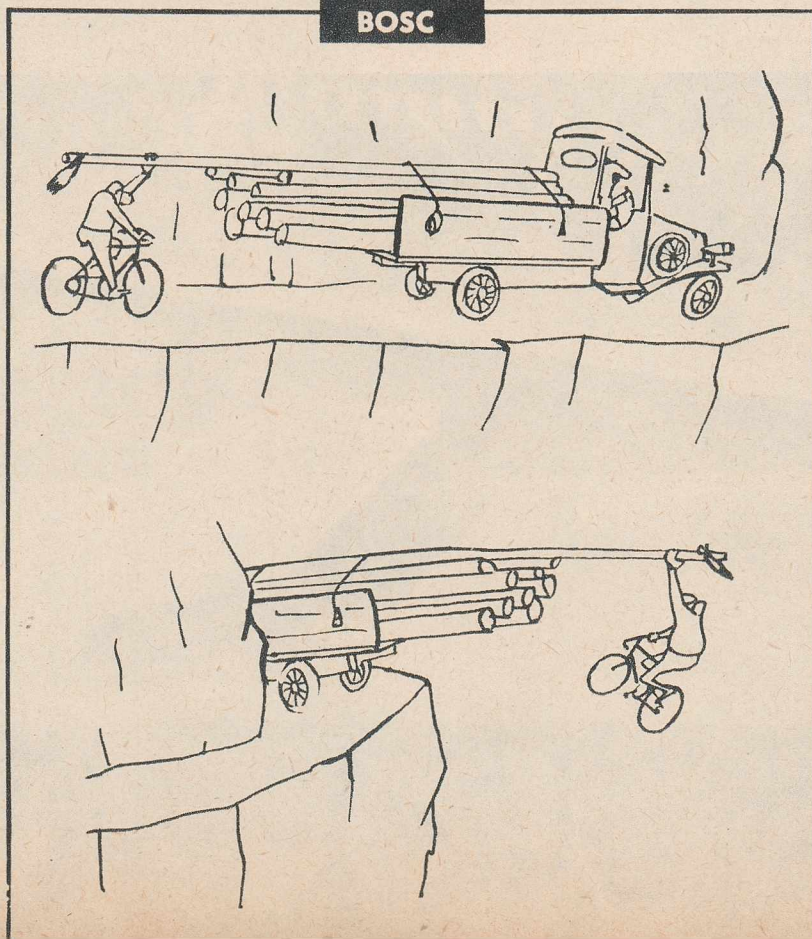

— Mulțumesc, bine!

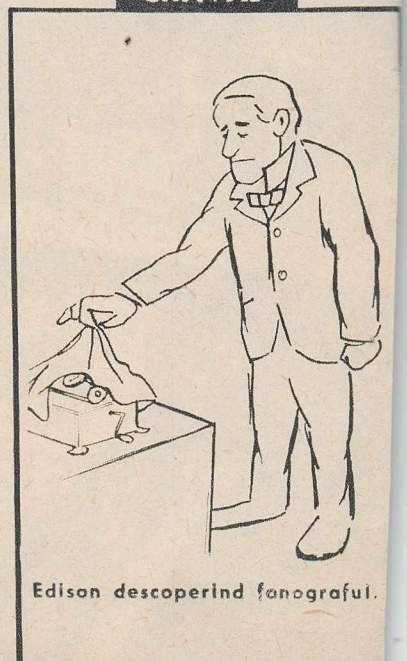
ANDRÉ FRANÇOIS

BOSC

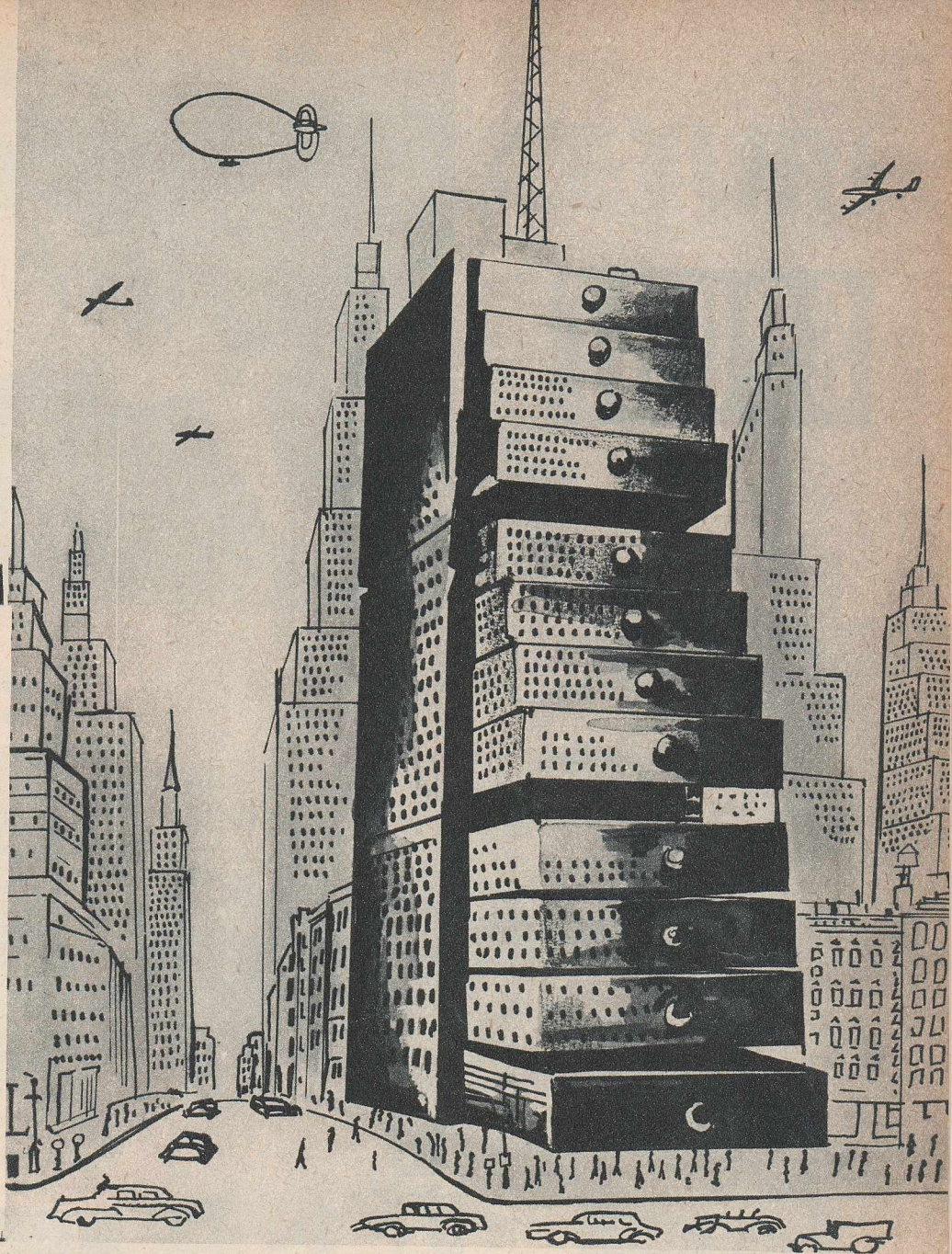
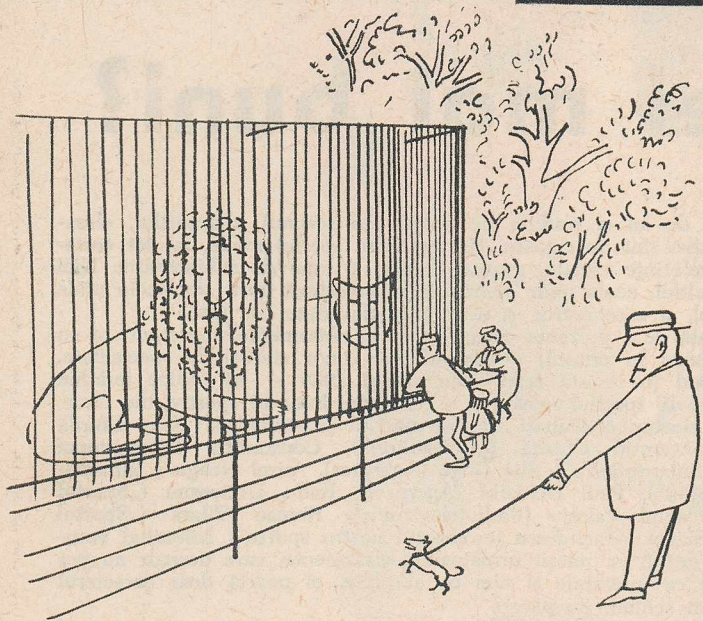
CHAVAL

Edison descoperind fanograful.

TI AL LUMII

STEINBERG

SEMPÉ

1

2

3

4

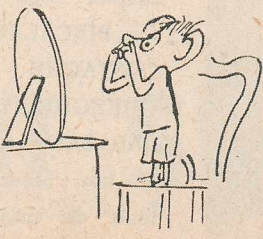
5

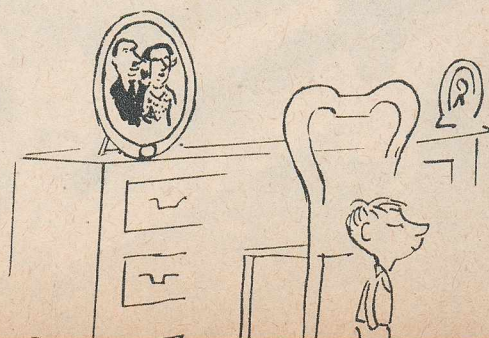
6

7

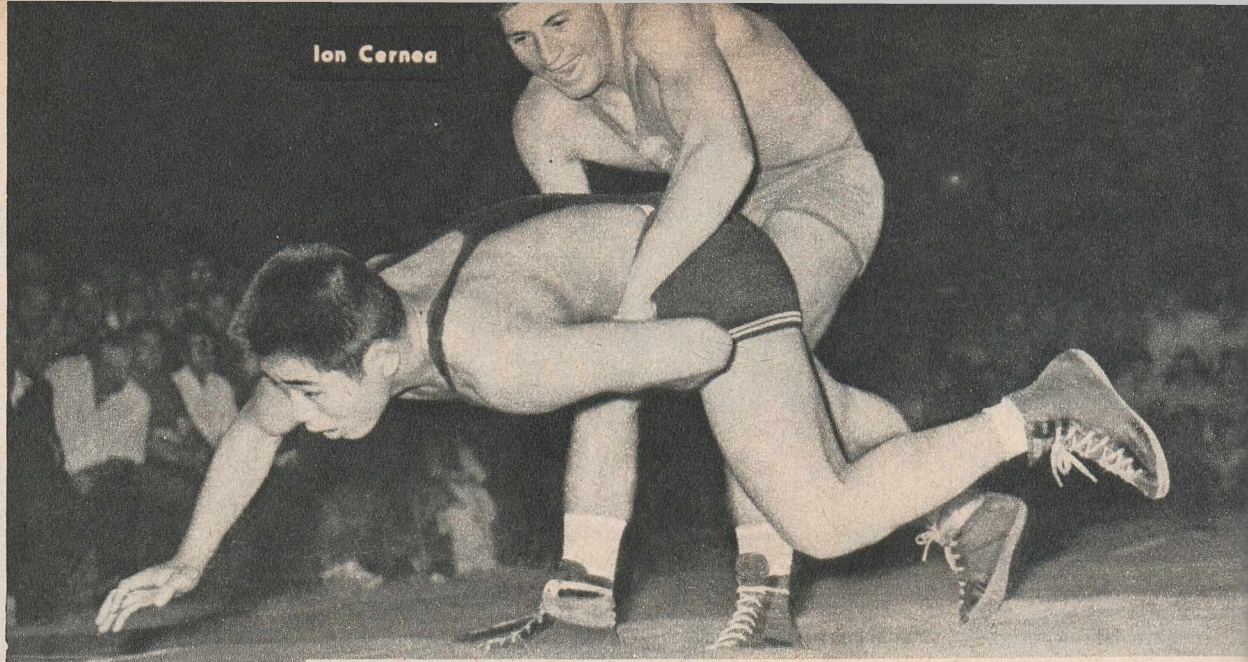
8

9

SPORT

Ion Cernea

Ronald Clarke

cei mai buni?

Sfârșitul de an și tradiția ne obligă. În sezonul bilanțurilor, clasamentele sportive sînt de rigoare. Ne supunem acestei mode, cu tot cortegiul ei de preferințe variate, gusturi diverse și tone de subiectivism. Nici nu se poate altfel, acolo unde *sporturile se amestecă între ele*, acolo unde și cronometrul, și centimetrul, și arbitrii se dovedesc de prisos.

În dorința de a prezenta cititorilor noștri clasamente interesante și cu un anumit temei în criterii, ne-am adresat unor ziaristi de specialitate, care — trecînd în revistă rezultatele anului 1965 — să indice ierarhia celor mai buni 10 sportivi români și a celor mai buni 10 sportivi din lume.

Cei 10 electori consultați au fost ziaristii și publiciștii: Ioan Chirilă („Sport“), Constantin Chiriță („Luceafărul“), Constantin Diamantopol („Informația Bucureștiului“), Ilie Goga (Agerpres), Aurel Neagu („Informația Bucureștiului“), Paul Ochialbi (Agerpres), Radu Urziceanu („Sportul popular“), Emanoil Valeriu (Radioteleviziune), Romeo Vilara („Sportul popular“) și Victor Bănculescu (cronicarul nostru sportiv). Însușind voturile acordate de ei, au reieșit următoarele clasamente, care desigur nu pot fi considerate ca infailibile și nici ca absolute, ci poartă doar caracterul unui interesant schimb de păreri.

CEI MAI BUNI 10 SPORTIVI ROMÂNI ÎN ANUL 1965

1. Ion CERNEA — lupte clasice
2. Mihaela PENEȘ — atletism
3. Aurel VERNESCU — caiac
4. Iolanda BALAȘ — atletism
5. Vasile NICOARĂ — caiac
6. Florin GHEORGHIU — șah
7. Haralambie IVANOV — caiac
8. Ecaterina IENCIC — scrimă
9. Ion ȚIRIAC — tenis
10. Ioan MOZER — handbal

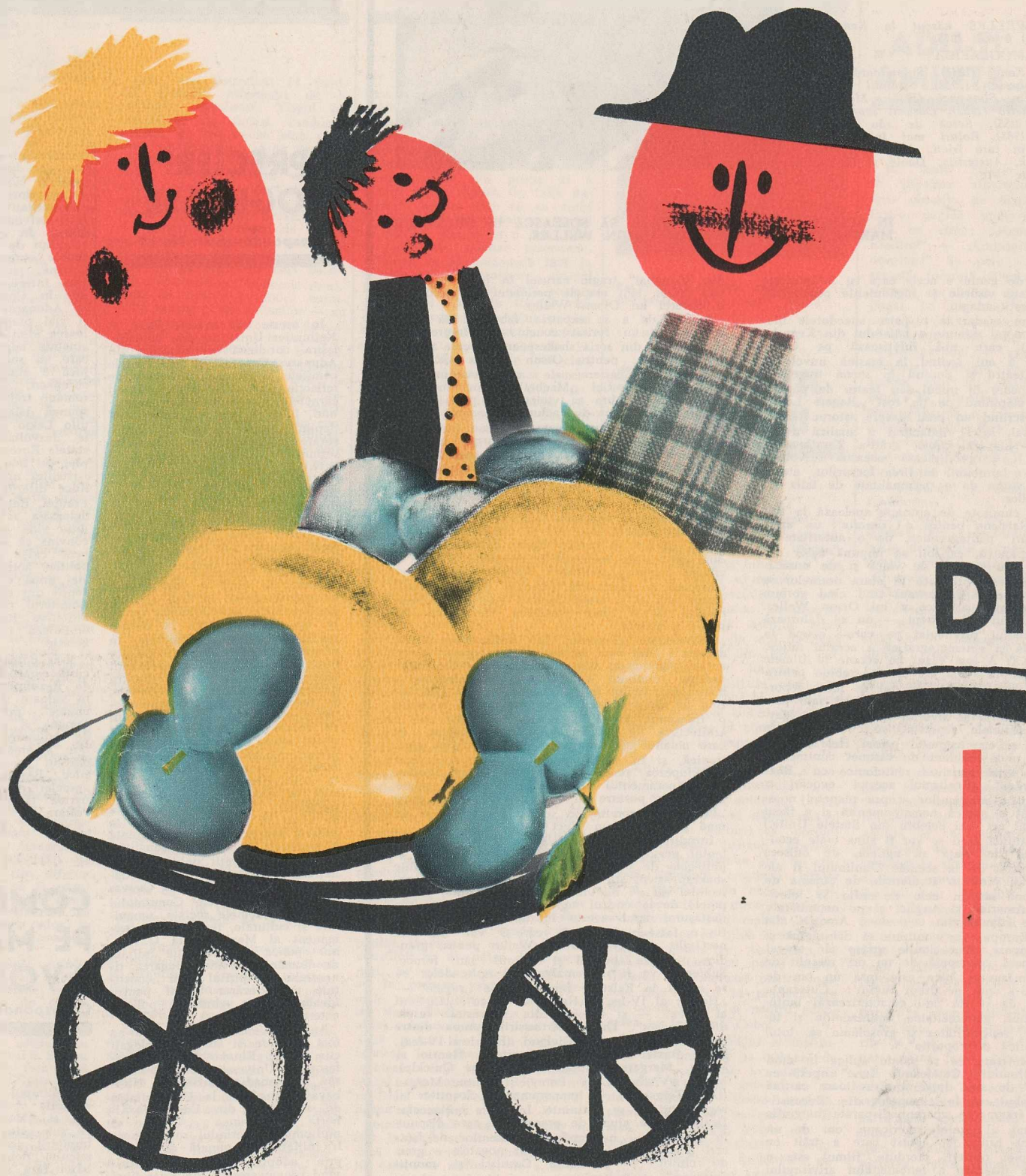
CEI MAI BUNI 10 SPORTIVI DIN LUME ÎN ANUL 1965

1. Ronald CLARKE (Australia) — atletism
2. James MATSON (S.U.A.) — atletism
3. PELE (Brazilia) — fotbal
4. Kipchoge KEINO (Kenya) — atletism
5. Cassius CLAY (S.U.A.) — box
6. Irena KIRSZENSTEIN (Polonia) — atletism
7. Ni CI-CIN (R. P. Chineză) — atletism
8. Ludvik DANEK (Cehoslovacia) — atletism
9. Jacques ANQUETIL (Franța) — ciclism.
10. Irina PRESS (U.R.S.S.) — atletism

Au mai primit note, în ordinea totalizării: Francisc BOLLA — lupte libere, Cornel POPA — fotbal, Viorica VISCOPOLEANU — atletism, Ioana PETRESCU — atletism, Olga ORBAN — scrimă, Ion PIRCĂLAB — fotbal, Gheorghe COSTACHE — atletism, Vasile GHERGHELI — fotbal, Cristina BALABAN — natație, Nicolae GIJU — box, Maria ALEXANDRU — tenis de masă, Anghel ȘOPTE-REANU — natație.

Au mai primit note, în ordinea totalizării: Gyula ZSIVOTZKI (Ungaria) — atletism, Michel JAZY (Franța) — atletism, Manuel SANTANA (Spania) — tenis, Tom SIMPSON (Anglia) — ciclism, Mihaela PENEȘ (România) — atletism, Ciuan CEN-TUN (R. P. Chineză) — tenis de masă, Roy EMERSON (Australia) — tenis, Iolanda BALAȘ (România) — atletism, Jürgen MAY (R.D.G.) — atletism, Gheorghe PROKOPENKO (U.R.S.S.) — natație, Evgheni STARȘINOV (U.R.S.S.) — hochei pe gheață, GIMONDI (Italia) — ciclism, Valeri POPENCENKO (U.R.S.S.) — box, Ion CERNEA (România) — lupte, Jim CLARK (Anglia) — automobilism ș.a.

GEMURI ȘI DULCEȚURI

DIN

GUTUI ȘI PRUNE

ORSON WELLES

ORSON WELLES născut la Kenosha (Wisconsin) 6 mai 1915.
FIȘA FILMOGRAFICA

Citizen Kane (1941), Splendoarea familiei Amberson (1942), Străinul (1946), Doamna din Shanghai (1947), Macbeth (1948), Othello (1952), Dosarul secret-Mr. Arkadin (1955), Setea de rău (1958), Procesul (1963). Roluri mai însemnate: Călătorie în țara fricii, Al treilea om, Moby Dick, Austerlitz, David și Goliat, La Fayette etc.

IN ACESTE ZILE ESTE AȘTEPTAT SĂ SOSEASCA ÎN BUCUREȘTI MARELE CINEAST AMERICAN ORSON WELLES.

„Omul de geniu e acela care își înfăptuiește la maturitate visurile și făgăduielile copilăriei”, sună un vestit adagiu.

Să lăsăm așadar la o parte anecdotele biografiei de copil minune a băiatului din Kenosha (Wisconsin) care ni-l înfățișează pe Orson Welles la 5 ani scriind la mașină nuvele și piese de teatru și punind în scenă tragediile lui Shakespeare în micul său teatru de păpuși, la 7 ani stăpînind pe de rost „Regele Lear”, la 8 ani scriind un eseu despre istoria teatrului universal, la 11 redactînd o analiză a lucrării lui Nietzsche „Așa grăit-a Zarathustra”. Oricît ar fi de prodigioasă această dezvoltare frenetică, e probabil în firea lucrurilor, atunci cînd este vorba de o personalitate de talia lui Orson Welles.

Cine îl cunoaște de aproape apelează la trăsături rebelaiene pentru a-l descrie: un urlăș cu apetituri pantagruelice, de o autoritate și energie explozivă, capabil să impună celor din jur ritmul său excesiv de viață și de muncă.

Dar cu aceste proporții în afara normelor se cuvine să operăm în primul rînd cînd vorbim de personalitatea artistică a lui Orson Welles. Celebritatea lui — e drept — nu se datorează exclusiv locului privilegiat pe care-l ocupă în arta teatrală și cinematografică a acestui mijloc de secol XX. A fost văzut pe ecrane în filmele lui și ale altora — și are tot ce trebuie pentru a nu trece neobservat — a dat de lucru reporterilor prin unele momente ale vieții sale particulare (căsătoria și divorțul său de Rita Hayworth), conflictele repetate cu bossii de la Hollywood și cu magnatul presei Hearst și a fost eroul unui incident de răsunet continental cu prilejul unei emisiuni radiofonice cu „Războiul lumilor”. (Realismul acestei evocări a unei invazii a marșienilor asupra planetei noastre a stîrnit o panică nomaipomenită și a făcut din el omul cel mai celebru din Statele Unite.)

Dar și atunci cînd se vor fi stîns toate ecourile stîrnite de viața sa agitată, de odiseea care l-a purtat de la scenele Dublinului și ale Broadwayului pînă în studiourile de cinema de la Hollywood sau în cele de radio și televiziune ale Americii și Angliei și pe nenumerate platurii de filmare din cele două Americi, din Africa și Europa, vor continua să dămuiască și să impresioneze dimensiunile uriașe ale operei sale. O operă concepută de un om răscolit de pasiuni nemăsurate, care este însă un om de altitudine. S-a spus pe drept cuvînt: „Cutezanța lui Orson, ca și tot ce-l caracterizează, fantezia, egoismul, generozitatea, îndrăznelile și temerile sale, sensibilitatea și grosolănia sa, totul e o magnifică disproporție”.

O caracterizare ce se poate aplica în mod deosebit filmului „Cetățeanul Kane” operă cu care la 20 de ani, după o răsunătoare carieră teatrală, debutează în cinematografie. Reconstituind din fragmente aparent dispartate biografia unui magnat al presei americane, om de un temperament brutal și egoist care a trăit cu nostalgia unei purități pierdute, filmul este o necruțătoare disecare a fenomenului arivismului american. Viziunea cinematografică e absolut originală. Construcția subiectului din episoade aparent dispartate care busculează canoanele dramaturgiei, stilul de joc extrem de personal, utilizarea unor procedee de filmare speciale ce permit desfășurarea acțiunii în profunzimea cadrului, fac din „Cetățeanul Kane” o piatră liminară în evoluția artei filmului.

Însăși cutezanța temei și noutatea expresiei au dăunat carierei financiare a filmului și l-au silit pe Orson Welles să-și împartă de aci înainte activitatea în două părți distincte: aceea de actor — cu scop mărturisit lucrativ — și aceea de creator la a cărei independență contribuiau veniturile sale de vedetă. „Splendoarea familiei Amberson” cronică decăderii unei familii aristocratice, „Străinul” radiografia unei conștiințe criminale torturată de o viață dublă, „Doamna

din Shanghai” tragic carusel în jurul unei femei fatale, sînt etapele perioadei hollywoodiene a carierei lui Orson Welles.

Înainte de a se expatria, izbuteste să realizeze, printr-un fericit concurs de împrejurări, primul film din seria shakespeareană care constituie, pare-se, pentru Orson Welles visul cel mai scump al carierei sale: adaptarea cinematografică a tragediei „Macbeth” care impresionează prin sumbra sa violență și prin sugestivitatea unui decor de factură legendară.

O serie de roluri create în filme turnate în Europa (printre care celebrul Harry Lime din „Al treilea om” de Carol Reed) i-au furnizat fondurile necesare pentru a da viață unui nou proiect de adaptare shakespeareană. Filmul „Othello”, realizat cu mijloace modeste în Maroc, subjugă și cucerește lauri la Cannes dar nu izbuteste să redreseze echilibrul financiar al producătorului Welles. Ca și următorul, „Dosar secret”, avînd în centru figura Domnului Arkadin, cavalier de industrie și eminență cenușie a citrivă regimului politic. „Setea de rău” scandalizează și fascinează totodată prin pătrunzătoare analiză a mecanismului, violenței și imoralității într-o lume dominată de setea de profit și putere.

Ecranizînd „Procesul” lui Kafka, Orson Welles declară: „Am vrut să descriu un coșmar foarte actual, făcînd un film despre poliție, birocrație, puterea totalitară a aparatului de stat, oprîmarea individului în societatea modernă”. Urmărit de ajuns de fidel trama romanului, regizorul o transpune într-o ambianță modernă, cu o arhitectură de un functionalism apăsător, în care umarul este sugrumat de o statistică electronică, și în care suplicul final e simbolizat de ciuperca atomică. Dar cum Orson Welles, cu temperamentul său sănătos, nu se poate imagina în postura de învins, versiunea sa după „Procesul” exercită în ultimă instanță și în mod paradoxal, un efect tonic.

Intrudirea temperamentală cu Falstaff, truculentul personaj care-și plimbă verva bonomă și pîntecele de căpcăun prin cîteva din tragediile shakespeareane, stă fără îndoială la originea proiectului de a-și da viață pe ecran. Filmul „Clopotele de la miezul nopții” a cărui filmare s-a desfășurat anul acesta în Spania, promite să fie o farsă violentă în care-și vor da curs nestăvilit gustul lui Orson Welles pentru grandios, emfaza barocă și umorul său feroce. Subiectul va fi un amalgam al episoadelor ce se referă la Falstaff din tragediile „regale” — „Henric al IV-lea”, „Henric al V-lea”, „Richard al II-lea” — și din comedia „Nevestele vesele din Windsor”. După mărturiirile uora dintre interpretii săi — John Cielgud (Henric al IV-lea), Keith Baxter (Prințul Hal, viitorul Henric al V-lea), Margaret Rutherford (Mistress Quickly), Marina Vlady (Lady Percy) și Jeanne Moreau (Doll Tearsheet) — temperamentul clocotitor al regizorului nu se dezmente. În ciuda mijloacelor financiare de ajuns de precare de care dispune în general — neîncrederea oamenilor de afaceri pentru artiștii cu adevărat novatori e greu de cîntit! — platourile Castiliei și munții înzăpezii ai Pampelunei au slujit drept decor unor montări grandioase în care evoluau sute de figuranți, în costume desenate de însuși Orson Welles.

Relațiile „delicate” cu comanditarii filmelor sale, explică nenumăratele întrepreri în realizarea filmelor întreprinse de regizor. Informații recente semnalează reluarea filmărilor unui „Don Quijote”, început în urmă cu 10 ani în Mexic, al cărui rol titular e deținut de actorul Francisco Reguera. Dacă proiectul va fi dus pînă la capăt, anul 1966 promite să ne dăruiască două opere capitale în activitatea lui Orson Welles, unul dintre puținii creatori ai celei de-a șaptea arte care merită să stea alături de Cervantes și Shakespeare, în Panteonul culturii.

Ana ROMAN

cadran

INTERNATIONAL

APRECIERI ELOGIOASE

Correspondență din New York

În aceste zile marelui Palat al Națiunilor Unite nu mai cunoaște febra cotidiană a lucrărilor în Adunarea Generală și în diferitele comitete și comisii. Momente de reflecție, momente cînd, răsfoind carnetele voluminoase de însemnări, îți poți face o imagine mai deplină asupra activității desfășurate în cadrul celei de-a 20-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

Mă opresc asupra numcroaselor file conținînd referiri la prezența delegației țării noastre.

În 1965 această prezență a avut, am putea spune, un caracter deosebit deoarece s-au împlinit 10 ani de la primirea țării noastre în Organizația Națiunilor Unite. Sînt 10 ani de cînd a fost înălțat steagul românesc în fața sediului din New York al Națiunilor Unite. În tot acest răstimp, la fiecare sesiune a Adunării Generale, în diferite reuniuni ale principalelor foruri ale O.N.U., reprezentanții țării noastre au militat pentru slăbirea încordării internaționale, în favoarea înțelegerii între popoare, pormînd de la considerentul că fiecare stat, mare sau mic, își poate aduce contribuția la cauza preîntîmpinării unui nou război mondial. Nu este nevoie să facem în cele cîteva rînduri care ne stau la dispoziție un istoric al participării țării noastre cîi este de ajuns să ne referim numai la această sesiune. Sintetizînd opinia a numeroși delegați, personalități marcante ale vieții politice internaționale, care mi-au făcut declarații, domnul Francisco Cuevas Cancino, președintele Comitetului pentru problemele sociale, umane și culturale, reprezentant permanent al Mexicului la O.N.U., îmi spunea că declarația inițiată de România privind educarea tineretului în spiritul păcii „constituie un adevărat triumf pentru idealurile care ghidează politica externă romană”.

Aprecieri asemănătoare mi-au fost repetate și de alți delegați cum ar fi Kinuko Kubota, profesor la Universitatea din Tokio sau de canadianul Gordon Hirabayashi, profesor la Universitatea de sociologie din Edmonton-Alberta care spunea: „Trebuie să mulțumim guvernului român pentru inițiativa înecunată de succes prin adoptarea Declarației privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare de către Adunarea Generală”.

Pe o altă filă întîlnesc cuvintele ambasadorului Jamil Baroody, reprezentant permanent al Arabiei Saudite la O.N.U., care-mi spunea: „Organizația Națiunilor Unite trebuie să fie recunoscătoare României care a prezentat proiectul Declarației atrăgînd atenția asupra necesității educării tineretului în spiritul prețurii valorilor materiale și spirituale ale omenirii”.

Aș putea continua să transcriu și alte numeroase aprecieri elogioase asupra Declarației, această

„Cartă a speranțelor noastre”, cum o denumea directorul general al UNESCO, René Maheu, dar aș dori să amintesc și de o altă inițiativă românească: Rezoluția privind acțiunile pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite. Din intervențiile unor delegați, afit în Comitetul politic cit și în Adunarea Generală, a reieșit și mai pregnant în evidență valoarea ideii relațiilor de bună vecinătate cuprinsă în rezoluția la care au subscris drept coautoare încă 8 state de pe continentul european. „Inițiativa delegației române trebuie să fie salutată — spunea delegatul Iugoslaviei, Danilo Lekio — deoarece se referă la dezvoltarea colaborării între statele Europei, unde găsim exemplul cel mai expresiv și direct al existenței unor sisteme social-politice diferite”. Iar reprezentantul Franței, Roger Seydoux spunea că delegația sa consideră că Rezoluția vine la timp și o sprijină convins că ea indică țărilor europene calea dictată de realitățile politice actuale. Acestea sînt numai două din cele 30 de intervenții din cursul dezbaterilor din Comitetul politic în legătură cu inițiativa României — ceea ce subliniază interesul față de rezoluție.

N-aș putea încheia această succintă corospondență fără a aminti de Rezoluția intitulată „Punerea în valoare și utilizarea resurselor umane” propusă de delegația română și care a fost adoptată de Adunarea Generală. Manifestare a atenției față de factorul om în procesul creșterii economice, Rezoluția s-a bucurat de aprecieri deosebite, în special din partea țărilor în curs de dezvoltare.

Nicolae IONESCU

COMORI PE MALUL AVONULUI

Corospondență din Londra

Anotimpul rece a poposit pe malurile Avonului cu ploii subțiri și vîluri difiane de ceață. Pe sub sălcii, lebedele parcă au împietrit visătoare, în apropierea micului debarcader, unde cîteva bărci fără visle, au început, resemnate, un lung iernat.

„Și totuși Stratfordul, locul unde s-a născut și a murit Shakespeare, trăiește în afara

Centrul Shakespeare din Stratford on Avon.

consumăți
paste
fainoase

■ TĂIȚEI

■ FIDEA

■ SPAGHETE

■ MACAROANE

PENTRU FIECARE GUST SORTIMENTUL POTRIVIT